

Suvestinė redakcija nuo 2008-12-19 iki 2010-02-18

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [20-616](#), i. k. 10300VINUTA00000001

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS LIETUVOS RESPUBLIKOS APSKAITOS INSTITUTO
STANDARTŲ TARYBOS**

**N U T A R I M A S
DĖL VERSLO APSKAITOS STANDARTŲ PATVIRTINIMO**

2003 m. gruodžio 18 d. Nr. 1
Vilnius

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų taryba **n u t a r i a** patvirtinti pridedamus verslo apskaitos standartus:

1. 1-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinė atskaitomybė“;
2. 2-ąjį verslo apskaitos standartą „Balansas“;
3. 3-įjį verslo apskaitos standartą „Pelno (nuostolių) ataskaita“;
4. 4-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“;
5. 5-ąjį verslo apskaitos standartą „Pinigų srautų ataskaita“;
6. 6-ąjį verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“;
7. 7-ąjį verslo apskaitos standartą „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“;
8. 8-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavas kapitalas“;
9. 9-ąjį verslo apskaitos standartą „Atsargos“;
10. 10-ąjį verslo apskaitos standartą „Pardavimo pajamos“;
11. 11-ąjį verslo apskaitos standartą „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“;
12. 12-ąjį verslo apskaitos standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“;
13. 13-ąjį verslo apskaitos standartą „Nematerialusis turtas“;
14. 19-ąjį verslo apskaitos standartą „Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“;
15. 20-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“;
16. 21-ąjį verslo apskaitos standartą „Dotacijos ir subsidijos“;
17. 22-ąjį verslo apskaitos standartą „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“.

STANDARTŲ TARYBOS PIRMININKAS

GINTARAS ČERNIUS

PATVIRTINTA
 Viešosios įstaigos Lietuvos
 Respublikos apskaitos instituto
 standartų tarybos
 2003 m. gruodžio 18 d.
 nutarimu Nr. 1
 (Viešosios įstaigos Lietuvos
 Respublikos apskaitos instituto
 direktoriaus 2006 m. gruodžio 20 d.
 įsakymo Nr. VAS-16 redakcija)

1-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarką ir reikalavimus, pagal kuriuos sudarytą finansinę atskaitomybę būtų galima palyginti su tos pačios įmonės ankstesnių laikotarpių finansine atskaitomybe ir su kitų įmonių finansine atskaitomybe.

2. Standartas taikomas sudarant ir pateikiant metinę finansinę atskaitomybę pagal Verslo apskaitos standartus.

3. Šis standartas nustato finansinės atskaitomybės pateikimo tvarką, sudėtį ir bendruosius ataskaitų turinio reikalavimus. Finansinių ataskaitų sudarymas, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimas, įvertinimas ir atskleidimas nagrinėjami kituose Verslo apskaitos standartuose.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aiškinamasis raštas – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos kitose finansinėse ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama jose nepateikta papildoma reikšminga informacija.

Apskaitos politika – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės atskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti.

Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, kurio finansinė atskaitomybė yra rengiama.

Balansas – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Balanso data – paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena.

Finansinės atskaitomybės sudarymo data – data, kai įmonės vadovas pasirašo parengtas finansines ataskaitas ir jos užregistruojamos įmonės dokumentų registre, jei registravimą numato įmonės vidaus tvarkos dokumentai arba teisės aktai.

Finansinės atskaitomybės patvirtinimo data – data, kai savininkai patvirtina įmonės finansinę atskaitomybę.

Įmonė – pelno siekiantis ūkio subjektas.

Metinė finansinė atskaitomybė – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

Pelno (nuostolių) ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį įmonės uždirbtos pajamos, patirtos sąnaudos ir gauti veiklos rezultatai.

Pinigų srautų ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos įmonės ataskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos.

III. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS TIKSLAS

4. Finansinės atskaitomybės tikslas – patenkinti informacijos vartotojų poreikius gauti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

5. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija apie:

- 5.1. turtą;
- 5.2. nuosavą kapitalą;
- 5.3. įsipareigojimus;
- 5.4. pajamas ir sąnaudas;
- 5.5. pinigų srautus.

IV. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDĖTIS

6. Pilną finansinę atskaitomybę sudaro:

- 6.1. pilnas balansas;
- 6.2. pilna pelno (nuostolių) ataskaita;
- 6.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 6.4. pinigų srautų ataskaita;
- 6.5. pilnas aiškinamasis raštas.

7. Trumpą finansinę atskaitomybę sudaro:

- 7.1. trumpas balansas;
- 7.2. trumpa pelno (nuostolių) ataskaita;
- 7.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 7.4. trumpas aiškinamasis raštas.

8. Įmonės, atsižvelgdamos į rodiklių dydžius, nurodytus Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (Žin., 2001, Nr. [99-3516](#)), turi pasirinkti finansinių ataskaitų formas, kurios pateikiamos Verslo apskaitos standartų prieduose.

V. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTAI

9. Įmonėse vykdomos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagal jų ekonominę prasmę grupuojami į stambias grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Finansinių ataskaitų elementai naudojami įmonės finansinei būklei ir veiklos rezultatams įvertinti:

9.1. balanse pateikiami elementai – turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas – apibūdina įmonės finansinę būklę;

9.2. pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami elementai – pajamos ir sąnaudos – naudojami veiklos rezultatams įvertinti.

10. Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir jas naudodama tikisi gauti ekonominės naudos:

10.1. Turtas, naudojamas paslaugoms teikti arba prekėms, kurias pardavus tikimasi gauti pinigų daugiau negu buvo išleista, gaminti. Turtas gali teikti ekonominės naudos ne tik jį parduodant, bet ir keičiant jį į kitą turtą, perleidžiant įsipareigojimams padengti.

10.2. Turtas gali neturėti fizinės formos (pavyzdžiui, patentai ir autorių teisės taip pat yra turtas, jei jis yra įmonės nuosavybė ir iš jo tikimasi gauti ekonominės naudos). Ekonominės naudos gavimas ne visada siejamas su nuosavybės teise. Įmonė gali turėti ekonominės naudos ir iš turto, kuris nėra jos nuosavybė, tačiau ji gauna to turto teikiamą naudą.

10.3. Turtas apskaitoje paprastai pripažįstamas tada, kai patiriamos išlaidos jam įsigyti. Tačiau būna atvejų, kai turtas pripažįstamas nepatyrus išlaidų (pavyzdžiui, nemokamai gautas turtas, vyriausybės dotacijų forma gautas turtas ir pan.). Turto apskaitos reikalavimus nustato 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“, 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“ ir kiti Verslo apskaitos standartai.

11. Įsipareigojimai – prievolės, atsirandančios dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos ūkio subjektas privalės ateityje atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai

nustatyti:

11.1. Paprastai įsipareigojimai įforminami sutartimi (pavyzdžiui, pagal darbo sutartis mokėtini atlyginimai darbuotojams, už gautas prekes ir paslaugas pagal tiekimo ar paslaugų sutartis mokėtinos sumos).

11.2. Įsipareigojimai gali būti esamieji ir būsimieji. Apskaitoje paprastai registruojami esamieji įsipareigojimai, kai įmonė įsipareigoja sumokėti už jau gautą turtą arba sudaro neatšaukiamą susitarimą įsigyti turtą. Įmonės vadovybės sprendimai pirkti turtą ateityje yra būsimieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi. Esamieji įsipareigojimai gali būti vykdomi sumokant pinigus, perleidžiant turtą, suteikiant paslaugas, pakeičiant kitais įsipareigojimais, perkeltiant įsipareigojimus į nuosavą kapitalą. Kai kuriais atvejais įsipareigojimai gali pasibaigti, nors nėra įvykdyti (pavyzdžiui, kai jų neįmanoma įvykdyti, šalių susitarimu, kai skolininkas yra likviduojamas).

11.3. Kai kurie įsipareigojimai gali būti nustatomi skaičiavimo būdu, naudojant tam tikrus įvertinimus. Tokie įsipareigojimai vadinami atidėjiniais (pavyzdžiui, atidėjiniai garantiniam remontui, atidėjiniai pensijų įsipareigojimams ir pan.).

12. Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

13. Svarbiausias įmonės veiklos rezultatų įvertinimo rodiklis yra pelnas. Jis dažniausiai yra kitų veiklos rodiklių apskaičiavimo pagrindas. Pagrindiniai pelno apskaičiavimo elementai yra pajamos ir sąnaudos:

13.1. Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu per ataskaitinį laikotarpį, dėl kurio padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

13.2. Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės sumažėjimu ar įsipareigojimų prisiėmimu per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

13.3. Pajamos ir sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomos įvairiai. Tai priklauso nuo įmonės veiklos pobūdžio. Verslo apskaitos standartuose įmonės įprastinės veiklos pajamų ir sąnaudų straipsniai yra atskirti nuo ypatingųjų straipsnių. Ką priskirti įprastinei veiklai, sprendžia pati įmonė. Pavyzdinis pajamų ir sąnaudų grupavimas yra pateiktas 3-iajame verslo apskaitos standarte „Pelno (nuostolių) ataskaita“.

14. Pajamų apibrėžimas apibūdina pajamas, gaunamas iš įmonės įprastinės veiklos, ir pagautę. Įprastinės veiklos pajamos paprastai skirstomos į pardavimo, kitos veiklos, finansinės veiklos, investicinės veiklos pajamas:

14.1. Pardavimo pajamų pripažinimo tvarką nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo pajamos“.

14.2. Pajamų priskyrimą kitos, finansinės arba investicinės veiklos pajamoms nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kitos, finansinės ir investicinės veiklos pajamos pripažįstamos tą laikotarpį, kada jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

15. Sąnaudų apibrėžimas apibūdina įprastinės veiklos sąnaudas ir netekimus. Įprastinės veiklos sąnaudoms priskiriama pardavimo savikaina, veiklos, kitos veiklos, finansinės veiklos, investicinės veiklos ir pelno mokesčio sąnaudos:

15.1. Pardavimo savikainos ir veiklos sąnaudų pripažinimo tvarką nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“.

15.2. Sąnaudų priskyrimą kitos, finansinės arba investicinės veiklos sąnaudoms nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kitos, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos pripažįstamos tą laikotarpį, kada jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų išmokėjimą.

15.3. Pelno mokesčio sąnaudų rodiklis apskaičiuojamas remiantis kaupimo principu.

VI. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTŲ ĮVERTINIMAS

16. Įvertinimas – vertės, kuria finansinių ataskaitų elementai pateikiami finansinėje atskaitomybėje, nustatymo procesas. Finansinių ataskaitų elementai gali būti įvertinami tokiais įvertinimo būdais:

16.1. Įsigijimo savikaina, kai turtas įvertinamas įsigijimo metu sumokėto atlygio tikrąja verte, o įsipareigojimai – gautina arba mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma, kurią numatoma gauti ar sumokėti esant normalioms verslo sąlygoms.

16.2. Tikrąja verte, kai turtas ar įsipareigojimas įvertinami suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti (parduoti) turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą. Turto ar įsipareigojimo tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta, jei jų tikrosios vertės svyravimai nereikšmingi arba jei įvairių vertinimų rezultatų kitimo tikimybė gali būti tiksliai numatyta ir įvertinta.

16.3. Grynąja galimo realizavimo verte, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas produkcijos gamybos užbaigimo ir pardavimo išlaidas.

16.4. Grynąja galimo pardavimo kaina, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus galimas pardavimo išlaidas.

16.5. Dabartine verte, kai turtas įvertinamas dabartine diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų įplaukų suma, kurią, kaip tikimasi, turtas turėtų uždirbti ateityje esant normalioms verslo sąlygoms. Įsipareigojimai įvertinami diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų išmokų suma, kurios prireiks įsipareigojimams įvykdyti esant normalioms verslo sąlygoms.

16.6. Naudojimo verte, kai turtas įvertinamas dabartine grynųjų būsimųjų pinigų srautų, kuriuos tikimasi gauti naudojant turtą ir jį perleidžiant pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui, verte.

16.7. Amortizuota savikaina, kai ilgalaikis finansinis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina, atėmus atgautą sumos dalį ir to turto nuvertėjimo sumą ir pripažinus sukauptą skirtumo tarp įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos amortizaciją, o ilgalaikis finansinis įsipareigojimas – įsigijimo savikaina, atėmus grąžintą sumos dalį ir pripažinus sukauptą skirtumo tarp įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos amortizaciją.

17. Daugumą finansinių ataskaitų elementų įmonės vertina įsigijimo savikaina, tačiau yra tokių finansinių ataskaitų elementų, kuriuos kiti Verslo apskaitos standartai nustato vertinti kitais įvertinimo būdais. Įmonės finansinių ataskaitų elementus privalo vertinti Verslo apskaitos standartų nustatytais įvertinimo būdais, o jeigu tokių įvertinimo būdų nenustatyta, įmonės juos gali pasirinkti pačios.

VII. PAGRINDINIAI FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS REIKALAVIMAI

18. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija turi būti tarpusavyje susieta.

19. Finansinė atskaitomybė turi suteikti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

20. Duomenys metinėje finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikti aiškiai ir suprantamai, kad informacijos vartotojai galėtų priimti tinkamus sprendimus.

21. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija turi būti neutrali ir patikima. Draudžiami turto prirašymai, pajamų, sąnaudų ar kitokie iškraipymai.

22. Jei dėl apskaitos politikos pakeitimo ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės rodiklių neįmanoma palyginti su praėjusių ataskaitinių laikotarpių rodikliais, informacija turi būti pateikiama 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

23. Jei metinė finansinė atskaitomybė parengta nesilaikant Verslo apskaitos standartų, to priežastys turi būti išdėstytos aiškinamajame rašte. Nesilaikyti Verslo apskaitos standartų leidžiama tik tuo atveju, jeigu tai būtina, norint teisingai parodyti įmonės finansinę būklę, ir jos veiklos rezultatus.

24. Įmonės gali pačios spausdinti metinės finansinės atskaitomybės formas, praleisdamos straipsnius, kurie pagal Verslo apskaitos standartus nėra privalomi ir kurių sumos lygios nuliui. Privalomus straipsnius galima papildyti įterpiant papildomas eilutes, jei to reikia, siekiant teisingai parodyti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

25. Metinės finansinės atskaitomybės duomenys turi būti pateikiami laikantis pasirinktos apskaitos politikos ir bendrųjų apskaitos principų.

VIII. APSKAITOS POLITIKA

26. Įmonė turi pasirinkti ir taikyti tokią apskaitos politiką, kad finansinė atskaitomybė teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

27. Jei kurios nors ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio registravimo ir pateikimo tvarka Verslo apskaitos standartuose nenustatyta, įmonė turi vadovautis apskaitos politika, kuri užtikrintų, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija:

- 27.1. būtų naudinga jos vartotojams;
- 27.2. teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus;
- 27.3. atspindėtų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik formalius pateikimo reikalavimus;
- 27.4. būtų nešališka ir neutrali;
- 27.5. būtų parengta vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais;
- 27.6. būtų visais reikšmingais atžvilgiais išsamūs.

IX. BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI

28. Tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę, įmonės turi vadovautis šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 28.1. įmonės;
- 28.2. veiklos tęstinumo;
- 28.3. periodiškumo;
- 28.4. pastovumo;
- 28.5. piniginio mato;
- 28.6. kaupimo;
- 28.7. palyginimo;
- 28.8. atsargumo;
- 28.9. neutralumo;
- 28.10. turinio svarbos.

29. Įmonės principas reiškia, kad kiekviena finansinę atskaitomybę sudaranti įmonė laikoma atskiru apskaitos vienetu ir į finansinę atskaitomybę turi būti įtraukiamas tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas, išipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai.

30. Veiklos tęstinumo principas reiškia, kad:

30.1. Rengiant finansinę atskaitomybę daroma prielaida, kad įmonės veiklos laikotarpis neribotas ir jos nenumatoma likviduoti, todėl, rengdama finansinę atskaitomybę, įmonės vadovybė turi įvertinti, ar įmonė gali tęsti veiklą.

30.2. Finansinė atskaitomybė turi būti rengiama vadovaujantis veiklos tęstinumo principu, nebent įmonės savininkai nuspręstų arba privalėtų likviduoti įmonę ar sustabdyti jos veiklą.

30.3. Jei rengdama finansinę atskaitomybę įmonės vadovybė žino faktų, kurie gali kelti abejonių dėl įmonės gebėjimo tęsti veiklą, tai turi būti atskleidžiama aiškinamajame rašte. Priimant sprendimą, ar galima taikyti veiklos tęstinumo principą, turi būti atsižvelgiama į visą turimą informaciją.

30.4. Jei finansinė atskaitomybė rengiama nesilaikant veiklos tęstinumo principo, tai turi būti atskleista aiškinamajame rašte nurodant priežastį, kodėl įmonė nesilaiko šio principo.

30.5. Jei dėl tam tikrų priežasčių veiklos tęstinumo principo nesilaikoma, visas įmonės turtas

ir įsipareigojimai tampa trumpalaikiais. Turtas turi būti įvertinamas grynąja galimo realizavimo verte, o įsipareigojimai – įvertintomis galutinio atsiskaitymo sumomis.

31. Periodiškumo principas reiškia, kad:

31.1. Finansinė atskaitomybė turi būti sudaroma pagal paskutinės atskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Vėliau įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į apskaitą ir parodomi kito atskaitinio laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Todėl įmonės savininkų sprendimai dėl pelno paskirstymo ir kitais klausimais, priimti tvirtinant praėjusių finansinių metų atskaitomybę, priskiriami to atskaitinio laikotarpio, kada buvo priimti sprendimai, ūkinėms operacijoms ir pateikiami to laikotarpio atskaitomybėje. Jeigu įmonės veiklą reglamentuojantys įstatymai ar įmonės įstatai numato prievolę administracijai ar kitam įmonės valdymo organui rengti pelno paskirstymo projektą, šis projektas turi būti pateikiamas finansinės atskaitomybės, kuri pristatoma tvirtinti, aiškinamajame rašte. Tačiau pelno paskirstymas pripažįstamas įvykusia ūkine operacija tik tada, kai pelno paskirstymą įstatymų numatyta tvarka patvirtina įmonės savininkai.

31.2. Paprastai finansiniai metai trunka 12 mėnesių. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis, kai įmonė pradeda veiklą, yra reorganizuojama, likviduojama arba priimamas sprendimas pakeisti finansinių metų pradžią, vieneri finansiniai metai gali būti ne 12 mėnesių. Jie gali būti trumpesni nei 12, ilgesni nei 12 mėnesių, bet ne ilgesni kaip 18 mėnesių. Ūkinę veiklą pradedančios įmonės finansiniai metai yra laikotarpis nuo jos įsteigimo dienos iki finansinių metų pabaigos. Savo finansinius metus keičiančios įmonės finansinių metų pabaiga yra naujų finansinių metų pabaiga, jei laikotarpis nuo finansinių metų pradžios iki naujų finansinių metų pabaigos yra ne ilgesnis kaip 18 mėnesių. Jei jis yra ilgesnis, nustatomi pereinamieji finansiniai metai, kurių pradžia yra senų finansinių metų pabaiga, o pabaiga – naujų finansinių metų pradžia. Jei įmonės finansiniai metai yra trumpesni arba ilgesni kaip 12 mėnesių, aiškinamajame rašte turi būti nurodytos finansinės atskaitomybės atskaitinio laikotarpio pakeitimo priežastys ir pateikta pastaba, kad pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų atskaitų duomenys negali būti lyginami su praėjusio atskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės duomenimis.

32. Pastovumo principas reiškia, kad įmonė pasirinktą apskaitos metodą turi taikyti nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės nulemtų būtinybę pakeisti apskaitos politiką. Finansinės atskaitomybės straipsnių klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas gali būti keičiamas tik tada, kai paaiškėja, kad taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatų ir finansinės būklės.

33. Piniginio mato principas reiškia, kad visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje išreiškiami pinigais.

34. Kaupimo principas reiškia, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai jie atsiranda, ir pateikiami tų laikotarpių finansinėje atskaitomybėje, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos.

35. Palyginimo principas reiškia, kad:

35.1. Pajamos, uždirbtos per atskaitinį laikotarpį, siejamos su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas. Finansinės atskaitos turi būti parengtos taip, kad finansinės informacijos vartotojai galėtų palyginti jas su kitų atskaitinių laikotarpių ir kitų įmonių pateikiama informacija ir teisingai įvertinti įmonės finansinės būklės pokyčius. Todėl įmonės turi pasirinkti tokią apskaitos politiką, kuri leistų taikyti naujus apskaitos metodus, nepažeidžiant finansinės atskaitomybės palyginimo principo.

35.2. Visose finansinėse atskaitose turi būti pateikiama atskaitinių ir mažiausiai vienerių praėjusių finansinių metų (lyginamoji) informacija. Jei buvo pakeistas finansinės atskaitomybės straipsnių pateikimas ar klasifikavimas, praėjusių finansinių metų sumos, kurias norima palyginti su atskaitinių metų sumomis, turi būti perklasifikuotos, išskyrus atvejį, kai jų perklasifikuoti neįmanoma. Kai praėjusių finansinių metų sumos perklasifikuojamos, aiškinamajame rašte turi būti atskleista kiekvieno straipsnio arba jų grupės klasifikavimo pakeitimo pobūdis, priežastys ir sumos. Jei praėjusių finansinių metų sumų perklasifikuoti neįmanoma, aiškinamajame rašte turi būti atskleista priežastis, dėl kurios sumos nebuvo perklasifikuotos, ir koregavimų, kurie būtų buvę

atlikti, jeigu sumos būtų perklasifikuotas, pobūdis.

36. Atsargumo principas reiškia, kad:

36.1. Įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba sumažinta.

36.2. Rengiant finansinę atskaitomybę, turi būti patikrinami visi subjektyvūs įvertinimai, pavyzdžiui, skolos, kurių nesitikima atgauti, įvairūs atidėjiniai, rezervai. Finansinės atskaitomybės rengėjai turi užtikrinti, kad finansinės atskaitos yra patikimos ir neutralios, t. y. turtas ir pajamos parodytos ne didesne (mažesne), o įsipareigojimai ir sąnaudos – ne mažesne (didesne) verte.

37. Neutralumo principas reiškia, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija turi būti objektyvi ir nešališka. Jos pateikimas neturi priklausyti nuo siekio priversti apskaitos informacijos vartotojus priimti įmonei palankius sprendimus.

38. Turinio svarbos principas reiškia, kad registruojant ūkines operacijas ir ūkinius įvykius didžiausias dėmesys skiriamas jų turiniui ir ekonominei prasmei, o ne tik formaliems pateikimo reikalavimams. Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti įtraukti į apskaitą ir pateikti finansinėse ataskaitose pagal jų turinį ir ekonominę prasmę net ir tada, kai pateikimas skiriasi nuo teisinių dokumentų (pavyzdžiui, pagal turimus dokumentus įmonė perleido turtą ir nuosavybės teises į tą turtą kitai įmonei, tačiau sudarė papildomą susitarimą, pagal kurį įmonė ir toliau naudosis turto teikiama ekonomine nauda. Įregistravus apskaitoje informaciją apie turto perleidimą, finansinėje atskaitomybėje bus neteisingai atskleista sandorio esmė, todėl turtas ir toliau turėtų būti rodomas įmonės balanse).

X. INFORMACIJOS REIKŠMINGUMAS

39. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neatskleidimas gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

40. Nustatant reikšmingumą, vertinamas ne tik straipsnio dydis, bet ir pobūdis. Priimant sprendimą, lemiamą įtaką gali turėti bet kuris kriterijus. Kiekvienas reikšmingas straipsnis finansinėje atskaitomybėje pateikiamas atskirai. Nereikšmingos sumos gali būti sujungiamos su panašaus pobūdžio ar paskirties sumomis ir atskirai nepateikiamos.

XI. TARPUSAVIO UŽSKAITA

41. Turtas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje negali būti tarpusavyje užskaitomi, nebent tai nustatyta kitame Verslo apskaitos standarte arba tais atvejais, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

41.1. Turtas ir įsipareigojimai yra susiję su tuo pačiu asmeniu.

41.2. Turtą ir įsipareigojimus leidžiama užskaityti arba kitaip eliminuoti teisės aktų nustatyta tvarka (pvz., avansu sumokėtas pelno mokestis ir (ar) pelno mokesčio permoka užskaitoma su mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimu), arba jei tokio turto ir įsipareigojimo užskaitymas numatytas sutartyje, arba yra susitarimas dėl tokio turto ir įsipareigojimo užskaitymo.

42. Pajamos ir sąnaudos finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiamos atskirai, tačiau kitų Verslo apskaitos standartų numatytais atvejais pajamų ir sąnaudų straipsniai gali būti tarpusavyje užskaityti pateikiant tik grynąjį rezultatą (pavyzdžiui, grynasis rezultatas gali būti parodomas perleidus ilgalaikį turtą, gavus kompensaciją už patirtus nuostolius arba pasikeitus užsienio valiutos kursui).

XII. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS IDENTIFIKAVIMAS

43. Finansinė atskaitomybė turi būti aiškiai identifikuojama ir atskiriama nuo kitos informacijos, kurią skelbia įmonė. Verslo apskaitos standartai taikomi sudarant finansinę atskaitomybę, todėl labai svarbu, kad informacijos vartotojai galėtų atskirti pagal Verslo apskaitos standartus parengtą informaciją nuo kitos, kuri gali būti naudinga, bet rengiama vadovaujantis

kitomis taisyklėmis.

44. Pateikiant finansinę atskaitomybę, kiekvienoje finansinėje ataskaitoje turi būti nurodyta:

44.1. atskaitomybę pateikiančios įmonės pavadinimas, adresas ir kodas;

44.2. tai atskiros įmonės ar įmonių grupės (konsoliduota) finansinė atskaitomybė;

44.3. finansinės atskaitomybės ataskaitinis laikotarpis, balanso data, finansinės atskaitomybės sudarymo ir patvirtinimo data;

44.4. finansinės atskaitomybės valiuta;

44.5. finansinės atskaitomybės duomenų tikslumo lygis. Finansinės atskaitomybės informacija gali būti pateikiama finansinės atskaitomybės valiutos vienetais ar tūkstančiais vienetų. Tūkstančiais vienetų informacija gali būti pateikiama tik tuo atveju, jei dėl to nebus prarandama svarbios informacijos.

XIII. BALANSAS

45. Balanse pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“.

XIV. PELNO (NUOTOLIŲ) ATASKAITA

46. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“.

XV. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

47. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 4-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“.

XVI. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

48. Pinigų srautų ataskaitos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 5-asis verslo apskaitos standartas „Pinigų srautų ataskaita“.

XVII. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

49. Bendrus aiškinamojo rašto turinio ir minimalius trumpo aiškinamojo rašto pastabų reikalavimus nustato 6-asis verslo apskaitos standartas „Aiškinamasis raštas“. Pilno aiškinamojo rašto pastabos rengiamos pagal visų kitų Verslo apskaitos standartų reikalavimus, taikomus informacijos atskleidimui.

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-16](#), 2006-12-20, Žin., 2006, Nr. 143-5448 (2006-12-30), i. k. 10600VIISAK00VAS-16

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

2-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „BALANSAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama, klasifikuojama ir atskleidžiama informacija apie įmonės turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus.

2. Šis standartas nustato balanso sudarymo tvarką ir pavyzdines formas, išskyrus konsoliduotų balansų. Pavyzdinės balanso formos pateikiamos šio standarto prieduose:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus nurodytas 2.2 ir 2.3 punktuose, skirtos balanso formos – 1 ir 2 prieduose;

2.2. įmonėms, kurių tipinė veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas (toliau – žemės ūkio įmonės), – 3 ir 4 prieduose;

2.3. valstybės ir savivaldybės įmonėms – 5 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Atidėjiny – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

Balanso data – paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena.

Biologinis turtas – augalai ir gyvūnai.

Ilgalaikis turtas – turtas, kuris naudojamas įmonės ekonominei naudai gauti ilgiau nei vienerius metus.

Ilgalaikis įsipareigojimas – įsipareigojimas, už kurį įmonė privalės atsiskaityti vėliau nei per vienerius metus nuo balanso datos.

Įsipareigojimas – prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, kuri turės būti įvykdyta ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

Metinė finansinė atskaitomybė – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

Perkainojimo rezervas (rezultatai) – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

Trumpalaikis įsipareigojimas – įsipareigojimas, už kurį įmonė privalės atsiskaityti per vienerius metus nuo balanso datos arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

Trumpalaikis turtas – turtas, kurį įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

Žemės ūkio produkcija – iš įmonės valdomo biologinio turto gauti produktai.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008
 Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

3 skyrius. Neteko galios nuo 2006-11-26

Skyriaus naikinimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin. 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

III. TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

3. Balanse pateikta informacija turi teisingai parodyti įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų būklę balanso datą.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

4. Balanse turtas ir įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

5. Ilgalaikiui turtui priskiriamas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

6. Žemės ūkio įmonės privalo biologinį turtą rodyti atskiru straipsniu. Jeigu kitos įmonės turi biologinio turto ir jo suma reikšminga, pateikia jį balanse atskiru straipsniu. Šis straipsnis pateikiamas tarp ilgalaikio ir trumpalaikio turto, nes dėl specifinių šio turto savybių jis nepriskiriamas nei ilgalaikiam, nei trumpalaikiam turtui.

Papildyta punktu:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

7. Biologinis turtas balanse parodomas pagal 17-ojo verslo apskaitos standarto „Biologinis turtas“ reikalavimus.

Papildyta punktu:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

8. Trumpalaikis turtas – turtas, kurį tikimasi realizuoti arba sunaudoti per vienerius metus nuo balanso datos arba per vieną įprastinį įmonės veiklos ciklą. Trumpalaikiam turtui priskiriamos atsargos, išankstiniai apmokėjimai, nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, pinigai ir jų ekvivalentai, kurių naudojimo laikotarpis nėra ribotas, ir kitas turtas, kuris atitinka trumpalaikio turto apibrėžimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

9. Ilgalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos įmonė turės įvykdyti vėliau nei per ateinančius vienerius metus nuo balanso datos. Ilgalaikiai įsipareigojimai apima įmonės įsiskolinimus ir įsipareigojimus prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos trumpalaikės paskolos, jei jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis

ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

10. Trumpalaikiai įsipareigojimai yra tie, kurie turi būti įvykdyti per vieną įmonės įprastinės veiklos ciklą arba per vienerius metus nuo balanso datos. Trumpalaikiai įsipareigojimai apima įmonės įsiskolinimus ir įsipareigojimus prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių įsiskolinimų ir įsipareigojimų dalis, kuri turės būti apmokėta (įvykdyta) per vienerius metus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

IV. BALANSE PATEIKIAMOS INFORMACIJOS GRUPAVIMAS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

11. Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

11.1. A. Ilgalaikis turtas;

11.2. I. Nematerialusis turtas;

11.3. II. Materialusis turtas;

11.4. III. Finansinis turtas;

11.5. IV Kitas ilgalaikis turtas;

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.6. B. Trumpalaikis turtas;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.7. I. Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.8. II. Per vienerius metus gautinos sumos;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.9. III. Kitas trumpalaikis turtas;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.10. IV. Pinigai ir pinigų ekvivalentai;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.11. C. Nuosavas kapitalas;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.12. I. Kapitalas;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.13. II. Perkainojimo rezervas (rezultatai);

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.14. III. Rezervai;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.15. IV. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.16. D. Dotacijos, subsidijos;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.17. E. Mokėtinės sumos ir įsipareigojimai;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.18. I. Po vienerių metų mokėtinės sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.19. II. Per vienerius metus mokėtinės sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai.

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

12. Standarto 11 punkte nurodyti straipsniai yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai sumos lygios nuliui, išskyrus šio standarto 29 ir 30 punktuose nurodytas išimtis. Pavyzdinėse formose nurodytus straipsnius galima papildyti ir kitomis nei nurodyta pavyzdinėse formose eilutėmis. Spausdinant tarpiniai straipsniai, nurodyti pavyzdinėse formose, gali būti praleidžiami, jeigu jų likučiai lygūs nuliui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7
 Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10
 Punkto numeracijos pakeitimas:
 Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

V. ILGALAIKIS TURTAS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:
 Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

13. Ilgalaikio turto straipsnyje parodomas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

14. Nematerialusis turtas – nepiniginis, neturintis fizinės formos turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai. Nematerialusis turtas balanse parodomas likutine verte. Nematerialiojo turto apskaitos reikalavimus nustato 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

15. Materialusis turtas – fizinę formą turintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai. Materialusis turtas, išskyrus investicinį turtą, balanse parodomas likutine verte. Investicinis turtas balanse parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir jo vertės sumažėjimą, arba tikrąją verte. Materialiojo turto apskaitos reikalavimus nustato 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

16. Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą. Finansinio turto apskaitos reikalavimus nustato 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

17. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas atidėtojo mokesčio turtas bei kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose ilgalaikio turto straipsniuose. Atidėtojo mokesčio turto apskaitos reikalavimus nustato 24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokestis“.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

VI. TRUMPALAIKIS TURTAS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

18. Trumpalaikio turto straipsnyje parodomos atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, kitas trumpalaikis turtas bei pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

19. Atsargos balanse parodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Atsargų apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

20. Per vienerius metus gautinos sumos balanse parodomos pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

21. Kito trumpalaikio turto straipsnyje parodomas trumpalaikis finansinis turtas bei kitas trumpalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose turto straipsniuose.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

22. Pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnyje parodomi banke ir kasoje esantys pinigai įvairia valiuta bei pinigų ekvivalentai.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

23. Sukauptos pajamos parodomos gautinų sumų straipsniuose, o ateinančio laikotarpio sąnaudos – išankstinių apmokėjimų straipsniuose. Jeigu sukaupytų pajamų ir ateinančio laikotarpio sąnaudų sumos yra reikšmingos, jos gali būti rodomos atskiromis eilutėmis ir paaiškinamos aiškinamajame rašte.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

VII. NUOSAVAS KAPITALAS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

24. Nuosavo kapitalo straipsnyje parodomas kapitalas, perkainojimo rezervas (rezultatai), rezervai ir nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai). Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

25. Kapitalo straipsnyje parodomas pasirašytasis įstatinis kapitalas, nurodant neapmokėtą pasirašytojo įstatinio kapitalo dalį, akcijų priedus ir savas akcijas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

26. Perkainojimo rezervo (rezultatų) straipsnyje registruojamas ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

27. Rezervų straipsnyje parodomi rezervai, sudaryti iš paskirstytinojo pelno.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

28. Nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius uždirbtas, bet dar nepaskirstytas pelnas arba nepadengti nuostoliai.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

29. Žemės ūkio ir kooperatinės įmonės, kurios neturi įstatinio kapitalo, akcijų priedų, savų akcijų, perkainojimo rezervo ir nesudaro privalomojo rezervo, nuosavo kapitalo straipsnyje vietoje išvardytų straipsnių parodo pagrindinį ir atsargos (rezervinį) kapitalą.

Papildyta punktu:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

30. Valstybės ir savivaldybės įmonės nuosavo kapitalo straipsnyje vietoje įstatinio kapitalo, akcijų priedų ir savų akcijų parodo įmonės savininko kapitalą ir turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantį kapitalą.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

VIII. DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

31. Šiame straipsnyje registruojamos dotacijos ir subsidijos. Dotacijų ir subsidijų apskaitos reikalavimus nustato 21-asis verslo apskaitos standartas „Dotacijos ir subsidijos“.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

IX. MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

32. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų straipsnyje parodomos po vienerių ir per vienerius metus mokėtinos sumos, atidėjiniai ir kiti įsipareigojimai. Įsipareigojimų apskaitos reikalavimus nustato 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“. Atidėjinių apskaitos reikalavimus nustato 19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

33. Po vienerių metų mokėtinos sumos – skolos, kurias reikės sumokėti per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo balanso datos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

34. Atidėjiniai – įsipareigojimai, kurie balanso datą yra tikėtini arba garantuoti, tačiau jų galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

35. Per vienerius metus mokėtinos sumos – skolos, kurias įmonė turės sumokėti per laikotarpį, trumpesnį nei 12 mėnesių nuo balanso datos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

36. Sukauptos sąnaudos parodomos kitų įsipareigojimų, o ateinančio laikotarpio pajamos – gautų išankstinių apmokėjimų straipsniuose. Jeigu sukaupytų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų sumos yra reikšmingos, jos gali būti rodomos atskiromis eilutėmis ir paaiškinamos aiškinamajame rašte.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

37. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę. Šio standarto 5 priede pateiktą pavyzdinę balanso ataskaitos formą valstybės ir savivaldybės įmonės turi taikyti, sudarydamos 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“
1 priedas

(Pavyzdinė pilno balanso forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m d. BALANSAS

Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
I.1.	Plėtros darbai			
I.2.	Prestižas			
I.3.	Patentai, licencijos			
I.4.	Programinė įranga			
I.5.	Kitas nematerialusis turtas			
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
II.1.	Žemė			
II.2.	Pastatai ir statiniai			
II.3.	Mašinos ir įrengimai			
II.4.	Transporto priemonės			
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai			
II.6.	Nebaigta statyba			
II.7.	Kitas materialusis turtas			
II.8.	Investicinis turtas			
II.8.1.	Žemė			
II.8.2.	Pastatai			
III.	FINANSINIS TURTAS			
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones			
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms			
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos			
III.4.	Kitas finansinis turtas			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas			
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
I.1.	Atsargos			
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai			
I.1.2.	Nebaigta gamyba			
I.1.3.	Pagaminta produkcija			
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti			

I.2.	Išankstiniai apmokėjimai			
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys			
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas			
II.2.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos			
II.3.	Kitos gautinos sumos			
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
III.1.	Trumpalaikės investicijos			
III.2.	Terminuoti indėliai			
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
	TURTO IŠ VISO:			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	KAPITALAS			
I.1.	Įstatinis (pasirašytasis)			
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
I.3.	Akcijų priedai			
I.4.	Savos akcijos (-)			
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
III.	REZERVAI			
III.1.	Privalomasis			
III.2.	Savoms akcijoms įsigyti			
III.3.	Kiti rezervai			
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.1.	Finansinės skolos			
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai			
I.1.2.	Kredito įstaigoms			
I.1.3.	Kitos finansinės skolos			
I.2.	Skolos tiekėjams			
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
I.4.	Atidėjiniai			
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo			
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų			
I.4.3.	Kiti atidėjiniai			
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas			
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			
II.2.	Finansinės skolos			
II.2.1.	Kredito įstaigoms			
II.2.2.	Kitos skolos			
II.3.	Skolos tiekėjams			
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
II.7.	Atidėjiniai			
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			

	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			
--	---	--	--	--

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“
2 priedas

(Pavyzdinė trumpo balanso forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m d. BALANSAS

(finansinės atskaitomybės sudarymo data) Nr. _____

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
III.	FINANSINIS TURTAS			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
	TURTO IŠ VISO:			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	KAPITALAS			
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
III.	REZERVAI			
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK000VAS-10

2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“
3 priedas

(Pavyzdinė žemės ūkio įmonių pilno balanso forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. BALANSAS

Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
I.1.	Plėtros darbai			
I.2.	Prestižas			
I.3.	Patentai, licencijos			
I.4.	Programinė įranga			
I.5.	Kitas nematerialusis turtas			
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
II.1.	Žemė			
II.2.	Pastatai ir statiniai			
II.3.	Mašinos ir įrengimai			
II.4.	Transporto priemonės			
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai			
II.6.	Nebaigta statyba			
II.7.	Kitas materialusis turtas			
II.8.	Investicinis turtas			
II.8.1.	Žemė			
II.8.2.	Pastatai			
III.	FINANSINIS TURTAS			
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones			
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms			
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos			
III.4.	Kitas finansinis turtas			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas			
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas			
G.	BIOLOGINIS TURTAS			
I.	DAUGIAMEČIAI SODINIAI			
II.	GYVULIAI IR KITI GYVŪNAI			
II.1.	Produktyvieji ir darbiniai gyvuliai			
II.2.	Auginami bei penimi gyvuliai ir kiti gyvūnai			
III.	PASĖLIAI			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			

I.1.	Atsargos			
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai			
I.1.2.	Nebaigta gamyba			
I.1.3.	Pagaminta produkcija			
I.1.3.1.	Žemės ūkio produkcija			
I.1.3.2.	Kita produkcija			
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti			
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai			
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys			
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas			
II.2.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos			
II.3.	Kitos gautinos sumos			
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
III.1.	Trumpalaikės investicijos			
III.2.	Terminuoti indėliai			
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
	TURTO IŠ VISO:			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	KAPITALAS			
I.1.	Įstatinis (pasirašytasis) arba pagrindinis			
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)			
I.3.	Akcijų priedai			
I.4.	Savos akcijos (-)			
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
III.	REZERVAI			
III.1.	Privalomasis rezervas arba atsargos (rezervinis) kapitalas			
III.2.	Savoms akcijoms įsigyti			
III.3.	Kiti rezervai			
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.1.	Finansinės skolos			
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai			
I.1.2.	Kredito įstaigoms			
I.1.3.	Kitos finansinės skolos			
I.2.	Skolos tiekėjams			
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
I.4.	Atidėjiniai			
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo			
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų			
I.4.3.	Kiti atidėjiniai			
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas			
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			
II.2.	Finansinės skolos			
II.2.1.	Kredito įstaigoms			

II.2.2.	Kitos skolos			
II.3.	Skolos tiekėjams			
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
II.7.	Atidėjiniai			
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

(Pavyzdinė žemės ūkio įmonių trumpo balanso forma)

(įmonės pavadinimas)
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. BALANSAS

_____ Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis) _____ (finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
III.	FINANSINIS TURTAS			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
G.	BIOLOGINIS TURTAS			
I.	DAUGIAMEČIAI SODINIAI			
II.	GYVULIAI IR KITI GYVŪNAI			
III.	PASĖLIAI			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
	TURTO IŠ VISO:			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	KAPITALAS			
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
III.	REZERVAI			
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

*Papildyta priedu:**Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008**Priedo pakeitimai:**Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7**Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10*

(Pavyzdinė valstybės ir savivaldybės įmonių balanso forma)

(įmonės pavadinimas)
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. BALANSAS
 _____ Nr. _____
 (finansinės atskaitomybės sudarymo data)

_____	_____
(ataskaitinis laikotarpis)	(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
I.1.	Plėtros darbai			
I.2.	Patentai, licencijos			
I.3.	Programinė įranga			
I.4.	Kitas nematerialusis turtas			
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
II.1.	Žemė			
II.2.	Pastatai ir statiniai			
II.3.	Mašinos ir įrengimai			
II.4.	Transporto priemonės			
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai			
II.6.	Nebaigta statyba			
II.7.	Kitas materialusis turtas			
II.8.	Investicinis turtas			
II.8.1.	Žemė			
II.8.2.	Pastatai			
III.	FINANSINIS TURTAS			
III.1.	Po vienerių metų gautinos sumos			
III.2.	Kitas finansinis turtas			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas			
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
I.1.	Atsargos			
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai			
I.1.2.	Nebaigta gamyba			
I.1.3.	Pagaminta produkcija			
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti			
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai			
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys			

II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas			
II.2.	Kitos gautinos sumos			
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
III.1.	Trumpalaikės investicijos			
III.2.	Terminuoti indėliai			
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI			
	TURTO IŠ VISO:			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	ĮMONES SAVININKO KAPITALAS			
II.	TURTĄ, KURIS PAGAL ĮSTATYMUS GALI BŪTI TIK VALSTYBĖS NUOSAVYBĖ, ATITINKANTIS KAPITALAS			
III.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
IV.	REZERVAI			
IV.1.	Privalomasis			
IV.2.	Kiti rezervai			
V.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)			
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.1.	Finansinės skolos			
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai			
I.1.2.	Kredito įstaigoms			
I.1.3.	Kitos finansinės skolos			
I.2.	Skolos tiekėjams			
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
I.4.	Atidėjiniai			
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo			
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų			
I.4.3.	Kiti atidėjiniai			
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas			
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai			
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			
II.2.	Finansinės skolos			
II.2.1.	Kredito įstaigoms			
II.2.2.	Kitos skolos			
II.3.	Skolos tiekėjams			
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai			
II.7.	Atidėjiniai			
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-10

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

3-IASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA“ I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama, klasifikuojama ir detalizuojama informacija apie įmonės uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir gautus veiklos rezultatus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Šis standartas nustato pelno (nuostolių) ataskaitos sudarymo, pajamų ir sąnaudų klasifikavimo į įprastinės veiklos ir ypatinguosius straipsnius tvarką, pavyzdines pelno (nuostolių) ataskaitų, išskyrus konsoliduotas, formas. Pavyzdinės pelno (nuostolių) ataskaitų formos pateikiamos šio standarto prieduose:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus nurodytas 2.2 ir 2.3 punktuose, skirtos pelno (nuostolių) ataskaitos formos – 1 ir 2 prieduose;

2.2. įmonėms, kurių tipinė veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas (toliau – žemės ūkio įmonės), – 3 priede;

2.3. valstybės ir savivaldybės įmonėms – 1 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [9](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

3. Išimtiniais atvejais gali būti pateikiamos ir kitokios, šiame standarte nenurodytos, pelno (nuostolių) ataskaitos formos, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Išlaidos – turto ar paslaugų sunaudojimas bei turto vertės sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį.

Įprastinė veikla – pasikartojančios ūkinės operacijos, susijusios su įmonės veikla.

Ypatingieji straipsniai – straipsniai, kuriuose parodomi neįprastų, atsitiktinių, reguliariai nesikartojančių ūkinių įvykių rezultatai.

Netipinė veikla – ūkinės operacijos, kurios negali būti laikomos tipinės veiklos operacijomis, tačiau yra susijusios su įprastine veikla.

Pardavimo pajamos – ekonominės naudos padidėjimas dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo per ataskaitinį laikotarpį, pasireiškiantis įmonės turto padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

Pardavimo savikaina – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

Tipinė veikla – ūkinės operacijos, susijusios su veikla, iš kurios įmonė keletą ataskaitinių laikotarpių gauna daugiausia pajamų ir kurių įmonė laiko pagrindine.

Veiklos sąnaudos – patirtos per ataskaitinį laikotarpį išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų apimtį, išskyrus finansinę, investicinę ir kitą veiklą.

III. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS SUDĖTIS

4. Duomenys apie įmonės veiklą per ataskaitinį laikotarpį pelno (nuostolių) ataskaitoje grupuojami į įprastinės veiklos ir ypatinguosius straipsnius.

5. Įprastine įmonės veikla laikomos pasikartojančios ūkinės operacijos, susijusios su visa įmonės veikla. Įprastinės veiklos duomenys dar grupuojami į tipinės ir netipinės veiklos straipsnius.

6. Duomenys apie tipinę įmonės veiklą yra pardavimo pajamos, pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos.

7. Duomenys apie netipinę įmonės veiklą yra kita, finansinė ir investicinė veikla.

8. Ypatinguosius straipsnius sudaro pagautė ir netekimai. Šie straipsniai turi būti pateikiami atskirai.

9. Duomenys apie įmonės veiklą grupuojami atsižvelgiant į šiame standarte nurodytus kriterijus ir veiklos specifiką. Pasirinktas grupavimo būdas turi būti taikomas nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės lemia grupavimo pakeitimą.

IV. DUOMENŲ PATEIKIMAS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOJE

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

10. Duomenys apie įmonės uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas per ataskaitinį laikotarpį gali būti pateikti pilna ar trumpa forma.

11. Pelno (nuostolių) ataskaitoje informacija turi būti pateikiama pagal tokius straipsnius:

11.1. I. Pardavimo pajamos;

11.2. II. Pardavimo savikaina;

11.3. III. Bendrasis pelnas (nuostoliai);

11.4. IV. Veiklos sąnaudos;

11.5. V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai);

11.6. VI. Kita veikla;

11.7. VII. Finansinė ir investicinė veikla;

11.8. VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai);

11.9. IX. Pagautė;

11.10. X. Netekimai;

11.11. XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;

11.12. XII. Pelno mokestis;

11.13. XIII Grynasis pelnas (nuostoliai).

12. Sudarant pelno (nuostolių) ataskaitą, pavyzdinėse formose pateikti, bet 11 punkte neišvardyti, straipsniai gali būti praleidžiami, jeigu jų reikšmės ataskaitiniais ir praėjusiais ataskaitiniais metais lygios nuliui. Pelno (nuostolių) ataskaitą leidžiama papildyti kitokiais straipsniais, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

V. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS STRAIPSNIŲ PAAIŠKINIMAS

13. Pardavimo pajamų straipsnyje turi būti pateikiamos grynosios pardavimo pajamos. Per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pardavimo pajamų apskaitos reikalavimus nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo pajamos“.

14. Pardavimo savikainos straipsnyje turi būti pateikiama grynoji pardavimo savikaina. Ataskaitinio laikotarpio pardavimo savikainos apskaitos reikalavimus nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“.

15. Veiklos sąnaudos apima pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas. Ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų apskaitos reikalavimus nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

16. Kitos veiklos straipsnis parodo netipinės (išskyrus finansinės ir investicinės) veiklos rezultata.

17. Kitos veiklos pajamų straipsnyje parodomos pajamos arba pelnas iš įprastinės, bet netipinės veiklos, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą. Kitos veiklos pajamoms priskiriama: netipinės veiklos produkcijos, parduoti skirtų prekių bei paslaugų teikimo pajamos, pajamos iš įmonės ilgalaikio turto naudojimo, honorarai (pavyzdžiui, patentų, prekių ženklų, autorių teisių, kompiuterių programų ir kt.), ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimo pelnas ir kt.

18. Kitos veiklos sąnaudų straipsnyje parodomos sąnaudos ir nuostoliai, susiję su kitos veiklos pajamomis. Kitos veiklos sąnaudoms priskiriama: parduotos netipinės veiklos produkcijos, perparduotų prekių ar paslaugų savikaina, ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimo nuostoliai ir kt.

19. Finansinės ir investicinės veiklos pajamų straipsnyje parodomos per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos finansinės ir investicinės veiklos pajamos. Šioms pajamoms priskiriamos palūkanos už suteiktas klientams ar įmonės darbuotojams paskolas, palūkanos už banke laikomus pinigus, pelnas dėl valiutos kurso pasikeitimo, pripažintos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, dividendų pajamos, ilgalaikių investicijų perleidimo ir perkainojimo pelnas ir pan., jei kiti Verslo apskaitos standartai nenustato kitaip.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

20. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų straipsnyje parodomos per ataskaitinį laikotarpį patirtos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos. Šioms sąnaudoms priskiriami nuostoliai dėl valiutos kurso pasikeitimo, mokėtinos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, ilgalaikių investicijų perleidimo ir perkainojimo nuostoliai, jei kiti Verslo apskaitos standartai nenustato kitaip, palūkanos lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjant turtą, palūkanų sąnaudos, susijusios su paskolomis ir kt.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

21. Ypatinguosiuose straipsniuose parodomi atsitiktinių ūkinių įvykių, kurie negali būti priskirti įprastinei veiklai, rezultatai. Ar įvykis skiriasi nuo įmonės įprastinės veiklos, nustatoma pagal jo pobūdį, lyginant su įprastine įmonės veikla, o ne pagal tokio įvykio dažnumą. Įvykio dažnumas yra tik vienas iš kriterijų, pagal kuriuos sprendžiama, ar straipsnis yra ypatingasis. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama netekimų ir pagautės pobūdis ir jų sumos, išskyrus atvejį, kai tos sumos yra nereikšmingos įmonės veiklos rezultatų įvertinimui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

22. Pelno mokestis apskaičiuojamas taikant kaupimo principą.

VI. REZULTATŲ PATEIKIMAS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOJE

23. Pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti apskaičiuoti ir pateikti ataskaitinio laikotarpio tipinės, įprastinės ir visos įmonės veiklos rezultatai bei ypatingieji straipsniai. Tam naudojami bendrojo, veiklos, įprastinės veiklos, pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą ir grynojo pelno (nuostolių) rodikliai.

24. Bendrojo pelno (nuostolių) rodiklis apskaičiuojamas iš pardavimo pajamų atimant pardavimo savikainą.

25. Tipinės veiklos pelno (nuostolių) rodiklis apskaičiuojamas iš bendrojo pelno atimant veiklos sąnaudas.

26. Įprastinės veiklos pelno (nuostolių) rodiklis parodo įmonės įprastinės (tipinės ir netipinės) veiklos rezultata per ataskaitinį laikotarpį. Šis rodiklis apskaičiuojamas prie tipinės veiklos pelno (nuostolių) pridedant kitos veiklos bei finansinės ir investicinės veiklos rezultatus.

27. Pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą rodiklis parodo įmonės įprastinės veiklos ir ypatingųjų straipsnių rezultatą. Jis apskaičiuojamas prie įprastinės veiklos pelno (nuostolių) pridėdant pagautę ir atimant netekimus.

28. Grynojo pelno (nuostolių) rodiklis parodo galutinį įmonės veiklos rezultatą, t. y. įmonėje liekantį pelną, kuris gali būti paskirstytas, arba nuostolius. Grynojo pelno rodiklis apskaičiuojamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atimant pelno mokesčio sąnaudų rodiklį.

VII. ŽEMĖS ŪKIO ĮMONIŲ PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

29. Pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti pateikiama informacija pagal tokius straipsnius:

29.1. I. Pardavimo pajamos;

29.2. II. Pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir gyvūnų bei kito biologinio turto likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas);

29.3. III. Įmonės reikmėms suvartota produkcija;

29.4. IV. Gyvulių bei kitų gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimai (-);

29.5. V. Bendroji produkcija;

29.6. VI. Kintamosios sąnaudos;

29.7. VII. Bendrasis gamybinis pelnas (nuostoliai);

29.8. VIII. Pastoviosios sąnaudos;

29.9. IX. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai);

29.10. X. Dotacijos, susijusios su pajamomis;

29.11. XI. Kita veikla;

29.12. XII. Finansinė ir investicinė veikla;

29.13. XIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai);

29.14. XIV. Pagautė;

29.15. XV. Netekimai;

29.16. XVI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;

29.17. XVII. Pelno mokestis;

29.18. XVIII. Grynasis pelnas (nuostoliai).

30. Žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai, nurodyti 29 punkte, yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai sumos lygios nuliui. Kiti pavyzdinėje formoje pateikti rodikliai gali būti praleidžiami, jeigu jie neteikia reikšmingos informacijos. Taip pat leidžiama papildyti pelno (nuostolių) ataskaitą papildomais straipsniais, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

31. Pardavimo pajamų straipsnyje turi būti pateikiamos grynosios pardavimo pajamos, remiantis 10-ojo verslo apskaitos standarto „Pardavimo pajamos“ reikalavimais.

32. Produkcijos, nebaigtos gamybos ir gyvūnų bei kito biologinio turto likučių vertės padidėjimo (sumažėjimo) straipsnyje turi būti pateikiamas šių rūšių turto tikrosios vertės ar faktinės savikainos laikotarpio pabaigoje ir pradžioje skirtumas.

33. Įmonės reikmėms suvartotos produkcijos straipsnyje pateikiama minėtiems reikalams suvartotos žemės ūkio produkcijos ir jos perdirbimo produktų vertė.

34. Gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimų straipsnyje pateikiama šio turto, piršto iš kitų įmonių bei gyventojų, įsigijimo savikaina.

35. Bendrosios produkcijos straipsnis parodo gamybinės žemės ūkio veiklos apimtį pinigine išraiška. Ji apskaičiuojama sudedant pardavimo pajamų, produkcijos, nebaigtos gamybos, gyvūnų ir kito biologinio turto pokyčių, įmonės reikmėms suvartotos produkcijos straipsnių sumas ir atimant gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimų straipsnių sumas.

36. Kintamųjų sąnaudų straipsnyje pateikiamos tokios sąnaudos, kurių dydis priklauso nuo veiklos apimties.

37. Bendrojo gamybinio pelno (nuostolių) straipsnis parodo skirtumą tarp bendrosios produkcijos vertės ir kintamųjų sąnaudų.

38. Pastoviųjų sąnaudų straipsnyje pateikiamos tos sąnaudos, kurių dydis sąlyginai nepriklauso nuo veiklos apimties.

39. Tipinės veiklos pelno straipsnis išreiškia skirtumą tarp bendrojo gamybinio pelno (nuostolių) ir pastoviųjų sąnaudų.

40. Dotacijų, susijusių su pajamomis, straipsnyje pateikiamos panaudotos tiesioginės ar kompensacinės išmokos bei kitos išmokos, suteikiamos žemės ūkio įmonių pajamų lygiui palaikyti ar pajamų netekimui kompensuoti.

Papildyta skyriumi:

Nr. [9](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Skyriaus numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

41. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę. Šio standarto 1 priede pateiktą pavyzdinę pelno (nuostolių) ataskaitos formą valstybės ir savivaldybės įmonės turi taikyti, sudarydamos 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [9](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009

3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno
(nuostolių) ataskaita“
1 priedas

(Pavyzdinė pilnos pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

(finansinės atskaitomybės sudarymo data) Nr. _____

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	PARDAVIMO PAJAMOS			
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA			
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS			
IV.1.	Pardavimo			
IV.2.	Bendrosios ir administracinės			
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
VI.	KITA VEIKLA			
VI.1.	Pajamos			
VI.2.	Sąnaudos			
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA			
VII.1.	Pajamos			
VII.2.	Sąnaudos			
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IX.	PAGAUTĖ			
X.	NETEKIMAI			
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
XII.	PELNO MOKESTIS			
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno
(nuostolių) ataskaita“
2 priedas

(Pavyzdinė trumpos pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

_____ Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	PARDAVIMO PAJAMOS			
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA			
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS			
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
VI.	KITA VEIKLA			
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA			
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IX.	PAGAUTĖ			
X.	NETEKIMAI			
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
XII.	PELNO MOKESTIS			
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

_____	_____	_____
(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)	(parašas)	(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno
(nuostolių) ataskaita“
3 priedas

(Pavyzdinė žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	PARDAVIMO PAJAMOS			
I.1.	Iš augalininkystės produkcijos pardavimo			
I.2.	Iš gyvulių ir kitų gyvūnų pardavimo			
I.3.	Iš kitos gyvulininkystės produkcijos pardavimo			
I.4.	Iš perdirbtos savos žemės ūkio produkcijos pardavimo			
I.5.	Iš paslaugų žemės ūkiui			
II.	PAGAMINTOS PRODUKCIJOS, NEBAIGTOS GAMYBOS IR GYVŪNŲ BEI KITO BIOLOGINIO TURTO LIKUČIŲ VERTĖS PADIDĖJIMAS (SUMAŽĖJIMAS)			
II.1.	Pagamintos produkcijos likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas)			
II.1.1.	Žemės ūkio produkcijos			
II.1.2.	Kitos produkcijos			
II.2.	Nebaigtos gamybos likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas)			
II.2.1.	Žemės ūkio			
II.2.2.	Kitos nebaigtos gamybos			
II.3.	Gyvulių bei kitų gyvūnų ir kito biologinio turto likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas)			
II.3.1.	Gyvulių ir kitų gyvūnų			
II.3.2.	Kito biologinio turto			
III.	ĮMONĖS REIKMĖMS SUVARTOTA PRODUKCIJA			
III.1.	Žemės ūkio produkcija			
III.2.	Kita produkcija			
IV.	GYVULIŲ BEI KITŲ GYVŪNŲ IR KITO BIOLOGINIO TURTO PIRKIMAI (-)			
IV.1.	Gyvulių bei kitų gyvūnų			
IV.2.	Kito biologinio turto			
V.	BENDROJI PRODUKCIJA			
V.1.	Žemės ūkio produkcija			
V.2.	Kita produkcija			
VI.	KINTAMOSIOS SĄNAUDOS			
VII.	BENDRASIS GAMYBINIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
VIII.	PASTOVIOSIOS SĄNAUDOS			

VIII.1.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos			
VIII.2.	Kitos pastoviosios sąnaudos			
IX.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
X.	DOTACIJOS, SUSIJUSIOS SU PAJAMOMIS			
XI.	KITA VEIKLA			
XI.1.	Pajamos			
XI.2.	Sąnaudos			
XII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA			
XII.1.	Pajamos			
XII.2.	Sąnaudos			
XIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
XIV.	PAGAUTĖ			
XV.	NETEKIMAI			
XVI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
XVII.	PELNO MOKESTIS			
XVIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-11

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

4-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama, klasifikuojama ir atskleidžiama informacija apie įmonės nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos sudarymo tvarką ir pavyzdines šios ataskaitos, išskyrus konsoliduotas, formas. Pavyzdinės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formos pateikiamos šio standarto prieduose:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus nurodytas 2.2 ir 2.3 punktuose, skirta nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma – 1 priede;

2.2. žemės ūkio bendrovėms ir kooperatinėms bendrovėms – 2 priede;

2.3. valstybės ir savivaldybės įmonėms – 3 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

3. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomas įmonės ekonominės naudos grynasis padidėjimas ar sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį bei kiti nuosavo kapitalo pokyčiai, neparodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Akcijų priedai – skirtumas tarp akcijų nominaliosios vertės ir jų emisijos kainos.

Atsargos (rezervinis) kapitalas – žemės ūkio bendrovės ir kooperatinės bendrovės kapitalas, skirtas nenumatytoms išlaidoms ir nuostoliams padengti.

Įstatinis kapitalas (pasirašytasis) – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.

Pagrindinis kapitalas – žemės ūkio bendrovės ir kooperatinės bendrovės narių pajinių įnašų ir stojamųjų mokesčių, atskaitymų iš pelno, turto perkainojimo ir neatlygintinai gauto turto verčių suma.

Nepaskirstytasis pelnas – įmonės sukauptas ir dar nepaskirstytas pelnas.

Nepaskirstytieji nuostoliai – įmonės sukaupti ir dar nepadengti nuostoliai.

Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

Perkainojimo rezervas (rezultatai) – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

Privalomasis rezervas – įstatymų nustatyta tvarka sudaromas rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

Rezervas savoms akcijoms įsigyti – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savų įmonės akcijų įsigijimo vertei padengti.

Savos akcijos – akcijos, kurias įsigijo jas išleidusi akcinė bendrovė.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

III. NUOSAVO KAPITALO APSKAITA

4. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

IV. DUOMENŲ PATEIKIMAS NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITOJE

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

5. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi nuosavo kapitalo pokyčiai. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje turi būti nurodyta:

5.1. nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio ir lyginamojo laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

5.2. apskaitos politikos pakeitimo rezultatas;

5.3. klaidų taisymo rezultatas;

5.4. perskaičiuoti (atsižvelgiant į 5.2 ir 5.3 papunkčiuose nurodytus koregavimus) nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio laikotarpio pradžioje;

5.5. ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatas;

5.6. finansinio turto perkainojimo rezultatas;

5.7. savos akcijos;

5.8. kitas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai);

5.9. ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai);

5.10. paskelbti dividendai ir kitos su pelno paskirstymu susijusios išmokos;

5.11. įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) ir likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

5.12. rezervų pasikeitimai ir likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

6. Įmonės, jei reikia, pildydamos ataskaitos formą, gali praleisti eilutes ar stulpelius, kurių reikšmės lygios nuliui, arba įrašyti papildomą informaciją.

7. Informacija apie reikšmingas nuosavo kapitalo pokyčių sumas turi būti atskleista finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte.

8. Žemės ūkio ir kooperatinės bendrovės vietoje informacijos apie įstatinio kapitalo, akcijų priedų, savų akcijų, perkainojimo rezervo ir privalomojo rezervo pokyčius nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikia informaciją apie pagrindinio kapitalo ir atsargos (rezervinio) kapitalo pokyčius.

Papildyta punktu:

Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

9. Valstybės ir savivaldybės įmonės vietoje informacijos apie įstatinio kapitalo, akcijų priedų ir savų akcijų pokyčius nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikia informaciją apie įmonės savininko kapitalo ir turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo pokyčius.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę. Šio standarto 3 priede pateiktą pavyzdinę nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formą valstybės ir savivaldybės įmonės turi taikyti, sudarydamos 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [10](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); *Žin.*, 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, *Žin.*, 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

(finansinės atskaitomybės sudarymo data) Nr. _____

[illegible]

15. Įnašai nuostoliams padengti											
16. Likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje											
17. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)											
18. Finansinio turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)											
19. Savų akcijų įsigijimas (pardavimas)											
20. Pelnų (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)											
21. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)											
22. Dividendai											
23. Kitos išmokos											
24. Sudaryti rezervai											
25. Panaudoti rezervai											
26. Įstatinio kapitalo didinimas (mažinimas)											
27. Įnašai nuostoliams padengti											
28. Likutis ataskaitinių finansinių metų pabaigoje											

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

4-ojo verslo apskaitos standarto „Nuosavo
kapitalo pokyčių ataskaita“
2 priedas

**(Pavyzdinė žemės ūkio bendrovių ir kooperatinių bendrovių
nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)**

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

Rodikliai	Pagrindinis kapitalas	Atsargos (rezervinis) kapitalas	Kiti rezervai		Nepaskirstyta sis pelnas (nuostoliai)	Iš viso
1. Likutis užpraėjusių finansinių metų pabaigoje						
2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas						
3. Esminių klaidų taisymo rezultatas						
4. Perskaičiuotas likutis užpraėjusių finansinių metų pabaigoje						
5. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)						
6. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)						
7. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)						
8. Dividendai						
9. Kitos išmokos						
10. Sudaryti rezervai						
11. Panaudoti rezervai						
12. Pajininkų įnašai						
13. Pajų grąžinimas						
14. Kitas pagrindinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas)						
15. Likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje						
16. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)						
17. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)						
18. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)						
19. Dividendai						
20. Kitos išmokos						
21. Sudaryti rezervai						
22. Panaudoti rezervai						
23. Pajininkų įnašai						
24. Pajų grąžinimas						

25. Kitas pagrindinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas)						
26. Likutis ataskaitinių finansinių metų pabaigoje						

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

20..... m..... d. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

Nr.

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinēs atskaitomybēs valiuta ir jos tikslumo lygis)

[illegible]

12. Įmonės savininko kapitalo didinimas (mažinimas)									
13. Likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje									
14. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)									
15. Finansinio turto vertės padidėjimas (sumažėjimas)									
16. Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai)									
17. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai)									
18. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo didinimas (mažinimas)									
19. Sudaryti rezervai									
20. Panaudoti rezervai									
21. Įmonės savininko kapitalo didinimas (mažinimas)									
22. Likutis ataskaitinių finansinių metų pabaigoje									

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-12

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

5-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama informacija apie įmonės pinigų ir pinigų ekvivalentų pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Šis standartas nustato pinigų srautų ataskaitos sudarymo, pinigų srautų klasifikavimo į pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos pinigų srautus tvarką ir pavyzdines ataskaitų, išskyrus konsoliduotas, formas. Pavyzdinės pinigų srautų ataskaitų formos pateikiamos šio standarto prieduose:

2.1. visoms įmonėms, išskyrus valstybės ir savivaldybės įmones, skirtos pinigų srautų ataskaitų formos – 1 ir 2 prieduose;

2.2. valstybės ir savivaldybės įmonėms – 3 ir 4 prieduose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Finansinės veiklos pinigų srautai – pinigų srautai, susiję su nuosavo kapitalo ir įmonės įsipareigojimų, susijusių su pasiskolintais pinigais, pasikeitimais.

Investicijos – pinigai, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įvertintas materialusis, nematerialusis ir finansinis turtas, kuris investuojamas siekiant iš investavimo objekto gauti pelno (pajamų) arba užtikrinti įmonės funkcijų įgyvendinimą.

Investicinės veiklos pinigų srautai – pinigų srautai, susiję su investicijų įsigijimu ir perleidimu.

Išmokos – bet koks pinigų išleidimas.

Nerealizuotas valiutų kursų pasikeitimas – valiutinių straipsnių perskaičiavimo rezultatas, susidaręs dėl skirtingo valiutos kurso:

a) paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną ir ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo metu, jei po jo finansinė atskaitomybė dar nebuvo sudaryta, arba

b) ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių paskutinę dieną, jei po ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo finansinė atskaitomybė jau buvo sudaryta.

Pagrindinės veiklos pinigų srautai – pinigų srautai, susiję su pagrindine (gamybine, prekybine ir paslaugų teikimo) įmonės veikla, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą.

Pinigai – pinigai įmonės kasoje ir bankų sąskaitose.

Pinigų ekvivalentai – trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į žinomas pinigų sumas ir kurių vertės pasikeitimo rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nėra priskiriamos pinigų ekvivalentams.

Pinigų srautai – pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį.

Realizuotas valiutų kursų pasikeitimas – valiutinių ūkinių operacijų arba ūkinių įvykių rezultatas, susidaręs dėl skirtingo valiutos kurso panaudojant, atgaunant arba padengiant valiutiniuose straipsniuose užregistruotas sumas, kai valiutos kursas pasikeičia:

a) nuo ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo dienos iki atsiskaitymo dienos, jei po ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo finansinė atskaitomybė dar nebuvo sudaryta, arba

- b) nuo paskutinės praėjusio ataskaitinio laikotarpio dienos iki atsiskaitymo dienos, jei po ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio pirminio pripažinimo finansinė atskaitomybė jau buvo sudaryta.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

III. PINIGŲ SRAUTŲ GRUPAVIMAS

3. Ataskaitinio laikotarpio pinigų srautai pinigų srautų ataskaitoje turi būti grupuojami pagal pagrindinę, investicinę ir finansinę veiklą.

4. Pinigų srautus įmonės grupuoja pačios, atsižvelgdamos į savo veiklos pobūdį bei šio standarto reikalavimus.

5. Iš investicinės ir finansinės veiklos atsirandantys palūkanų ir dividendų pinigų srautai turi būti pateikti atskirai. Jie gali būti klasifikuojami kaip įmonės pagrindinės, investicinės arba finansinės veiklos pinigų srautai. Gauti bei išmokėti dividendai ir palūkanos gali būti klasifikuojami kaip pagrindinės veiklos pinigų srautai arba gauti dividendai gali būti klasifikuojami kaip investicinė veikla, o sumokėti – kaip finansinė veikla. Apskaitos politikoje turi būti numatyta, kur pateikiami tokio pobūdžio pinigų srautai.

6. Atskira ūkinė operacija gali sukurti pinigų srautus, kurie gali būti klasifikuojami skirtingai. Pavyzdžiui, kai grąžinant paskolą grąžinamoji suma apima ne tik paskolos dalį, bet ir palūkanas, palūkanos gali būti priskirtos prie įmonės pagrindinės veiklos, o grąžinama paskolos dalis – prie finansinės veiklos pinigų srautų.

IV. PAGRINDINĖ ĮMONĖS VEIKLA

7. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautai parodo, kiek pagrindinė (gamybinė, prekybinė, paslaugų teikimo) įmonės veikla, išskyrus investicinę ir finansinę, gali kurti pinigų srautus. Šie pinigų srautai yra pagrindinis finansavimo šaltinis, leidžiantis palaikyti ir plėtoti įmonės veiklą, grąžinti paskolas, išmokėti dividendus bei daryti naujas investicijas.

8. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

8.1. pinigų įplaukos pardavus prekes ir suteikus paslaugas;

8.2. pinigų įplaukos, susijusios su komisiniais mokesčiais, honorarais ir kitomis pajamomis;

8.3. pinigų įplaukos, gautos pirkėjams iš anksto sumokėjus už prekes;

8.4. pinigų įplaukos, gautos susigrąžinus prekybines skolas;

8.5. gautos draudimo išmokos;

8.6. pinigų įplaukos pardavus perparduoti skirtą ilgalaikį turtą;

8.7. pinigų įplaukos pardavus perparduoti pirktus kitų įmonių vertybinius popierius (pavyzdžiui, akcijas, obligacijas) ir kitas trumpalaikes investicijas;

8.8. iš kitų įmonių gauti dividendai (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos);

8.9. gautos palūkanos (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos).

9. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

9.1. pinigų išmokos žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams;

9.2. pinigų išmokos įmonės darbuotojams;

9.3. sumokėti mokesčiai;

9.4. pinigų išmokos trumpalaikėms investicijoms pirkti;

9.5. sumokėtos draudimo įmokos;

9.6. pinigų išmokos perkant perparduoti skirtą ilgalaikį turtą;

9.7. pinigų išmokos perkant perparduoti skirtus kitų įmonių vertybinius popierius;

9.8. sumokėti dividendai (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos);

9.9. sumokėtos palūkanos (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos).

V. INVESTICINĖ ĮMONĖS VEIKLA

10. Investicinės veiklos pinigų srautai parodo pinigų sumas, per ataskaitinį laikotarpį išleistas įsigyjant turtą, kuris ilgą laiką teiks ekonominės naudos, taip pat pinigų įplaukas šį turtą perleidžiant.

11. Įmonės investicinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

11.1. pinigų įplaukos perleidžiant ilgalaikį turtą (išskyrus įsigytą perparduoti);

11.2. pinigų įplaukos susigrąžinant paskolas iš trečiųjų asmenų;

11.3. pinigų įplaukos perleidžiant ne perparduoti įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius;

11.4. iš kitų įmonių gauti dividendai (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

11.5. gautos palūkanos už suteiktas paskolas (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

11.6. gautos palūkanos už finansinėse įstaigose laikomus pinigus (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos).

12. Įmonės investicinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

12.1. pinigų išmokos įsigyjant ilgalaikį turtą (išskyrus skirtą perparduoti);

12.2. pinigų išmokos statant, rekonstruojant ar remontuojant ilgalaikį materialųjį turtą, kuriuo įmonė disponuoja ir kurio vertė yra didinama;

12.3. pinigų išmokos skolinant pinigus tretiesiems asmenims;

12.4. pinigų išmokos įsigyjant vertybinius popierius.

VI. FINANSINĖ ĮMONĖS VEIKLA

13. Įmonės finansinės veiklos pinigų srautai parodo, kaip per ataskaitinį laikotarpį įmonė naudojo išoriniais finansavimo šaltiniais.

14. Įmonės finansinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

14.1. pinigų įplaukos išleidžiant visų rūšių akcijas;

14.2. pinigų įplaukos išleidžiant obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius;

14.3. pinigų įplaukos skolinantis (neatsižvelgiant į grąžinimo terminą) iš trečiųjų asmenų (tarp jų ir kredito įstaigų).

15. Įmonės finansinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

15.1. pinigų išmokos, sumokamos už superkamas savas akcijas;

15.2. sumokėti dividendai (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie finansinės veiklos);

15.3. pinigų išmokos, sumokamos išperkant anksčiau įmonės išleistas obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius;

15.4. paskolų grąžinimas;

15.5. sumokėtos palūkanos už paskolas (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie finansinės veiklos);

15.6. pinigų išmokos už lizingą (finansinę nuomą).

VII. YPATINGŲJŲ STRAIPSNIŲ PINIGŲ SRAUTAI

16. Ypatingieji pinigų srautai turi būti atskleisti atskira eilute pinigų srautų ataskaitos pabaigoje.

VIII. ĮMONĖS PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTŲ PATEIKIMAS

17. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautai gali būti pateikiami tiesioginiu arba netiesioginiu būdu.

18. Tiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitoje atskleidžiamos apibendrintos pinigų įplaukos ir pinigų išmokos per ataskaitinį laikotarpį.

19. Pinigų srautų ataskaitą rengiant tiesioginiu būdu, duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas pateikiami kartu su pridėtinės vertės mokesčiu. Duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas gali būti gaunami:

19.1. iš apskaitos įrašų, t. y. apibendrinant pinigų sąskaitų judėjimą;

19.2. perskaičiuojant pelno (nuostolių) ataskaitos rodiklius (pajamas ir sąnaudas) į pinigų įplaukas ir išmokas.

20. Netiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, gautą arba išleistą pagrindinėje įmonės veikloje.

21. Pinigų srautų ataskaitoje pateikiant pinigų srautus, dėmesys turi būti kreipiamas į turinį ir ekonominę esmę, o ne tik į formalius pateikimo reikalavimus. Įmonės, siekdamos tiksliau parodyti ataskaitinio laikotarpio pinigų srautus, į ataskaitą gali įtraukti papildomus straipsnius arba išbraukti nenaudojamus.

IX. ĮMONĖS INVESTICINĖS IR FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTŲ PATEIKIMAS

22. Investicinės ir finansinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį pinigų srautų ataskaitoje atskleidžiamos atskirai, išskyrus atvejus, kai pinigų srautai pateikiami grynąja verte. Šių pinigų srautų pateikimas tiesioginiu ir netiesioginiu būdu rengiamose pinigų srautų ataskaitose nesiskiria, kadangi šios pinigų srautų ataskaitos dalys rengiamos tik tiesioginiu būdu.

23. Pinigų srautai, atsirandantys iš dukterinių įmonių ir kitų verslo subjektų įsigijimo ir perleidimo, turi būti pateikti atskirai, kaip investicinės veiklos pinigų srautai.

X. NEPINIGINIAI SANDORIAI

24. Investiciniai bei finansiniai sandoriai, nesusiję su pinigų įplaukomis ar išmokomis per ataskaitinį laikotarpį, pinigų srautų ataskaitoje neturi būti parodomi. Informacija apie šiuos sandorius turi būti pateikiama aiškinamajame rašte.

25. Kai kurie investiciniai ir finansiniai sandoriai turi įtakos įmonės nuosavo kapitalo, įsipareigojimų ir turto pasikeitimams, tačiau nedaro poveikio ataskaitinio laikotarpio pinigų srautams. Dėl šios priežasties tokie sandoriai nepateikiami pinigų srautų ataskaitoje, bet aprašomi aiškinamojo rašto pastabose.

26. Nepiniginų sandorių pavyzdžiai:

26.1. dalies įmonės skolų pavertimas kapitalu;

26.2. ilgalaikio turto įsigijimas skolon, įskaitant lizingo (finansinės nuomos) būdu.

XI. VALIUTINIAI STRAIPSNIAI

27. *Neteko galios nuo 2006-11-26*

Punkto naikinimas:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin. 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

27. Pinigų įplaukos ir išmokos užsienio valiuta pinigų srautų ataskaitoje turi būti pateikiamos finansinės atskaitomybės valiuta pagal pinigų gavimo (išmokėjimo) dienos valiutų keitimo kursą. Realizuotas valiutų kursų pasikeitimo poveikis daro tiesioginę įtaką pinigų kiekiui, todėl turi būti parodytas pinigų srautų ataskaitoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

28. Nerealizuoto valiutų kursų pasikeitimo įtaka, nors ir nėra susijusi su pinigų gavimu ar išleidimu, taip pat turi būti pateikiama netiesioginiu būdu sudarytoje pinigų srautų ataskaitoje. Ji turėtų būti parodoma eilutėje „Finansinės investicinės veiklos rezultatų eliminavimas“ arba atskiroje eilutėje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

29. Valiutų kursų pasikeitimo įtaka gryųjų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui laikotarpio pabaigoje pateikiama pinigų srautų ataskaitoje atskira eilute atskirai nuo pagrindinės, finansinės ir investicinės veiklos, kad būtų galima palyginti pinigų kiekį laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę. Šio standarto 3 ir 4 prieduose pateiktas pavyzdinės pinigų srautų ataskaitų formos valstybės ir savivaldybės įmonės turi taikyti, sudarydamos 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

5-ojo verslo apskaitos standarto „Pinigų srautų ataskaita“
1 priedas

(Pavyzdinė pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

(įmonės pavadinimas)
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
I.1.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos (su PVM)			
I.1.1.	Pinigų įplaukos iš klientų			
I.1.2.	Kitos įplaukos			
I.2.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos			
I.2.1.	Pinigai, sumokėti žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams (su PVM)			
I.2.2.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais			
I.2.3.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai			
I.2.4.	Kitos išmokos			
	<u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>			
II.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
II.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas			
II.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas			
II.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
II.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
II.5.	Paskolų suteikimas			
II.6.	Paskolų susigrąžinimas			
II.7.	Gauti dividendai, palūkanos			
II.8.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai			
II.9.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai			
	<u>Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai</u>			
III.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
III.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
III.1.1.	Akcijų išleidimas			
III.1.2.	Savininkų įnašai nuostoliams padengti			
III.1.3.	Savų akcijų supirkimas			
III.1.4.	Dividendų išmokėjimas			
III.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
III.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas			
III.2.1.1.	Paskolų gavimas			
III.2.1.2.	Obligacijų išleidimas			
III.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas			
III.2.2.1.	Paskolų grąžinimas			
III.2.2.2.	Obligacijų supirkimas			
III.2.2.3.	Sumokėtos palūkanos			
III.2.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			

III.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
III.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			
III.2.5.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai			
III.2.6.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai			
	<u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>			
IV.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautai			
IV.1.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų padidėjimas			
IV.2.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų sumažėjimas			
V.	Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui			
VI.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)			
VII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje			
VIII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

5-ojo verslo apskaitos standarto „Pinigų srautų ataskaita“
2 priedas

(Pavyzdinė pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

(įmonės pavadinimas)
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
I.1.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			
I.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos			
I.3.	Po vienerių metų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.4.	Atsargų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.5.	Išankstinių apmokėjimų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.6.	Nebaigtų vykdyti sutarčių (padidėjimas) sumažėjimas			
I.7.	Pirkėjų įsiskolinimo (padidėjimas) sumažėjimas			
I.8.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.9.	Kitų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.10.	Kito trumpalaikio turto (padidėjimas) sumažėjimas			
I.11.	Ilgalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.12.	Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.13.	Pelno mokesčio įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.14.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.15.	Atidėjimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.16.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.17.	<i>Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimo rezultatų eliminavimas</i>			
I.18.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas			
I.19.	<i>Kitų nepiniginių straipsnių eliminavimas</i>			
	<u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>			
II.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
II.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas			
II.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas			
II.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
II.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
II.5.	Paskolų suteikimas			
II.6.	Paskolų susigrąžinimas			
II.7.	Gauti dividendai, palūkanos			
II.8.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai			
II.9.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai			
	<u>Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai</u>			

III.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
III.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais		
III.1.1.	Akcijų išleidimas		
III.1.2.	Savininkų įnašai nuostoliams padengti		
III.1.3.	Savų akcijų supirkimas		
III.1.4.	Dividendų išmokėjimas		
III.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais		
III.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas		
III.2.1.1.	Paskolų gavimas		
III.2.1.2.	Obligacijų išleidimas		
III.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas		
III.2.2.1.	Paskolų grąžinimas		
III.2.2.2.	Obligacijų supirkimas		
III.2.2.3.	Sumokėtos palūkanos		
III.2.2.4.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai		
III.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas		
III.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas		
III.2.5.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai		
III.2.6.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai		
	<u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>		
IV.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautai		
IV.1.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų padidėjimas		
IV.2.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų sumažėjimas		
V.	Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui		
VI.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
VII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje		
VIII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje		

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

5-ojo verslo apskaitos standarto „Pinigų srautų ataskaita“
3 priedas

(Pavyzdinė valstybės ir savivaldybės įmonių pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
I.1.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos (su PVM)			
I.1.1.	Pinigų įplaukos iš klientų			
I.1.2.	Kitos įplaukos			
I.2.	Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos			
I.2.1.	Pinigai, sumokėti žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams (su PVM)			
I.2.2.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais			
I.2.3.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai			
I.2.4.	Kitos išmokos			
	<u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>			
II.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
II.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas			
II.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas			
II.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
II.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
II.5.	Paskolų suteikimas			
II.6.	Paskolų susigrąžinimas			
II.7.	Gautos palūkanos			
II.8.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai			
II.9.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai			
	<u>Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai</u>			
III.	Finansinės veiklos pinigų srautai			
III.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais			
III.1.1.	Įmonės savininko kapitalo didinimas			
III.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais			
III.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas			
III.2.1.1.	Paskolų gavimas			
III.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas			
III.2.2.1.	Paskolų grąžinimas			
III.2.2.2.	Sumokėtos palūkanos			
III.2.2.3.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai			
III.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas			
III.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas			
III.2.5.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai			

III.2.6.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai		
	<u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>		
IV.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautai		
IV.1.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų padidėjimas		
IV.2.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų sumažėjimas		
V.	Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui		
VI.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
VII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje		
VIII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje		

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

5-ojo verslo apskaitos standarto „Pinigų srautų ataskaita“
4 priedas

(Pavyzdinė valstybės ir savivaldybės įmonių pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

(Tvirtinimo žyma)

20..... m..... d. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)		
Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
I.1.	Grynasis pelnas (nuostoliai)			
I.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos			
I.3.	Po vienerių metų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.4.	Atsargų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.5.	Išankstinių apmokėjimų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.6.	Nebaigtų vykdyti sutarčių (padidėjimas) sumažėjimas			
I.7.	Pirkėjų įsiskolinimo (padidėjimas) sumažėjimas			
I.8.	Kitų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas			
I.9.	Kito trumpalaikio turto (padidėjimas) sumažėjimas			
I.10.	Ilgalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.11.	Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.12.	Pelno mokesčio įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.13.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.14.	Atidėjimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.15.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)			
I.16.	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimo rezultatų eliminavimas			
I.17.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas			
I.18.	Kitų nepiniginių straipsnių eliminavimas			
	<u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>			
II.	Investicinės veiklos pinigų srautai			
II.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas			
II.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas			
II.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas			
II.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas			
II.5.	Paskolų suteikimas			
II.6.	Paskolų susigrąžinimas			
II.7.	Gautos palūkanos			
II.8.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai			
II.9.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai			
	<u>Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai</u>			

III.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
III.1.	Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais		
III.1.1.	Įmonės savininko kapitalo didinimas		
III.2.	Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais		
III.2.1.	Finansinių skolų padidėjimas		
III.2.1.1.	Paskolų gavimas		
III.2.2.	Finansinių skolų sumažėjimas		
III.2.2.1.	Paskolų grąžinimas		
III.2.2.2.	Sumokėtos palūkanos		
III.2.2.3.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai		
III.2.3.	Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas		
III.2.4.	Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas		
III.2.5.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai		
III.2.6.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai		
	<u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>		
IV.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautai		
IV.1.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų padidėjimas		
IV.2.	Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų sumažėjimas		
V.	Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui		
VI.	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
VII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje		
VIII.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje		

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK00VAS-13

PATVIRTINTA
 Viešosios įstaigos Lietuvos
 Respublikos apskaitos instituto
 standartų tarybos
 2003 m. gruodžio 18 d.
 nutarimu Nr. 1
 (Viešosios įstaigos Lietuvos
 Respublikos apskaitos instituto direktoriaus
 2006 m. gruodžio 20 d. įsakymo
 Nr. VAS-17 redakcija)

6-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „AIŠKINAMASIS RAŠTAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kokia informacija turi būti pateikiama aiškinamajame rašte, kad būtų geriau paaiškinta kitose finansinėse ataskaitose pateikta informacija ir atskleidžiama jose nepateikta papildoma reikšminga informacija.

2. Standartas nustato bendrus aiškinamojo rašto turinio ir minimalius trumpo aiškinamojo rašto pastabų reikalavimus.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aiškinamasis raštas – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos kitose finansinėse ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama jose nepateikta papildoma reikšminga informacija.

Apskaitos politika – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti.

Apskaitos politikos pakeitimas – apskaitos principų, apskaitos metodų ir taisyklių, skirtų įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti, keitimas.

Aiškinamojo rašto pastabos – reikšmingus finansinių ataskaitų straipsnius paaiškinančios lentelės (pažymos) ir (arba) tekstas.

Įmonės vadovai – įmonės administracijos vadovas, valdybos ir stebėtojų tarybos nariai, kiti asmenys, kurie turi teisę, planuoti, kontroliuoti įmonės veiklą, jai vadovauja ir (arba) atsako už galutinius sprendimus.

Patronuojanti įmonė – įmonė, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja vieną ar kelias įmones.

Vadovaujančioji patronuojanti įmonė – patronuojanti įmonių grupės įmonė, kuri nėra kitos patronuojančios įmonės dukterinė įmonė.

III. AIŠKINAMOJO RAŠTO TURINYS

3. Įmonės, sudarančios pilną finansinę atskaitomybę, rengia pilną aiškinamąjį raštą. Įmonės, turinčios teisę, sudaryti trumpą finansinę atskaitomybę, rengia trumpą arba pilną aiškinamąjį raštą. Kai šio standarto nuostatos taikomos ir trumpam, ir pilnam aiškinamajam raštui, vartojama sąvoka „aiškinamasis raštas“.

4. Trumpame aiškinamajame rašte pateikiama 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“, šio standarto reikalaujama informacija ir tokia reikšminga informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį, rezultatus ir finansinę būklę, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

5. Pilname aiškinamajame rašte pateikiama šio ir kitų Verslo apskaitos standartų reikalaujama informacija ir tokia reikšminga informacija, kuri atskleidžia įmonės veiklos pobūdį,

rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus, tačiau nebuvo pateikta kitose finansinėse ataskaitose.

6. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

- 6.1. bendroji dalis;
- 6.2. apskaitos politika;
- 6.3. pastabos.

IV. AIŠKINAMOJO RAŠTO BENDROJI DALIS

7. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje turi būti pateikiami bendrieji duomenys apie įmonę:

- 7.1. Įmonės įregistravimo data.
- 7.2. Jei įmonė priklauso įmonių grupei, patronuojančios ir vadovaujančiosios patronuojančios įmonės pavadinimai, kodai ir buveinės.
- 7.3. Jei įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvis, to juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinė, teisinė forma.
- 7.4. Įmonės filialų ir atstovybių skaičius, dukterinių, asocijuotų ir pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojamų įmonių pavadinimai, kodai ir buveinės.
- 7.5. Trumpas įmonės veiklos apibūdinimas.
- 7.6. Vidutinis įmonės darbuotojų skaičius per ataskaitinius ir praėjusius ataskaitinius metus arba darbuotojų skaičius ataskaitinių ir praėjusių ataskaitinių metų pabaigoje.

V. APSKAITOS POLITIKA

8. Aiškinamajame rašte turi būti nurodyta, kad finansinė atskaitomybė yra parengta vadovaujantis Verslo apskaitos standartais. Taip pat turi būti nurodyti ir kiti teisės aktai, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant finansinę atskaitomybę.

9. Aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie įmonės apskaitos tvarkymui ir finansinės atskaitomybės sudarymui taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

10. Šioje aiškinamojo rašto dalyje turi būti išvardyti ir trumpai aprašyti pagrindiniai reikšmingų straipsnių apskaitos principai, metodai ir taisyklės, kuriomis vadovaujantis buvo tvarkoma įmonės apskaita ir sudaroma finansinė atskaitomybė.

11. Jei per ataskaitinius metus įmonės apskaitos politika buvo keičiama, šioje aiškinamojo rašto dalyje tas faktas turi būti konstatuotas, nurodytos apskaitos politikos pakeitimo priežastys, išvardyti ir apibūdinti pakeistieji pagrindiniai reikšmingų straipsnių apskaitos principai, metodai ir taisyklės. Jei buvo taikytas perspektyvinis apskaitos politikos keitimo būdas, turi būti nurodytos jo taikymo priežastys.

VI. AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

12. Aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos iš eilės. Aiškinamojo rašto pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

13. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiama ataskaitinio ir mažiausiai vieno praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti paaiškinamos tik reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys.

14. Trumpo aiškinamojo rašto pastabose turi būti atskleidžiama šio standarto VII skyriuje reikalaujama ir kita reikšminga informacija. Gali būti atskleidžiama ir kitų Verslo apskaitos standartų reikalaujama informacija.

15. Rengiant pilną aiškinamąjį raštą, jo pastabos pateikiamos pagal kitų Verslo apskaitos standartų nustatytus reikalavimus.

VII. TRUMPO AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

16. Jei kitose finansinėse ataskaitose nepateikta visa ar dalis lyginamosios informacijos, nurodomos jos nepateikimo priežastys.

17. Jei buvo reikšmingai pakeisti apskaitiniai įvertinimai ar pateikta lyginamoji informacija buvo koreguota, aiškinamajame rašte turi būti atskleista 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalaujama informacija.

18. Jei konkretus turtas yra susijęs daugiau kaip su vienu balanso turto dalies straipsniu, nurodoma visa to turto balansinė vertė ir sumos atskiruose balanso straipsniuose.

19. Jei konkretaus įsipareigojimo suma susijusi daugiau kaip su vienu balanso įsipareigojimų dalies straipsniu, nurodoma visa įsipareigojimo suma ir sumos atskiruose balanso straipsniuose.

20. Apie nematerialųjį turtą turi būti nurodoma ši informacija:

20.1. Jei nematerialusis turtas nuvertėjo ir pelno (nuostolių) ataskaitoje buvo pripažintos jo nuvertėjimo sąnaudos, tai turi būti nurodoma turto nuvertėjimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.

20.2. Jei, pasikeitus aplinkybėms, ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas turto nuvertėjimas buvo sumažintas, turi būti nurodoma turto nuvertėjimo sumažinimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.

20.3. Jei nematerialiojo turto amortizacijos laikotarpis ilgesnis negu penkeri metai, tas laikotarpis turi būti nurodomas ir atskleidžiami motyvai, dėl kurių nustatytas toks laikotarpis.

21. Apie ilgalaikį materialųjį turtą turi būti nurodoma ši informacija:

21.1. Jei ilgalaikis materialusis turtas nuvertėjo ir pelno (nuostolių) ataskaitoje buvo pripažintos turto nuvertėjimo sąnaudos, turi būti nurodoma turto nuvertėjimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.

21.2. Jei ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas turto nuvertėjimas, pasikeitus aplinkybėms, buvo sumažintas, turi būti nurodoma turto nuvertėjimo sumažinimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.

22. Apie finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus, kurie apskaitomi tikrosiomis vertėmis, turi būti nurodoma:

22.1. kaip nustatoma finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikroji vertė ir jos nustatymo prielaidos;

22.2. kiekvienos finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų grupės tikrosios vertės pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje jie neparodyti atskira eilute.

23. Jei įmonė turi išvestinių finansinių priemonių, apie kiekvieną išvestinių finansinių priemonių grupę turi būti nurodoma:

23.1. trumpas apibūdinimas;

23.2. tikrosios vertės pokyčiai, jei pelno (nuostolių) ar nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose jie neparodyti atskira eilute;

23.3. svarbios sąlygos, kurios gali paveikti būsimųjų grynąjų pinigų srautų dydį, periodiškumą ir stabilumą.

24. Jei įmonė turi dukterinių ir (ar) asocijuotų įmonių, turi būti nurodoma:

24.1. dukterinės ir (ar) asocijuotos įmonės veiklos pobūdis;

24.2. valdoma dukterinės ir (ar) asocijuotos įmonės dalis;

24.3. dukterinės ir (ar) asocijuotos įmonės nuosavo kapitalo dydis;

24.4. dukterinės ir (ar) asocijuotos įmonės ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatas, pelnas (nuostoliai).

25. Apie kiekvieną atsargų grupę turi būti nurodoma ši informacija, jei kitose finansinėse ataskaitose ji nepateikta:

25.1. Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

25.2. Atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma.

25.3. Atsargų nukainojimo sumažinimo suma.

26. Apie įmonės įstatinį kapitalą nurodoma:

26.1. kiekvienos akcijų klasės akcijų skaičius ir nominalioji vertė;

26.2. per ataskaitinius metus išleistų akcijų skaičius ir jų nominalioji vertė, jei per ataskaitinį laikotarpį įmonė didino savo įstatinį kapitalą.

27. Jei įmonė yra gavusi paskolų, kurių grąžinimo terminas yra ilgesnis nei penkeri metai arba už kurias yra įkeistas turtas, turi būti nurodoma:

- 27.1. paskolos suma ir jos grąžinimo terminas;
- 27.2. įkeisto turto pavadinimas ir balansinė vertė;
- 27.3. kita svarbi su turto įkeitimu susijusi informacija;
- 27.4. atskirai kitų asmenų įsipareigojimams užtikrinti įkeistas turtas.
- 28. Apie kiekvieną atidėjinių straipsnį turi būti nurodoma:
- 28.1. trumpas kiekvieno atidėjinio apibūdinimas;
- 28.2. balansinė vertė ataskaitinių metų pradžioje ir pabaigoje;
- 28.3. per metus sudarytų atidėjinių sumos;
- 28.4. numatomas panaudojimo laikotarpis;
- 28.5. per metus panaudotos ar kitaip nurašytos sumos;
- 28.6. kita svarbi informacija.

29. Jei įmonė kito asmens įsipareigojimams užtikrinti yra suteikusi garantiją ar laidavimą, turi būti nurodoma:

- 29.1. garantijos ar laidavimo pobūdis;
- 29.2. garantijos ar laidavimo suma;
- 29.3. atskirai garantijos ir laidavimai, suteikti dukterinių, asocijuotų ar pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojamų įmonių įsipareigojimams užtikrinti.

30. Aiškinant pelno (nuostolių) ataskaitą, nurodoma kiekvienam reikšmingam straipsniui tenkanti suma ir jos detalizavimas.

31. Aiškinamajame rašte turi būti pateikiamas siūlomas pelno (nuostolių) paskirstymo projektas.

32. Aiškinant įmonės santykius su vadovais, nurodoma:

- 32.1. įmonės vadovų skaičius;
- 32.2. per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpius jiems priskaičiuota bendra suma, detalizuojamos su darbo santykiais susijusios išmokos, išskiriant pagrindinį darbo užmokestį, išeitines kompensacijas, premijas ir neišmokėtą likutį ataskaitinių metų pabaigoje;
- 32.3. apmokėjimas akcijomis, neatlygintinai perduotas turtas arba suteiktos paslaugos;
- 32.4. sandoriai su vadovais, atskleidžiant sandorių sumas, skolų sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, palūkanų normą, atsiskaitymo ir kitas sandorių sąlygas, pripažintą abejotinų skolų sumą, suteiktas garantijas;
- 32.5. kita reikšminga informacija.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-17](#), 2006-12-20, *Žin.*, 2006, Nr. 143-5449 (2006-12-30), i. k. 10600VIISAK00VAS-17

**6-ojo verslo apskaitos standarto
„Aiškinamasis raštas“
1 priedas**

Pavyzdinės lentelių (pažymų) formos

Nematerialusis turtas

(Lt)

Rodikliai	Plėtros darbai	Prestiža s	Patentai, licencijos ir pan.	Programin ė įranga	Kitas nematerial usis turtas	Iš viso
Likutinė vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje						
a) Ilgalaikis nematerialusis turtas įsigijimo savikaina Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - turto įsigijimas - kitiems asmenims perleistas ir nurašytas turtas (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)						
Finansinių metų pabaigoje						
b) Amortizacija Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - finansinių metų amortizacija - atstatantys įrašai (-) - kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto amortizacija (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą + / (-)						
Finansinių metų pabaigoje						
c) Vertės sumažėjimas Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - finansinių metų vertės sumažėjimas - atstatantys įrašai (-) - kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą + / (-)						
Finansinių metų pabaigoje						
d) Likutinė vertė finansinių metų pabaigoje (a) – (b) – (c)						

Ilgalaikis materialusis turtas*

(Lt)

Rodikliai	Žemė	Pastatai ir statiniai	Mašinos ir įrengimai	Transporto priemonės	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	Nebaigta statyba	Kitas materialusis turtas	Iš viso
Likutinė vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje								
a) Įsigijimo savikaina Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - turto įsigijimas - perleistas ir nurašytas turtas (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)								
Finansinių metų pabaigoje								
b) Perkainojimas Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - vertės padidėjimas (sumažėjimas) + / (-) - kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)								
Finansinių metų pabaigoje								
c) Nusidėvėjimas Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - finansinių metų nusidėvėjimas - atstatantys įrašai (-) - kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto nusidėvėjimas (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)								
Finansinių metų pabaigoje								

d) Vertės sumažėjimas Praėjusių finansinių metų pabaigoje Finansinių metų pokyčiai: - finansinių metų vertės sumažėjimas - atstatantys įrašai (-) - kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto (-) - perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)								
Finansinių metų pabaigoje								
e) Likutinė vertė finansinių metų pabaigoje (a) + (b) – (c) – (d)								

*Informacija apie patikėjimo teise valdomą turtą pateikiama po lentele.

Ilgalaikio materialiojo turto įkeitimas

Įkeisto turto pavadinimas	Balansinė vertė (Lt)	Įkeitimo pabaigos data

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normos

Ilgalaikio materialiojo turto grupės*	Vidutinis naudingo tarnavimo laikas (metais)
Pastatai ir statiniai	
Mašinos ir įrengimai	
Transporto priemonės	
Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	
Kitas materialusis turtas	

*Turtas gali būti grupuojamas ir pagal funkcinę paskirtį.

Naudojamas nusidėvėjęs ilgalaikis materialusis turtas

Turto grupės pavadinimas	Įsigijimo savikaina (Lt)

Atsargos

Rodikliai	Žaliavos ir	Nebaigta gamyba	Pagaminta	Pirktos prekės,	Iš viso

	komplekt avimo gaminiai		produkcij a	skirtos perpardu oti	
a) Atsargų įsigijimo savikaina Praėjusių finansinių metų pabaigoje					
Finansinių metų pabaigoje					
b) Nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės (atstatymas) Praėjusių finansinių metų pabaigoje					
Finansinių metų pabaigoje					
c) Grynoji galimo realizavimo vertė finansinių metų pabaigoje (a) – (b)					
Įkainojimo skirtumai, jei buvo taikomas LIFO būdas					
Įkeistų atsargų vertė					
Atsargos pas trečiuosius asmenis					

Dukterinės įmonės

Įmonės pavadinimas	Veiklos pobūdis	Valdoma dalis (%)	Nuosavo kapitalo dydis (Lt)	Grynasis pelnas (nuostoli ai) (Lt)

Asocijuotos įmonės

Įmonės pavadinimas	Veiklos pobūdis	Valdoma dalis (%)	Nuosavo kapitalo dydis (Lt)	Grynasis pelnas (nuostoli ai) (Lt)

Įstatinio kapitalo struktūra

Rodikliai	Akcijų skaičius	Suma (Lt)
Akcinio kapitalo struktūra finansinių metų pabaigoje		
1. Pagal akcijų rūšis		
1.1. Paprastosios akcijos		
1.2. Privilegiuotosios akcijos		
1.3. Darbuotojų akcijos		
1.4. Specialiosios akcijos		
1.5. Kitos akcijos		
IŠ VISO:		

2. Valstybės arba savivaldybių kapitalas		
Savos akcijos, kurias turi pati įmonė		
Akcijos, kurias turi dukterinės įmonės		

Pelno paskirstymo projektas

Straipsniai	Suma (Lt)
Nepaskirstytasis rezultatas – pelnas (nuostoliai) – praėjusių finansinių metų pabaigoje	
Grynasis finansinių metų rezultatas – pelnas (nuostoliai)	
Paskirstytinas rezultatas – pelnas (nuostoliai) – finansinių metų pabaigoje	
Akcininkų įnašai nuostoliams padengti	
Pervedimai iš rezervų	
Paskirstytinas pelnas	
Pelno paskirstymas: - į įstatymo numatytus rezervus - į kitus rezervus - dividendai - kiti	
Nepaskirstytasis rezultatas – pelnas (nuostoliai) – finansinių metų pabaigoje	

Įmonės įsipareigojimų būklė**(Lt)**

Rodikliai	Skolos ar jų dalys, apmokėtinos		
Mokėtinų sumų skaidymas pagal rūšis	Per vienerius finansinius metus	Po vienerių metų, bet ne vėliau kaip per penkerius metus	Po penkerių metų
Finansinės skolos: (Tarp jų dukterinėms ir asocijuotoms įmonėms) 1. Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai 2. Kredito įstaigoms 3. Kitos finansinės skolos			
Kitos skolos			
IŠ VISO			

Informacija apie verslo segmentus**(Lt)***

Informacija apie verslo segmentus							(Lt)	
Rodikliai	Segmentai (produkcijos, prekių, veiklos rūšys)						Visos įmonės	
	A		B		C			
	20x2 2	20x1 1	20x2 2	20x1 1	20x2 2	20x1 1	20x2	20x1
Pajamos								
Sąnaudos								
Veiklos pelnas								

*Panaši lentelė įmonės turimų duomenų pagrindu gali būti sudaroma ir geografiniams segmentams.

Įmonės teisės ir įsipareigojimai, nenurodyti balanse**(Lt)**

Rodikliai	Suma
------------------	-------------

Suteiktos arba neatšaukiamai (negražinamai) pažadėtos įmonės garantijos Tarp jų: apyvartoje esantys įmonės patvirtinti vekseliai Kita (išvardyti)	
---	--

Finansiniai ryšiai su įmonės vadovais ir kitais susijusiais asmenimis (Lt)

Rodikliai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai	Likutis finansinių metų pabaigoje
A. Per metus priskaičiuotos sumos, susijusios su darbo santykiais: 1. Vadovams 2. Kitiems susijusiems asmenims			
B. Įmonės suteiktos paskolos: 1. Vadovams 2. Kitiems susijusiems asmenims			
C. Gautos paskolos: 1. Iš vadovų 2. Iš kitų susijusių asmenų			
D. Neatlygintinai perduotas turtas ir dovanos: 1. Vadovams 2. Kitiems susijusiems asmenims			X
E. Suteiktos įvairios garantijos įmonės vardu: 1. Vadovams 2. Kitiems susijusiems asmenims			
F. Kitos reikšmingos sumos, per metus priskaičiuotos: 1. Vadovams 2. Kitiems susijusiems asmenims			
G. Kiti reikšmingi įsipareigojimai įmonei: 1. Vadovų 2. Kitų susijusių asmenų			
H. Parduotas turtas: 1. Vadovams 2. Kitiems susijusiems asmenims			X
Vidutinis vadovų skaičius per metus			X

Finansinės ir investicinės veiklos rezultatai (Lt)

Rodikliai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
a) FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS		
Reikšmingų sumų detalizavimas:		
b) FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS		
Reikšmingų sumų detalizavimas:		
c) FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS		

REZULTATAS (a – b)		

Prekių ir paslaugų mainai**(Lt)**

Prekių ar paslaugų pavadinimas	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai

Ypatingieji straipsniai**(Lt)**

Rodikliai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
a) PAGAUTĖ IŠ VISO		
Sumų detalizavimas:		
b) NETEKIMAI IŠ VISO		
Sumų detalizavimas		

Informacija apie klaidų taisymą**(Lt)**

Taisomo finansinės atskaitomybės straipsnio pavadinimas ir klaidos aprašymas	Klaidos dydis	Suma iki koregavimo	Suma po koregavimo

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

7-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „APSKAITOS POLITIKOS, APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS IR KLAIDŲ TAISYMAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti registruojama apskaitoje ir atskleidžiama finansinėje atskaitomybėje informacija apie įmonės apskaitos politikos bei apskaitinių įvertinimų keitimą ir klaidų taisymą.

2. Standartas turi būti taikomas:

2.1. registruojant apskaitoje ir parodant finansinėje atskaitomybėje pokyčius, kurie atsiranda dėl apskaitos politikos ar apskaitinio įvertinimo pakeitimo;

2.2. taisant klaidas, kurios buvo padarytos ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir nebuvo ištaisytos;

2.3. atsiradus pokyčiams pirmą kartą taikant Verslo apskaitos standartus.

3. Standartas netaikomas ilgalaikio turto perkainojimo apskaitai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Apskaitos politika – bendrieji apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti bei pateikti.

Apskaitos politikos pakeitimas – principų, metodų ir taisyklių, pagal kuriuos tvarkoma įmonės apskaita, keitimas.

Apskaitinis įvertinimas – įmonės turto vertės pasikeitimo, nusidėvėjimo ar įsipareigojimų realumo įvertinimas vadovaujantis Verslo apskaitos standartais.

Apskaitinio įvertinimo pakeitimas – įvertinimo keitimas, gavus patikslintos informacijos.

Esminė klaida – klaida, kuri išaiškėja einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu ir dėl kurios praėjusio ar kelių praėjusių laikotarpių finansinė atskaitomybė teisingai neatspindi įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų.

Klaida – netikslumas, kuris atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netikslaus apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo, dėl apgaulės ar apsirikimo.

Perspektyvinis būdas – kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais.

Retrospektyvinis būdas – kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami ne tik nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais, bet ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais.

III. APSKAITOS POLITIKOS PAKEITIMAI

4. Pastovumo principas reikalauja, kad būtų galima palyginti įmonės skirtingų laikotarpių finansinę atskaitomybę. Toks palyginimas reikalingas, kad būtų galima matyti įmonės finansinės būklės, turto, pajamų, sąnaudų ir pinigų srautų keitimosi tendencijas, todėl visais ataskaitiniais laikotarpiais turi būti laikomasi tos pačios apskaitos politikos.

5. Apskaitos politika gali būti keičiama:

5.1. dėl įstatymų ar kitų teisės aktų pasikeitimo;

5.2. dėl Verslo apskaitos standartų reikalavimų;

5.3. dėl to, kad atlikus pakeitimą bus teisingiau atskleista įmonės finansinė būklė ir veiklos rezultatai.

6. Apskaitos politikos pakeitimai turi būti parodomi retrospektyviu būdu, išskyrus tuos atvejus, kai taisoma ankstesnių ataskaitinių laikotarpių suma negali būti tiksliai įvertinta taikant naują politiką. Tokiu atveju gali būti taikomas perspektyvinis būdas.

7. Taikant retrospektyvinį būdą, apskaitos politikos pakeitimas parodomas taip, lyg jis būtų taikytas ūkinėms operacijoms ir įvykiams nuo jų atsiradimo.

8. Taikant retrospektyvinį būdą, koreguojamas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis. Kartu perskaičiuojami ir pateikiami ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansinės atskaitomybės straipsniai ir aiškinamajame rašte pateikiama lyginamoji informacija.

9. Taikant perspektyvinį būdą, praėjusio laikotarpio finansinės atskaitomybės informacijos koreguoti nereikia. Pagal šį būdą nauja apskaitos politika taikoma nuo sprendimo ją taikyti priėmimo dienos ir būsima ataskaitiniais laikotarpiais. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos pakeitimas einamojo ir ankstesnių ataskaitinių laikotarpių rezultatams, parodomas einamojo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje ir aprašomas aiškinamajame rašte.

10. Ne visada naujos apskaitos politikos taikymas laikomas apskaitos politikos pakeitimu.

11. Apskaitos politikos pakeitimu nelaikoma:

11.1. naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių turinys iš esmės skiriasi nuo ankstesnių įvykių ar ūkinių operacijų;

11.2. naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių įmonė iki to laiko nevykdė.

12. Apskaitos politikos pakeitimas, atliktas pradedant taikyti Verslo apskaitos standartus, turi būti registruojamas pagal specialias pereinamąsias nuostatas, jei jos numatytos Verslo apskaitos standartuose. Jei Verslo apskaitos standartuose nėra nurodyta pereinamųjų nuostatų, apskaitos politikos pakeitimas turi būti registruojamas pagal šio standarto reikalavimus. Tokiu atveju turi būti taikomas retrospektyvinis būdas ir koreguojamas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis anksčiausio finansinėje atskaitomybėje pateikiamo laikotarpio pradžioje bei koreguojama ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansinės atskaitomybės lyginamoji informacija.

IV. APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

13. Jei buvo atlikti apskaitos politikos pakeitimai, finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

13.1. faktas, kad buvo keičiama apskaitos politika;

13.2. apskaitos politikos keitimo priežastis;

13.3. suma (-os), kuria(-omis) koreguojama kiekvieno pateikiamo laikotarpio finansinė atskaitomybė;

13.4. jei buvo taikytas perspektyvinis apskaitos politikos keitimo būdas, turi būti nurodytos jo taikymo priežastys;

13.5. jei dėl tam tikrų priežasčių nebuvo galimybės pateikti visos lyginamosios informacijos, turi būti nurodytos jos nepateikimo priežastys.

V. APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS

14. Apskaitinių įvertinimų tikslinimas yra neatskiriama apskaitos proceso dalis. Naujas įvertinimas atliekamas remiantis naujausia turima informacija (pavyzdžiui, remiantis nauja informacija gali būti keičiamas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas, abejotinų skolų pripažinimas ir kt.).

15. Naujų apskaitinių įvertinimų taikymas nedaro neigiamos įtakos finansinės atskaitomybės informacijos patikimumui, todėl apskaitoje parodomas perspektyviai.

16. Jei sudėtinga nustatyti, ar pasikeitimas apskaitoje laikytinas apskaitos politikos keitimu, ar apskaitinio įvertinimo pakeitimu, toks pasikeitimas traktuojamas kaip apskaitinio įvertinimo keitimas.

17. Apskaitinio įvertinimo pakeitimo poveikis turi būti priskiriamas:

17.1. laikotarpiui, kada buvo atliktas pakeitimas, jei jis turi įtakos tik tam laikotarpiui;

17.2. laikotarpiui, kada buvo atliktas pakeitimas, ir vėlesniems laikotarpiams, jei pakeitimas turės įtakos ir jiems.

18. Apskaitinio įvertinimo pakeitimas gali daryti poveikį tik ataskaitiniam laikotarpiui arba tiek ataskaitiniam, tiek vėlesniems laikotarpiams. Pavyzdžiui, abejotinų skolų sumos įvertinimo pakeitimas turi įtakos tik ataskaitiniam laikotarpiui, todėl jis parodomas ataskaitiniu laikotarpiu; riboto naudojimo laiko ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiko ar ekonominio naudojimo pobūdžio pakeitimas turi įtakos nusidėvėjimo sąnaudoms ataskaitinį laikotarpį bei vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais visą likusį turto naudingo tarnavimo laiką. Abiem atvejais pakeitimo poveikis ataskaitiniam laikotarpiui yra pripažįstamas kaip to laikotarpio įprastinės veiklos pajamos ar sąnaudos. Įtaka, jei ji yra, būsimiems laikotarpiams pripažįstama būsimais laikotarpiais.

19. Apskaitinio įvertinimo keitimo poveikis turi būti įtrauktas į tą pačią pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje buvo užfiksuotas pirminis įvertinimas.

VI. APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ PAKEITIMO ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

20. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti pateikta ši informacija apie reikšmingus apskaitinių įvertinimų pakeitimus:

20.1. faktas, kad buvo pakeistas apskaitinis įvertinimas ir keitimo priežastys;

20.2. apskaitinio įvertinimo pakeitimo pobūdis ir poveikis;

20.3. suma, kuri daro įtaką ataskaitinio laikotarpio rezultatui;

20.4. suma, kuri darys įtaką vėlesniems ataskaitiniams laikotarpiams;

20.5. jei skaičiavimų atlikti negalima, tai turi būti nurodyta.

VII. KLAIDŲ TAISYMAS

21. Praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinės atskaitomybės klaidos gali būti pastebėtos ataskaitiniu laikotarpiu. Klaidos gali atsirasti dėl netikslių matematinių skaičiavimų, neteisingo apskaitos politikos taikymo ar faktų interpretavimo, apgaulės ar apsirikimo. Jei šios klaidos nėra esminės, jos taisomos einamojo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Klaidos taisymas įtraukiamas į tą pačią pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje buvo padaryta klaida.

22. Kai kuriais atvejais klaidos gali daryti tokį didelį poveikį praėjusio ar kelių ankstesnių laikotarpių finansinei atskaitomybei, kad tų laikotarpių finansinė atskaitomybė teisingai nebeatspindi įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų. Tokios klaidos laikomos esminėmis. Esminės klaidos pavyzdžiu gali būti atvejis, kai į ankstesnio laikotarpio finansinę atskaitomybę buvo įtraukta per didelė nebaigtų vykdyti sutarčių suma ir gautinos sumos pagal sutartis, kurios toliau nevykdomos.

23. Taisant esmines ankstesnių laikotarpių klaidas, reikia taikyti retrospektyvinį būdą, nebent būtų neįmanoma tiksliai įvertinti esminės klaidos poveikio ankstesnių laikotarpių finansinei atskaitomybei. Šiuo atveju gali būti taikomas perspektyvinis būdas.

24. Esmines klaidas reikia atskirti nuo apskaitinių įvertinimų keitimo. Apskaitiniai įvertinimai yra prognozuojamos sumos, kurias reikia peržiūrėti, kai atsiranda papildomos informacijos (pavyzdžiui, pelno ar nuostolių pripažinimas gavus naujos informacijos ir paaiškėjus faktui, kuris anksčiau negalėjo būti patikimai įvertintas, neturi būti laikomas klaida).

25. Ankstesniam laikotarpiui priklausančios esminės klaidos ištaisymo suma turi būti pateikta ataskaitinio laikotarpio finansinėje atskaitomybėje koreguojant nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį, buvusį ataskaitinio laikotarpio pradžioje. Kartu turi būti koreguojama ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės lyginamoji informacija. Jei lyginamosios informacijos pateikti negalima, tai turi būti nurodyta aiškinamajame rašte.

26. Finansinė atskaitomybė, taip pat ir lyginamoji ankstesnių laikotarpių informacija, yra pateikiama tokia, kokia būtų, jeigu esminė klaida būtų ištaisyta tuo laikotarpiu, kada ji buvo padaryta. Taisymo suma, susijusi su kiekvienu ankstesniu laikotarpiu, įtraukiama į to laikotarpio pelną ar nuostolius. Taisymo suma, priklausančia ankstesniems laikotarpiams nei finansinėje atskaitomybėje pateikiami laikotarpiai, koreguojamas anksčiausio finansinėje atskaitomybėje pateikiamo laikotarpio nepaskirstytojo pelno (nuostolių) pradinis likutis.

VIII. KLAIDŲ TAISYMO INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

27. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

27.1. klaidų pobūdis;

27.2. ataskaitinio laikotarpio ir kiekvieno ankstesnio ataskaitinio laikotarpio koregavimų suma;

27.3. koregavimų suma, susijusi su ankstesniais laikotarpiais, palyginta su lyginamąja informacija;

27.4. faktas, kad lyginamoji informacija buvo koreguota arba kad tai atlikti neįmanoma.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto direktoriaus
2006 m. liepos 17 d. įsakymu
Nr. VAS-8

8-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOSAVAS KAPITALAS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti apskaitoje registruojama ir finansinėje atskaitomybėje atskleidžiama informacija, susijusi su nuosavo kapitalo formavimu ir pokyčiais.

2. Standartas nustato, kaip apskaitoje turi būti registruojamos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, susiję su nuosavo kapitalo suformavimu, didinimu, mažinimu ar sudėties pasikeitimu.

3. Sąvoka „įmonė“ šiame standarte vartojama tada, kai standarto nuostatos yra taikomos visiems pelno siekiantiems ribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims. Kai standarto nuostatos taikomos akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, vartojama sąvoka „akcinė bendrovė“, kai standarto nuostatos taikomos valstybės ir savivaldybės įmonėms, vartojama sąvoka „valstybės įmonė“.

4. Šiame standarte vartojama sąvoka „savininkai“ akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių atveju suprantama kaip akcininkai, valstybės ir savivaldybės įmonių atveju savininkai – šių įmonių savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija, o kitokių teisinių formų – pajininkai, dalininkai ir kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, turintys savininkų teises.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Akcijos – vertybiniai popieriai, patvirtinantys jų savininkų teisę dalyvauti akcinės bendrovės valdyme.

Akcijų priedai – skirtumas tarp akcijų nominaliosios vertės ir jų emisijos kainos.

Apmokėtas įstatinis kapitalas – apmokėta pasirašytų akcijų nominaliosios vertės dalis.

Valstybės ir savivaldybės įmonės savininko kapitalas – valstybės ir savivaldybės įmonės savininko įmonei perduoto turto, jeigu tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertė.

Įstatinis kapitalas (pasirašytasis) – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.

Nepaskirstytasis pelnas – įmonės sukauptas ir dar nepaskirstytas pelnas.

Nepaskirstytieji nuostoliai – įmonės sukaupti ir dar nepadengti nuostoliai.

Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

Perkainojimo rezervas (rezultatai) – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

Privalomasis rezervas – įstatymų nustatyta tvarka sudaromas rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

Rezervas savoms akcijoms įsigyti – rezervas, sudaromas savų akcijų įsigijimui, kurio dydis turi būti ne mažesnis už numatytą įsigyti savų akcijų įsigijimo verčių sumą.

Savos akcijos – akcijos, kurias įsigijo jas išleidusi akcinė bendrovė.

Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas – tik valstybės nuosavybė esančio turto, teisės aktų nustatyta tvarka perduoto įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, vertė.

Turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė – turtas, kuris išimtinę

nuosavybės teisę priklauso valstybei.

III. AKCINĖS BENDROVĖS NUOSAVO KAPITALO SUDĖTIS

5. Akcinės bendrovės nuosavam kapitalui priskiriama:

- 5.1. apmokėta įstatinio kapitalo dalis;
- 5.2. akcijų priedai;
- 5.3. perkainojimo rezervas (rezultatai);
- 5.4. privalomasis rezervas;
- 5.5. rezervas savoms akcijoms įsigyti;
- 5.6. kiti rezervai;
- 5.7. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

IV. ĮSTATINIO KAPITALO APSKAITA

6. Akcinė bendrovė gali išleisti vienos ar kelių klasių akcijas. Jei išleidžiamos kelių klasių akcijos, kiekviena akcijų klasė turi būti registruojama atskirai.

7. Steigiant naują akcinę bendrovę, pasirašytasis įstatinis kapitalas apskaitoje registruojamas po to, kai akcinė bendrovė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

8. Pasirašytasis įstatinis kapitalas registruojamas įstatinio kapitalo sąskaitoje visa suma, neatsižvelgiant į apmokėtą dalį. Neapmokėta akcijų dalis registruojama sąskaitoje, kontrarinėje įstatinio kapitalo sąskaitai.

9. Jei už išleistas akcijas atsiskaitoma turtu (įskaitant kitos akcinės bendrovės akcijas), akcijų emisijos kaina yra lygi už jas gauto turto tikrajai vertei.

10. Įstatinio kapitalo sąskaitoje registruojama tik nominalioji akcijų vertė.

11. Jei akcijų emisijos kaina viršija jų nominaliąją vertę, kainos perviršis registruojamas akcijų priedų sąskaitoje.

12. Jei priimtas savininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą, įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) apskaitoje registruojamas tada, kai teisės aktų nustatyta tvarka įregistruojami pakeisti akcinės bendrovės įstatai.

13. Jei savininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą jau priimtas, bet pakeisti įstatai dar neįregistruoti, informacija apie sprendimą didinti (mažinti) įstatinį kapitalą turi būti atskleidžiama aiškinamajame rašte.

14. Įstatinis kapitalas gali būti mažinamas tik įstatymų nustatyta tvarka.

V. AKCIJŲ PRIEDŲ APSKAITA

15. Akcijų priedai – akcinės bendrovės nuosavo kapitalo sudedamoji dalis. Akcijų priedai atsiranda, kai akcijų emisijos kaina viršija nominaliąją akcijų vertę.

16. Jeigu, išleidžiant naują akcinės bendrovės akcijų emisiją, yra išlaidų, kurios tiesiogiai gali būti priskirtos šių akcijų išleidimui, tai akcijų priedai apskaitoje registruojami atėmus šias išlaidas.

17. Akcijų priedų sumos mažinimas apskaitoje registruojamas:

- 17.1. kai akcijų priedų suma didinamas įstatinis kapitalas;
- 17.2. kai savininkų sprendimu dengiami akcinės bendrovės nuostoliai.

VI. PERKAINOJIMO REZERVO (REZULTATŲ) APSKAITA

18. Jei įmonė perkainoja ilgalaikį materialųjį turtą, turto vertės padidėjimo suma registruojama turto ir nuosavo kapitalo sąskaitose. Nuosavo kapitalo dalyje ši suma registruojama perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

19. Kai dėl turto perkainojimo pripažįstamas atidėtojo mokesčio įsipareigojimas, tai

perkainojimo rezervas (rezultatai) apskaitoje registruojamas suma, kuri gaunama iš perkainojimo rezervo (rezultatų) atėmus atidėtojo mokesčio įsipareigojimą.

20. Perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas:

20.1. kai šiuo rezervu ar jo dalimi didinamas įstatinis kapitalas;

20.2. kai perkainotas turtas nuvertėja;

20.3. kai perkainotas turtas nurašomas;

20.4. kai perkainotas turtas perleidžiamas;

20.5. kai perkainotas turtas neatlygintinai perduodamas kitam asmeniui;

20.6. kai perkainotas turtas nudėvimas;

20.7. kai nudėvimas arba nuvertėja investicinis turtas, kuris apskaitomas taikant įsigijimo savikainos būdą ir kuris į investicinio turto grupę buvo perkeltas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, ir yra likusi su tuo turtu susijusio perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis;

20.8. kai pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąją verte būdą, į investicinio turto grupę perkeliamas turtas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte ir yra likusi su tuo turtu susijusio perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis.

21. Jei perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl anksčiau perkainoto turto nuvertėjimo, perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas suma, kuria turtas nuvertėjo. Jei turto vertės sumažėjimo suma viršija to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas ir nuostolis dėl turto vertės sumažėjimo.

22. Kai perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl perkainoto turto nurašymo, perleidimo ar kitokio perdavimo, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas tik ta suma, kuri priskiriama konkrečiam turtui. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

23. Nudėvint perkainotą turtą, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas. Šis rezervas (rezultatai) mažinamas suma, kuria dėl to turto perkainojimo padidėjo nusidėvėjimo sąnaudos. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

24. Neriboto naudojimo laiko ilgalaikio turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis negali būti mažinama, išskyrus tuos atvejus, kai šis turtas nuvertėja, perleidžiamas ar perduodamas kitai įmonei arba kai perkainojimo rezervu (rezultatais) didinamas įstatinis kapitalas. Todėl mažinant neriboto naudojimo laiko turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalį, apskaitoje atliekami tokie patys įrašai, kaip ir mažinant riboto naudingo tarnavimo laiko turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalį.

25. Jei perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl investicinio turto, kuris apskaitomas taikant įsigijimo savikainos būdą ir į investicinio turto grupę buvo perkeltas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, nusidėvėjimo, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas suma, kuria dėl to turto perkainojimo padidėjo nusidėvėjimo sąnaudos. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

26. Jei perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl investicinio turto, kuris apskaitomas taikant įsigijimo savikainos būdą ir į investicinio turto grupę buvo perkeltas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, nuvertėjimo, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas suma, kuria turtas nuvertėjo. Jei turto vertės sumažėjimo suma viršija to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, apskaitoje registruojamas perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas ir nuostolis dėl turto vertės sumažėjimo.

27. Jei perkainojimo rezervo (rezultatų) mažinimas apskaitoje registruojamas dėl pasirinkto investicinio turto apskaitos tikrąją verte būdo, kai į investicinio turto grupę perkeliamas turtas iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, tai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas to perkeliama turto nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalimi. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didinamas

nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

VII. PRIVALOMOJO REZERVO APSKAITA

28. Privalomasis rezervas sudaromas iš paskirstytinojo pelno. Šis rezervas sudaromas ir naudojamas įstatymų nustatyta tvarka. Sudarant rezervą, apskaitoje registruojamas paskirstytinojo pelno sumažėjimas ir privalomojo rezervo padidėjimas. Panaudojus rezervą nuostoliams mažinti, apskaitoje registruojamas nuostolių ir privalomojo rezervo sumažėjimas. Kitais teisės aktų nustatytais atvejais mažinant privalomąjį rezervą, apskaitoje registruojamas jo sumažėjimas ir paskirstytinojo pelno padidėjimas.

VIII. REZERVO SAVOMS AKCIJOMS ĮSIGYTI APSKAITA

29. Numačius sumą, kurią reikės sumokėti už planuojamas įsigyti savas akcijas, įstatymų nustatyta tvarka joms įsigyti sudaromas rezervas. Registruojant šį rezervą, apskaitoje mažinamas nepaskirstytasis pelnas ir sudaromas tokios pat sumos rezervas savoms akcijoms įsigyti.

30. Supirktos savos akcijos registruojamos sąskaitoje, kuri yra kontrarinė įstatinio kapitalo sąskaitai, atitinkamai įregistruojant pinigų ar kito turto sumažėjimą ar įsipareigojimą.

31. Jei supirkus akcijas rezervas savoms akcijoms įsigyti yra didesnis už įsigytų akcijų įsigijimo vertę, jis gali būti mažinamas teisės aktų nustatyta tvarka. Registruojant apskaitoje rezervo mažinimą, atitinkamai didinamas nepaskirstytasis pelnas.

32. Rezervas savoms akcijoms įsigyti negali būti paskirstytas tol, kol bendrovė turi savų akcijų. Anuliuavus ar pardavus savas akcijas, rezervas savoms akcijoms įsigyti mažinamas teisės aktų nustatyta tvarka. Priėmus sprendimą panaikinti rezervą, apskaitoje registruojamas rezervo savoms akcijoms įsigyti sumažėjimas ir nepaskirstytojo pelno padidėjimas.

33. Jei, parduodant savas akcijas, susidaro pelno ar nuostolių, jie registruojami nepaskirstytojo pelno (nuostolių) sąskaitoje.

IX. KITŲ REZERVŲ APSKAITA

34. Kiti rezervai sudaromi, didinami ir mažinami įstatymų ir įmonės įstatų nustatyta tvarka. Savininkams priėmus sprendimą sudaryti ar panaikinti rezervus, apskaitoje registruojamas rezervo padidėjimas (sumažėjimas), ta pačia suma mažinant (didinant) nepaskirstytąjį pelną.

35. Kai apskaičiuojama visa premijų, tantjemų ir kitų išmokų (ar jų dalies), kurioms savininkų sprendimu buvo sudarytas rezervas, suma, ji priskiriama ataskaitinio laikotarpio sąnaudoms ir parodoma ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje, o rezervas panaikinamas savininkų sprendimu didinant nepaskirstytąjį pelną.

X. NEPASKIRSTYTOJO PELNO (NUOSTOLIŲ) APSKAITA

36. Nepaskirstytojo pelno mažinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojami ataskaitinio laikotarpio nuostoliai, taip pat savininkams priėmus sprendimą paskirstyti pelną, pardavus savas akcijas mažesne kaina nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, registruojant išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalį, viršijančią su ta emisija susijusių akcijų priedų sumą, ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

37. Pelno paskirstymas apskaitoje registruojamas tada, kai savininkai priima sprendimą pelną paskirstyti, neatsižvelgiant į tai, kada jis buvo uždirbtas.

38. Nepaskirstytojo pelno didinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojamas ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas, taip pat priėmus sprendimą mažinti arba panaikinti anksčiau sudarytus rezervus, pardavus savas akcijas didesne kaina nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo sumą, kuri

priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai, ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

39. Nepaskirstytųjų nuostolių mažinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojamas ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas, taip pat gavus savininkų įnašus nuostoliams padengti, priėmus sprendimą padengti nuostolius iš rezervų ar nuostolių suma mažinant įstatinį kapitalą, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo sumą, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai.

40. Nepaskirstytųjų nuostolių didinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojami ataskaitinio laikotarpio nuostoliai, esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultatas, išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalis, viršijanti akcijų priedų straipsnio sumą.

XI. VALSTYBĖS ĮMONIŲ NUOSAVAS KAPITALAS

41. Valstybės įmonės nuosavam kapitalui priskiriama:

41.1. įmonės savininko kapitalas;

41.2. turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas;

41.3. perkainojimo rezervas (rezultatai);

41.4. privalomasis rezervas;

41.5. kiti rezervai;

41.6. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

42. Valstybės įmonės nuosavas kapitalas apskaitoje registruojamas taip:

42.1. įmonės savininko kapitalas - vadovaujantis šio skyriaus nuostatomis;

42.2. turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas - vadovaujantis šio skyriaus nuostatomis;

42.3. perkainojimo rezervas (rezultatai) – vadovaujantis šio standarto VI skyriaus nuostatomis;

42.4. privalomasis rezervas – vadovaujantis šio standarto VII skyriaus nuostatomis;

42.5. kiti rezervai – vadovaujantis šio standarto IX skyriaus nuostatomis;

42.6. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) – vadovaujantis šio standarto X skyriaus nuostatomis.

43. Įsteigus valstybės įmonę, įmonės savininko kapitalas apskaitoje registruojamas po to, kai įmonė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka. Įmonės savininko kapitalas yra lygus įmonei perduoto turto, jei tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, vertei, nurodytai perdavimo akte.

44. Savininko kapitalo didinimas apskaitoje registruojamas, kai valstybės įmonei teisės aktų nustatyta tvarka perduodamas piniginis įnašas ir (ar) turtas, jei tai nėra dotacija arba turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė. Savininko kapitalo padidėjimas yra lygus piniginio įnašo sumai ir (ar) turto vertei, nurodytai perdavimo akte.

45. Savininko kapitalo mažinimas apskaitoje registruojamas, kai valstybės įmonei perduotas turtas teisės aktų nustatyta tvarka yra grąžinamas savininkui arba savininko nurodymu perduodamas kitam asmeniui.

46. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantį kapitalą sudaro tik valstybės nuosavybe esančio turto, teisės aktų nustatyta tvarka perduoto įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, vertė arba tokiam turtui sukurti skirtas piniginis įnašas. Patikėjimo teise gauto turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, įsigijimo savikaina yra tokia, kokia jo vertė nurodyta perdavimo akte.

47. Įsteigus valstybės įmonę, turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas apskaitoje registruojamas tada, jei steigiant įmonę įstatymų nustatyta tvarka jai patikėjimo teise toks turtas arba jam sukurti skirtas piniginis įnašas buvo perduotas. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkantis kapitalas apskaitoje registruojamas po to, kai valstybės įmonė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

48. Jei yra priimtas savininko sprendimas valstybės įmonei patikėjimo teise perduoti turtą,

kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, ar jam sukurti skirtą piniginių įnašą, arba didinti tokio turto vertę remonto darbų verte, tai šį turtą atitinkančio kapitalo didinimas apskaitoje registruojamas tada, kai įstatymų nustatyta tvarka įmonei perduodamas turtas, piniginis įnašas arba užbaigti turto vertę didinantys darbai. Šio kapitalo padidėjimas yra lygus piniginio įnašo sumai ir (ar) turto, ir (ar) užbaigtų turto vertę didinančių darbų vertei, nurodytai perdavimo akte.

49. Turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo mažinimas apskaitoje registruojamas:

49.1. kai turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nudėvimas, jeigu toks turtas tiesiogiai nenaudojamas įmonės pajamoms uždirbti;

49.2. kai turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nuvertėja, jeigu toks turtas tiesiogiai nenaudojamas įmonės pajamoms uždirbti;

49.3. kai turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, grąžinamas savininkui arba savininko nurodymu perduodamas kitam asmeniui;

49.4. kai turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstamas netinkamu naudoti ir nurašomas, jeigu toks turtas tiesiogiai nenaudojamas įmonės pajamoms uždirbti;

49.5. kai turtui, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, sukurti skirtas piniginis įnašas yra panaudojamas ne pagal paskirtį ir (ar) grąžinamas įmonės savininkui.

50. Jei turtas, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, patikėjimo teise buvo gautas ir į valstybės įmonės savininko kapitalą įtrauktas iki to ataskaitinio laikotarpio, kada buvo pradėta šį standartą taikyti, tai šį standartą taikant pirmą kartą įmonės savininko kapitalas turėtų būti sumažinamas patikėjimo teise gauto turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, balansine verte, buvusia ataskaitinio laikotarpio pradžioje, ir atitinkamai padidinamas šį turtą atitinkantis kapitalas, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip.

51. Jeigu iki standarto taikymo pradžios turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, nusidėvėjimas buvo registruojamas užbalansinėse sąskaitose, tai sukaupta nusidėvėjimo suma, buvusi ataskaitinio laikotarpio pradžioje, apskaitoje registruojama didinant šio turto sukaupą nusidėvėjimą ir mažinant tokį turtą atitinkantį kapitalą, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip.

XII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

52. Pilname aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-19](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. I-47 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-19

52.1. akcinės bendrovės įstatinio kapitalo sudėtis, nurodant visas akcijų klases;

52.2. apie kiekvieną akcijų klasę:

52.2.1. akcijų skaičius;

52.2.2. akcijų nominalioji vertė;

52.2.3. jeigu ataskaitiniais metais buvo išleista nauja akcijų emisija:

52.2.3.1. akcijų emisijos kaina;

52.2.3.2. išlaidų, kurios tiesiogiai priskirtos naujai akcijų emisijai, suma ir pobūdis;

52.2.4. išleistų ir apmokėtų akcijų skaičius;

52.2.5. išleistų ir neapmokėtų akcijų skaičius;

52.2.6. akcijoms priskiriamos teisės ir (ar) apribojimai;

52.2.7. akcijų, kurias turi dukterinės įmonės, skaičius;

52.2.8. akcijų, kurias turi asocijuotos įmonės, skaičius;

52.2.9. savų akcijų skaičius;

52.3. valstybės įmonės savininko kapitalo ir (ar) turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo pakitimai, jei tokių buvo, ir šių pakitimų priežastys;

52.4. dividendai privilegijuotosioms akcijoms su kaupiamuoju dividendu, kuriems išmokėti nepakanka dividendams skirtos pelno dalies;

52.5. pelno paskirstymo projektas;

52.6. kiekvieno rezervo sudarymo tikslas, pobūdis bei naudojimo apribojimai.

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę, taip pat gali būti taikoma sudarant ir ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines atskaitomybes.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-8](#), 2006-07-17, Žin., 2006, Nr. 80-3175 (2006-07-22), i. k. 10600VIISAK000VAS-8

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

9-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATSARGOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atsargų apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
2. Standartas nustato atsargų registravimo apskaitoje, jų įsigijimo savikainos nustatymo, sunaudotų (parduotų) atsargų ir jų likučių įkainojimo, atsargų apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
3. Standartas netaikomas įtraukiant į apskaitą:
 - 3.1. nebaigtus darbus pagal statybos rangos sutartis, tarp jų paslaugas, kurios tiesiogiai susijusios su statybos rangos sutartimis;
 - 3.2. finansines priemones;
 - 3.3. biologinį turtą, susijusį su žemės ūkio veikla;
 - 3.4. mineralines iškasenas.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kuri įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

Balansinė atsargų vertė – vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse.

Grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

III. ATSARGŲ ĮVERTINIMAS

4. Registruojant atsargas apskaitoje, jos įvertinamos įsigijimo savikaina, o sudarant finansinę atskaitomybę – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąją galimo realizavimo vertę, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų yra mažesnė.

IV. ATSARGŲ ĮSIGIJIMO SAVIKAINA

5. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, pakoreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis. Pirkimo kainos koregavimai, atlikti po atsargų užregistravimo apskaitoje ir susiję su atsargų nukainojimais ir nuolaidomis, apskaitoje parodomi taip:

- 5.1. jeigu atsargos parduotos – koreguojama parduotų prekių savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma;

5.2. jeigu atsargos dar neparduotos – koreguojama atsargų įsigijimo savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma, tenkančia neparduotoms atsargoms. Tačiau jei to padaryti neįmanoma arba netikslinga ir jei sumos reikšmingai neiškraipytų finansinės atskaitomybės, koreguojama parduotų prekių savikaina, kaip nurodyta 5 punkto 1 papunktyje.

6. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.

7. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negrąžintinas, o jo pripažinimas ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis reikšmingai iškraipytų įmonės veiklos rezultatus.

8. Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, apskaitoje registruojamos pirkimo dieną galiojančiu oficialiu Lietuvos Respublikos nacionalinės valiutos ir užsienio valiutos keitimo kursu ar santykiu.

9. Kai atsargų judėjimo ir jų likučių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje traukti į apskaitą faktine įsigijimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai. Pavyzdžiui, mažmeninių kainų būdas, kuris dažnai taikomas mažmeninėje prekyboje vertinti dideliame kiekiui greitai kintančio asortimento atsargų, kurių pelningumas yra panašus. Šiuo atveju atsargų savikaina nustatoma iš atsargų likučių, įvertintų pardavimo kainomis, atimant bendrojo pelno dalį, kuri dažniausiai apskaičiuojama naudojant vidutinį kiekvienos prekių rūšies bendrojo pelno procentą.

V. ATSARGŲ (PRODUKCIJOS) PASIGAMINIMO SAVIKAINA

10. Pagamintų per ataskaitinį laikotarpį atsargų (produkcijos) savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos.

11. Tiesioginės gamybos išlaidos – išlaidos, kurias be žymių sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos pagrindinių žaliavų (medžiagų), komplektuojamųjų gaminių ir tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos.

12. Pagrindinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas) ar komplektuojamuosius gaminius, kurie sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba įeina į gaminių sudėtį ir be žymių sąnaudų gali būti priskirti konkretiems gaminiams ar jų grupėms.

13. Tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų bei socialinio draudimo įmokų sumas, kurios be žymių sąnaudų gali būti priskirtos konkretiems gaminiams ar jų grupėms.

14. Netiesioginės gamybos išlaidos – netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. Tai pagalbinių žaliavų (medžiagų), netiesioginio darbo užmokesčio, nusidėvėjimo bei kitos gamybos išlaidos, kurių neįmanoma be žymių sąnaudų priskirti konkretiems gaminiams ar jų grupėms.

15. Pagalbinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas), kurios siejasi su gamyba, bet į gaminių sudėtį tiesiogiai neįeina, arba, nors ir yra gaminių sudedamoji dalis, nėra tokios reikšmingos, kad galėtų būti priskirtos prie pagrindinių.

16. Netiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vykti darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas.

17. Kitos netiesioginės gamybos išlaidos apima išlaidas, kurių ryšys su gaminamomis prekėmis negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos pripažįstamos taikant paskirstymo būdus.

18. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms ir netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką. Kokios išlaidų grupės įtraukiamos į gaminamos produkcijos savikainą, turi būti atskleista aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-20](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-48 (2007-01-04), i. k. 10600VIIIAK00VAS-20

19. Gamybos procesą gali nulemti tai, kad vienu metu gaminama daugiau nei vienas gaminy (pavyzdžiui, kai gaminami sudėtiniai gaminiai arba vienas iš gaminių yra pagrindinis, o kitas – šalutinis). Kai išlaidos kiekvienam gaminiui negali būti nustatytos atskirai, jos turi būti racionaliai ir tinkamai paskirstomos. Išlaidų paskirstymas gali būti atliekamas remiantis, pavyzdžiui, galima kiekvieno gaminio pardavimo kaina tiek tame gamybos proceso etape, kuriame gaminiai tampa atskiri, tiek gamybai pasibaigus.

20. Jei gaminant produkciją atsiranda atliekų ar kitų šalutinių produktų, kurių vertė nereikšminga, tačiau juos galima parduoti, jie įvertinami grynąja galimo realizavimo verte. Ši vertė atimama iš pagrindinio gaminio savikainos.

21. Kai atsargų (produkcijos) judėjimo ir jų likučių ataskaitiniu laikotarpiu traukti į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai, pavyzdžiui, normatyvinės savikainos būdas, kuris gali būti taikomas, jeigu gaunami skaičiavimai yra artimi savikainai. Taikant šį būdą, įvertinamas normalus žaliavų ir medžiagų, darbo, įrengimų našumo ir pajėgumų naudojimo lygis ir nustatoma normatyvinė produkcijos vieneto savikaina. Ji yra reguliariai peržiūrima ir, jeigu reikia, keičiama atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas.

22. Kai atsargų (produkcijos) judėjimas ir jų likučiai ataskaitiniu laikotarpiu įtraukiami į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina, ypač mažos gamybos apimties laikotarpiais (palyginti su įmonės gamybos apimtimi normaliomis verslo sąlygomis) dalis netiesioginių gamybos išlaidų nepriskiriamos pagamintų atsargų savikainai, o yra iš karto pripažįstamos veiklos sąnaudomis. Tai daroma tam, kad skirtingais laikotarpiais pagamintos produkcijos savikaina reikšmingai nesiskirtų.

23. Neatsižvelgiant į tai, kokie įvertinimo būdai buvo taikyti, finansinėje atskaitomybėje atsargų (produkcijos) likučiai įvertinami faktine savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte.

VI. GRYNOJI GALIMO REALIZAVIMO VERTĖ

24. Atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gali būti didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę, jeigu atsargos buvo sugadintos, visiškai arba iš dalies paseno, jų pardavimo kaina nukrito ar išaugo įvertintos gamybos baigimo arba pardavimo išlaidos. Atsargų nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų sumos, kurią tikimasi gauti pardavus arba sunaudojus šį turtą įprastinio įmonės veiklos ciklo metu.

25. Atsargos paprastai nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Tam tikrais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius atsargų vienetus (pavyzdžiui, kai tai pačiai gaminių grupei priklausančios panašios paskirties ar naudojimo atsargų vienetai yra pagaminti ir pateikiami į rinką toje pačioje geografinėje zonoje ir atskirai juos įvertinti praktiškai neįmanoma). Atsargos negali būti nukainojamos tokiomis grupėmis kaip, pavyzdžiui, visa pagaminta produkcija arba visos atsargos, kurios skirtos tam tikrai pramonės šakai ar laikomos tam tikroje geografinėje zonoje.

26. Grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis patikimais įrodymais, kuriuos galima gauti tuo metu, kai įvertinamos atsargos. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, įvertinami ir kainos ar savikainos svyravimai, tiesiogiai susiję su įvykiais, kurie vyksta pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui iki finansinės atskaitomybės sudarymo ir patvirtina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvusias sąlygas.

27. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, reikia atsižvelgti į tikslą, dėl kurio atsargos laikomos. Pavyzdžiui, atsargų, laikomų pardavimo ar paslaugų sutartims vykdyti, grynoji galimo realizavimo vertė pagrįsta sutartine kaina, numatyta pasirašytose sutartyse. Jeigu pardavimo sutartyse numatyti mažesni atsargų kiekiai, perviršio grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis vidutine pardavimo kaina arba palyginamąja rinkos kaina.

28. Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, negali būti nukainojamos žemiau negu jų savikaina, jeigu produkciją, kurią gaminant jos naudojamos, tikimasi parduoti už

savikainą ar didesnę kainą, nebent įmonė turi didelį perteklinį šių žaliavų ar kitų medžiagų kiekį, palyginti su reikiamu įprastinėmis įmonės veiklos sąlygomis.

29. Tuo atveju, kai žaliavų kainų kritimas parodo, kad iš jų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją galimo realizavimo vertę (pavyzdžiui, kai mažėja paklausa tiek konkrečiai pagamintai produkcijai, tiek žaliavoms, naudojamoms jos gamyboje), žaliavos nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės. Tokiomis aplinkybėmis tiksliausias grynosios galimo realizavimo vertės matas gali būti vertė, už kurią galima įsigyti tokias pat žaliavas.

30. Kai pasikeičia aplinkybės, dėl kurių atsargos turėjo būti nukainotos žemiau negu savikaina, nukainojimo suma atstatoma taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainai arba patikslintai grynajai galimo realizavimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Tačiau atstatytoji atsargų vertė negali būti didesnė už atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

31. Visų atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma ir visi atsargų nuostoliai turi būti pripažįstami to laikotarpio, kuriuo buvo atliekami nukainojimai ir (ar) susidarę nuostoliai, veiklos sąnaudomis.

32. Bet kokio atsargų nukainojimo atstatymo, atliekamo dėl grynosios galimo realizavimo vertės augimo, suma turi būti mažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.

33. Atsargos, kurių grynoji galimo realizavimo vertė nustatyta užsienio valiuta, turi būti parodytos taikant grynosios galimo realizavimo vertės nustatymo metu galiojantį oficialų valiutos keitimo kursą ar santykį.

VII. PASLAUGŲ TEIKĖJO ATSARGŲ SAVIKAINA

34. Jeigu pagal įmonės veiklos pobūdį būtina, paslaugų teikėjai gali kaupti su paslaugų teikimu susijusias išlaidas atsargose. Paslaugų teikėjo atsargų savikainą dažniausiai sudaro darbo ir kitos tiesiogiai su paslaugų teikimu susijusios išlaidos bei joms priskiriamos netiesioginės išlaidos.

VIII. ATSARGŲ ĮKAINOJIMO BŪDAI

35. Apskaičiuodama sunaudotų gamyboje ar parduotų atsargų savikainą, įmonė gali taikyti FIFO būdą (darant prielaidą, kad pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), LIFO būdą (darant prielaidą, kad pirmiausiai sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), svertinio (slenkančiojo) vidurkio, konkrečių kainų arba kitus atsargų įkainojimo būdus, atsižvelgdama į atsargų judėjimą įmonėje bei kitas sąlygas.

36. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, jog pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos anksčiausiai, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo vėliausiai įsigytos ar pagamintos. Šį būdą rekomenduojama taikyti ir tais atvejais, kai negalima nustatyti, kurios atsargos buvo sunaudotos pirmiausiai.

37. LIFO būdas gali būti taikomas tik tais atvejais, kai pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje liekančios atsargos yra pirmiausiai įsigytos ar pagamintos.

38. Jeigu atsargos sumaišytos ir neįmanoma atskirti, kurios įsigytos ar pagamintos pirmiau, jos gali būti įkainojamos taikant svertinio vidurkio būdą. Taikant šį būdą, atsargų savikaina nustatoma pagal atsargų vienetų laikotarpio pradžioje ir per visą laikotarpį įsigytų ar pagamintų panašių atsargų vienetų kainų svertinį vidurkį. Vidurkis gali būti apskaičiuojamas periodiškai arba gavus kiekvieną naują atsargų partiją (pagal aplinkybes kiekvienoje įmonėje, atsižvelgiant į atsargų naudojimo būdą).

39. Konkrečiam tikslui gaminamų stambių vienetinių atsargų, prekių ir teikiamų paslaugų savikaina gali būti nustatoma taikant konkrečių kainų būdą. Taikant šį būdą, konkretūs atsargų vienetai turi būti įvertinami jų savikaina. Konkrečių kainų būdas gali būti taikomas konkretiems projektams skirtoms atsargoms. Šis būdas netaikomas, jeigu yra daug atsargų vienetų, kurie gali būti lengvai keičiami vieni kitais.

IX. ATSARGŲ SUNAUDOJIMO (PARDAVIMO) APSKAITOS BŪDAI

40. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija. Jeigu nuolat apskaitomų atsargų būdą taikyti ekonomiškai netikslinga, gali būti taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

X. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

41. Pilname aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-20](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-48 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-20

- 41.1. atsargoms vertinti taikyta apskaitos politika ir savikainos nustatymo būdas;
- 41.2. bendroji balansinė atsargų vertė ir balansinė vertė pagal atsargų rūšis;
- 41.3. grynąja galimo realizavimo verte įtrauktą į apskaitą atsargų balansinė vertė;
- 41.4. nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma;
- 41.5. bet kurio nukainojimo atstatymo suma, aplinkybės ar įvykiai, dėl kurių buvo atstatytas atsargų nukainojimas;
- 41.6. įkeistų atsargų balansinė vertė;
- 41.7. atsargos, esančios pas trečiuosius asmenis;
- 41.8. jei apskaitoje buvo taikomas LIFO būdas, atsargos turi būti pateikiamos įkainotos LIFO būdu ir FIFO būdu arba grynąja galimo realizavimo verte (atsižvelgiant į tai, kuri yra mažesnė), taip pat parodomas šių verčių skirtumas.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos
2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu
Nr. 1 (Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto direktoriaus 2007 m.
birželio 29 d. įsakymo Nr. VAS-3 redakcija)

10-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PAJAMOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti pripažįstamos prekių pardavimo, paslaugų teikimo ir kitos pajamos ir kaip turi būti pateikiama informacija apie pajamas, uždirbtas per ataskaitinį laikotarpį.
2. Standartas nustato įmonių, tvarkančių apskaitą pagal kaupimo principą, prekių pardavimo, paslaugų teikimo ir kitų pajamų pripažinimo, apskaitos ir atskleidimo pilname aiškinamajame rašte tvarką.
3. Standartas netaikomas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintų pajamų apskaitai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas dėl turto naudojimo, pardavimo, perleidimo, vertės padidėjimo ar įsipareigojimų sumažėjimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

Patikimas įvertinimas – įvertinimas, pagrįstas išsamia, teisinga, tikslia, objektyvia informacija.

Rizikos perdavimas – momentas, kada pardavėjas ima nebevaldyti ir nebekontroliuoti prekių, o pirkėjas tampa atsakingas už prekes ir gauna prekių nuosavybės teikiamą naudą.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti ar parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

III. PAJAMŲ PRIPAŽINIMAS

4. Pajamos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu, t. y. apskaitoje registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

5. Pajamomis laikomas tik įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, taip pat pridėtinės vertės mokesčiai, kadangi tai nėra įmonės gaunama ekonominė nauda ir šios sumos nedidina nuosavo kapitalo. Veiklos tarpininkų pajamomis pripažįstami tik jų uždirbti komisiniai, bet ne trečiųjų asmenų vardu surenkamos sumos.

IV. PAJAMŲ DYDŽIO NUSTATYMAS

6. Pajamos turi būti įvertintos gauto arba gautino atlygio tikrąja verte.

7. Pajamų dydis nustatomas įmonės ir kliento susitarimu. Šį dydį sudaro tikroji vertė, atsižvelgiant į suteiktas ir numatomas nuolaidas, parduotų prekių grąžinimą ir nukainojimą.

8. Paprastai atsiskaitoma pinigais arba jų ekvivalentais, todėl pardavimo pajamos gali būti įvertinamos už pačią prekę (paslaugą) gauta, gautina pinigų arba jų ekvivalentų suma neįskaitant į ją pridėtinės vertės mokesčio. Jeigu pinigų arba jų ekvivalentų mokėjimas yra atidėtas, tikroji atlygio vertė gali būti mažesnė už nominalią gautinų pinigų ar jų ekvivalentų sumą. Pavyzdžiui,

įmonė gali teikti beprocentį kreditą pirkėjui arba kaip atsiskaitymo priemonę priimti jo vekselius iki pareikalavimo su žemesnėmis palūkanomis, negu tuo metu rinkoje nusistovėjusi palūkanų norma. Jeigu toks susitarimas laikomas finansavimo sandoriu, tada tikroji atlygio vertė nustatoma diskontuojant visas ateityje gautinas sumas pagal sąlyginę palūkanų normą.

9. Sąlyginę palūkanų normą galima nustatyti pagal:

9.1. panašaus finansinio pajėgumo emitento panašios finansinės priemonės vyraujančią palūkanų normą;

9.2. palūkanų normą, kuri nominaliąją finansinės priemonės vertę sumažina iki tuo metu rinkoje esančios prekių ar paslaugų kainos.

10. Tikrosios atlygio vertės ir nominaliosios vertės skirtumas yra laikomas palūkanų pajamomis.

11. Mainų atveju, kai prekės ar paslaugos keičiamos į nepanašias prekes ar paslaugas, toks keitimas laikomas pajamas kuriančiu sandoriu. Šiuo atveju pajamos yra nustatomos prie gautų prekių ar paslaugų tikrosios vertės pridėjus vykdant mainų sandorį gaunamų pinigų ar jų ekvivalentų sumas. Jei keičiama į panašios kilmės ir vertės prekes ar paslaugas, keitimas nelaikomas pajamas kuriančiu sandoriu (pavyzdžiui, gali būti panašūs naftos produktai, kuriais keičiasi tiekėjai, norėdami patenkinti pirkėjų poreikius konkrečiuose regionuose).

V. TIPINĖS VEIKLOS PREKIŲ PARDAVIMAS

12. Prekėmis laikomas turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

13. Prekių pardavimo pajamos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos tada, kai prekės yra parduotos, o pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

14. Prekės laikomos parduotomis, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

14.1. pardavėjas su prekėmis susijusią riziką ir jų teikiamą naudą yra perdavęs pirkėjui;

14.2. pardavėjas parduotų prekių nevaldo ir nekontroliuoja;

14.3. tikėtina, kad su prekių pardavimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta, ir galima patikimai įvertinti jos dydį;

14.4. sąnaudos, susijusios su prekių pardavimo sandoriu, gali būti patikimai įvertintos.

15. Rizika laikoma perduota, kada pardavėjas prekes nustoja valdyti ir kontroliuoti, o pirkėjas tampa atsakingas už prekes ir perima jų nuosavybės teikiamą naudą. Šis momentas (14 punkto 1 dalis) aptariamas prekybos sutartyje. Paprastai rizika perduodama kartu su nuosavybės teise į parduotas prekes, tačiau rizikos perdavimas gali nesutapti su nuosavybės teisių perdavimo momentu.

16. Jeigu pardavėjas neperduoda rizikos, susijusios su parduodamomis prekėmis, sandoris nelaikomas pardavimu ir pajamos nepripažįstamos, pavyzdžiui, kai išsiųstos ar atsiimtose prekės ne visiškai sukomplektuotos ar paruoštos naudoti ir tai, jeigu sutartyje taip numatyta, yra svarbi dar nebaigtos vykdyti sutarties dalis; prekybos sutartyje numatytos sąlygos, kurioms esant pirkėjas turi teisę nutraukti sutartį, todėl įmonė negarantuota, kad gaus sutartyje numatytą atlygį; pajamų gavimas priklauso nuo pirkėjo pajamų, kurias jis gaus pardavęs nupirktas prekes.

17. Jeigu pardavėjas perduoda riziką, susijusią su parduodamomis prekėmis, tai laikoma prekybos sandoriu ir pajamos pripažįstamos, jei yra įvykdytos 14 punkte nurodytos sąlygos (pavyzdžiui, pardavėjas pasiliko teisę atsiimti prekes, jeigu pirkėjas už jas iki galo neatsiskaito, tačiau tos prekės vis tiek laikomos parduotomis, kadangi rizika yra perduota).

18. Pajamos pripažįstamos tik tais atvejais, kai tikimasi (14 punkto 3 dalis), kad pardavus prekes bus gauta ekonominės naudos. Kai kuriais atvejais tokia tikimybė atsiranda tik tada, kai gaunami pinigai arba kai išnyksta abejonės, pavyzdžiui, gali būti neaišku, ar užsienio vyriausybė leis pervesti sumas, uždirbtas užsienio šalyje, tačiau jei toks leidimas gaunamas, abejonės išnyksta ir pajamos pripažįstamos. Tačiau jeigu kyla abejonų, ar bus gauta jau į pajamas įtraukta suma, tada skolos suma, kurios nebesitikima gauti, įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas,

neatsižvelgiant į tai, kurį laikotarpį (ankstesnį ar ataskaitinį) pajamos buvo pripažintos.

19. Pagal palyginimo principą pajamos ir sąnaudos, susijusios su tuo pačiu sandoriu, turi būti pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį. Sąnaudos pripažįstamos tada, kai jos uždirba atitinkamas pajamas. Tačiau pajamos negali būti pripažintos, jeigu negalima patikimai įvertinti sąnaudų. Esant tokioms aplinkybėms, visos už parduotas prekes jau gautos sumos yra pripažįstamos įsipareigojimais arba būsimų laikotarpių pajamomis.

VI. TIPINĖS VEIKLOS PASLAUGŲ TEIKIMAS

20. Pajamas uždirbanti įmonės veikla, kuri paprastai susijusi su darbų atlikimu klientui, vadinama paslaugomis.

21. Paslaugų teikimo pajamos atsižvelgiant į tai, ar paslaugų teikimo rezultatas gali būti patikimai įvertintas ar ne, pripažįstamos skirtingais būdais. Rezultatas gali būti tiksliai įvertintas, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

21.1. pajamų suma gali būti patikimai įvertinta;

21.2. sandoris yra baigtas arba jo įvykdymo laipsnis iki balanso datos gali būti patikimai įvertintas;

21.3. tikėtina, kad bus gauta su paslaugų teikimo sandoriu susijusi ekonominė nauda;

21.4. sąnaudos, susijusios su paslaugų teikimo sandoriu ir jo pasibaigimu, gali būti patikimai įvertintos.

22. Kai paslaugų teikimo sandoris užbaigiamas tą patį laikotarpį, kurį buvo pradėtas, pajamos pripažįstamos tą patį laikotarpį ir įvertinamos sutartyje nurodyta suma.

23. Kai pagal paslaugų teikimo sandorį paslaugos teikiamos ilgiau kaip vieną ataskaitinį laikotarpį, pajamos proporcingai paskirstomos tiems laikotarpiams, per kuriuos buvo teikiamos paslaugos. Statybos paslaugų ir kitos pagal ilgalaikės sutartis uždirbtos pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į sutarties darbų įvykdymo lygį pagal 25-ojo verslo apskaitos standarto „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“ reikalavimus.

24. Pajamos pripažįstamos tik tais atvejais, kai tikimasi, kad, suteikus paslaugas, bus gauta ekonominės naudos. Tačiau, jeigu kyla abejonų, ar bus gauta jau į pajamas įtraukta suma, skola, kurios nesitikima gauti, įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas neatsižvelgiant į tai, kurį laikotarpį (ankstesnį ar ataskaitinį) pajamos buvo pripažintos.

25. Jei paslaugų teikimo sandorio patikimai įvertinti negalima, tai pajamomis pripažįstama išlaidų suma, kurią tikimasi atgauti. Pelnas nepripažįstamas.

26. Jei sandorio patikimai įvertinti negalima ir nėra galimybių atgauti patirtų išlaidų, jos pripažįstamos sąnaudomis. Pajamos šiuo atveju nepripažįstamos.

27. Kai išnyksta priežastys, dėl kurių nebuvo galima sandorio patikimai įvertinti, pajamos pripažįstamos pagal 21 punkto nuostatas.

VII. NETIPINĖS VEIKLOS PAJAMOS

28. Netipinės veiklos pajamoms priskiriamos kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos pajamos, jeigu jos nepriskiriamos tipinei įmonės veiklai.

29. Kitos veiklos pajamos pripažįstamos pagal tuos pačius pripažinimo kriterijus, kaip ir tipinės veiklos pajamos. Jei kiti verslo apskaitos standartai leidžia tarpusavyje užskaityti pajamas ir sąnaudas, kitos veiklos pajamomis gali būti pripažįstamas grynasis ūkinės operacijos rezultatas, pavyzdžiui, pelnas, gautas pardavus ilgalaikį turtą.

30. Finansinės ir investicinės veiklos pajamomis pripažįstamos pajamos ir pelnas, susijęs su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu, kurie pripažįstami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 22-ojo verslo apskaitos standarto „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“ ir 26-ojo verslo apskaitos standarto „Išvestinės finansinės priemonės“ reikalavimus. Finansinės ir investicinės veiklos pajamomis taip pat pripažįstamas tikrosios vertės padidėjimas, susijęs su investiciniu turtu, pripažintu pagal 12-ojo verslo apskaitos

standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus. Finansinės ir investicinės veiklos pajamos, atsirandančios dėl nuosavybės metodo taikymo investicijų apskaitai, pripažįstamos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotas įmones“ reikalavimus.

31. Palūkanų, honorarų ir dividendų pajamos, kurios gaunamos už įmonės turto naudojimą ar leidimą juo naudotis, turi būti pripažįstamos, jei:

31.1. tikėtina, kad ekonominė nauda bus gauta;

31.2. pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

32. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą.

33. Honorarų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu, atsižvelgiant į autorinių ar kitokių sutarčių sąlygas.

34. Jei investicijos į kitas įmones apskaitomos ir finansinėse ataskaitose parodomos įsigijimo savikaina arba tikrąja verte, dividendų pajamos turi būti pripažįstamos tada, kai yra patvirtintos akcininkų teisės gauti pinigus. Jei investicijos apskaitomos ir finansinėse ataskaitose parodomos taikant nuosavybės metodą, dividendų pajamos nepripažįstamos, o gaunamų dividendų suma mažinama investicijos balansinė vertė.

35. Baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus pripažįstami pajamomis, kai atsiranda įrodymų, kad jie bus gauti, ir tikimybė, kad jie nebus gauti, yra maža, arba kai pinigai yra gauti.

VIII. PAGAUTĖ

36. Pagaute pripažįstamos atsitiktinės pajamos ar pelnas, kurie negali būti priskirti įprastinei įmonės veiklai. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pagautė parodoma kaip pajamos, didinančios pelną arba mažinančios nuostolius prieš apmokestinimą.

IX. PELNO MOKESČIO PAJAMOS

37. Pelno mokesčio pajamomis pripažįstamos kaupimo principu apskaičiuotos pajamos, susidaranti per ataskaitinį laikotarpį pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio turtą arba panaudojant atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimą. Atidėtojo pelno mokesčio pajamos pripažįstamos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokestis“, jei įmonė taiko minėto standarto reikalavimus.

X. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

38. Pilname aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

38.1. pajamų pripažinimo apskaitos politika paaiškinant, kokiais metodais nustatomas paslaugų teikimo sandorių įvykdymo lygis;

38.2. prekių ar paslaugų mainų pajamų sumos;

38.3. paslaugų ir prekių pardavimo pajamų rūšys ir sumos;

38.4. finansinės ir investicinės veiklos pajamų rūšys ir sumos;

38.5. pagautės pobūdis ir suma, išskyrus atvejį, kai tos sumos yra nereikšmingos įmonės veiklos rezultatų įvertinimui;

38.6. kitos reikšmingos pajamos.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas, taip pat gali būti taikoma ir sudarant 2007 metų finansines ataskaitas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-3](#), 2007-06-29, Žin., 2007, Nr. 75-2978 (2007-07-07); Žin., 2007, Nr. 99-0 (2007-09-20), i. k. 10700VIISAK000VAS-3

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos
2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu
Nr. 1 (Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto direktoriaus 2007 m.
birželio 29 d. įsakymo Nr. VAS-5 redakcija)

11-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „SĄNAUDOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti, kaip turi būti pripažįstamos sąnaudos, susijusios su įmonės veikla, ir kaip turi būti pateikiama informacija apie sąnaudas, patirtas per ataskaitinį laikotarpį.
2. Standartas nustato ataskaitinio laikotarpio sąnaudų pripažinimo, apskaitos ir atskleidimo pilname aiškinamajame rašte tvarką.
3. Standartas netaikomas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintų sąnaudų apskaitai.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Ataskaitinio laikotarpio sąnaudos – visos sąnaudos, pripažintos per ataskaitinį laikotarpį.

Atidėjiny – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos ar įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

Išlaidos – turto ar paslaugų sunaudojimas ir turto vertės sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį.

Pardavimo savikaina – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

Patikimas įvertinimas – įvertinimas, pagrįstas išsamia, teisinga, tikslia, objektyvia informacija.

Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, jo vertės sumažėjimo ar prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti (parduoti) turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Veiklos sąnaudos – per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų apimtį, išskyrus finansinę, investicinę ir kitą veiklą.

III. SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

4. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais tą ataskaitinį laikotarpį, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į laiką, kada buvo išleisti pinigai.

5. Sąnaudomis pripažįstama tik ta ataskaitinio ir ankstesnių laikotarpių išlaidų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Išlaidos, kurios nesusijusios su pajamomis, uždirbtomis per ataskaitinį laikotarpį, bet skirtos pajamoms uždirbti būsimais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos kaip turtas. Turto dalis, skirta būsimųjų laikotarpių pajamoms uždirbti, sąnaudomis bus pripažinta tada, kai bus uždirbtos atitinkamos pajamos. Tačiau, taikant palyginimo principą, turtas apskaitoje nepripažįstamas ir balanse neparodomas, jei jis neatitinka turto pripažinimo kriterijų.

6. Jeigu tam tikro turto naudojimas leis uždirbti kelių ateinančių ataskaitinių laikotarpių

pajamas ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus, pavyzdžiui, ilgalaikio turto nusidėvėjimą ir amortizaciją.

7. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su uždirbtomis konkrečiomis pajamomis ir ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais jos neduos pajamų, šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada buvo patirtos.

IV. SĄNAUDŲ DYDŽIO NUSTATYMAS

8. Sąnaudos turi būti patikimai įvertintos sumokėto ar mokėtino atlygio tikrąja verte. Paprastai atsiskaitymai vykdomi pinigais ar jų ekvivalentais, todėl sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų ar jų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją atgautino pridėtinės vertės mokesčio). Tačiau kai kuriais atvejais tikroji vertė nustatoma kitaip, pavyzdžiui, perkant prekes į skolą, kai numatytas ilgas atsiskaitymo laikotarpis nemokant palūkanų. Tokiu atveju sąnaudų tikroji vertė apskaičiuojama diskontuojant atsiskaitymo sumą rinkos palūkanų norma. Skirtumas turi būti pripažįstamas finansinės veiklos sąnaudomis.

9. Mainų atveju sąnaudos nustatomos pagal gautų paslaugų ir turto tikrąją vertę.

V. PARDAVIMO SAVIKAINA

10. Į pardavimo savikainą įtraukiama per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtų išlaidų suma, tenkanti per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms. Į šį straipsnį turi būti įskaitoma tik ta išlaidų dalis, kuri susijusi su paslaugomis, produkcija ir prekėmis, parduotomis per ataskaitinį laikotarpį.

11. Pardavimo savikainą sudaro paslaugų teikimo sąnaudos, perparduotų prekių ir parduotos produkcijos savikaina.

VI. PASLAUGŲ TEIKIMO SĄNAUDOS

12. Paslaugų teikimo sąnaudos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada už suteiktas paslaugas buvo pripažintos pajamos. Statybos paslaugų, kurias teikia rangovai, ir kitos pagal ilgalaikės sutartis patirtos sąnaudos pripažįstamos pagal 25-ojo verslo apskaitos standarto „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“ reikalavimus.

13. Paslaugų teikimo sąnaudos apima šiam tikslui sunaudotas žaliavas, medžiagas, komplektuojamuosius gaminius, kitą trumpalaikį turtą, darbo užmokesčio sąnaudas, teikiant paslaugas naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, trečiųjų asmenų suteiktų paslaugų ir panašias sąnaudas.

14. Finansinėse ataskaitose turi būti pateikiama grynoji suteiktų paslaugų savikaina. Ji turi būti sumažinta gautomis nuolaidomis. Jei atsargos, kurios priskiriamos suteiktų paslaugų savikainai, buvo nukainotos, jos į savikainą turi būti įtraukiamos nukainota verte. Į paslaugų savikainą taip pat neįtraukiamas įmonės, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojos, sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis neatskaitomas.

VII. PARDUOTOS PRODUKCIJOS SAVIKAINA

15. Parduotos produkcijos savikaina turi būti pripažįstama, apskaitoje registruojama ir finansinėse ataskaitose pateikiama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai įmonės pagaminta produkcija yra parduodama.

16. Parduotos produkcijos savikaina nustatoma taikant tuos pačius apskaičiavimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, LIFO, vidurkių, konkrečių kainų ar kitus) būdus, kurie taikomi pagamintos produkcijos atsargų apskaitai.

VIII. PERPARDUOTŲ PREKIŲ SAVIKAINA

17. Perparduotų prekių savikaina turi būti pripažįstama, apskaitoje registruojama ir finansinėse ataskaitose pateikiama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai pirktos parduoti skirtos prekės yra parduodamos.

18. Perparduotų prekių savikaina nustatoma taikant tuos pačius apskaičiavimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, LIFO, vidurkių, konkrečių kainų ar kitus) būdus, kurie taikomi perparduoti skirtų prekių atsargų apskaitai.

IX. VEIKLOS SĄNAUDOS

19. Veiklos sąnaudos parodo per tą patį ataskaitinį laikotarpį patirtas išlaidas, susijusias su tipine įmonės veikla. Veiklos sąnaudos gali būti skirstomos į pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas.

X. PARDAVIMO SĄNAUDOS

20. Pardavimo sąnaudos – ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su prekių pardavimu. Pardavimo sąnaudoms priskiriamos prekybos patalpų nuomos, eksploatavimo, pagamintų prekių sandėliavimo išlaidos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinis draudimas, paslaugų ir prekių reklamos išlaidos ir kitos sąnaudos, susijusios su ataskaitinio laikotarpio vykdoma veikla, skirta užtikrinti ar padidinti pardavimus.

21. Pardavimo sąnaudos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada jos buvo patirtos.

XI. BENDROSIOS IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

22. Bendrosios ir administracinės sąnaudos – ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su tipine įmonės veikla, sudarančia sąlygas ataskaitinio laikotarpio pajamoms uždirbti. Paprastai bendrųjų ir administracinių sąnaudų dydis nėra susijęs su pardavimų apimtimi.

23. Bendrosios ir administracinės sąnaudos turi būti pripažįstamos, apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose pateikiamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai jos buvo patirtos.

24. Bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms gali būti priskiriamos tokios per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos:

24.1. administracinių pastatų ir kito bendro naudojimo turto išlaikymo, nuomos, nusidėvėjimo ir nurašymo;

24.2. turto nuvertėjimo;

24.3. įmonės reprezentavimo;

24.4. paramos, labdaros;

24.5. socialinės;

24.6. įvairių, išskyrus pelno, mokesčių (nekilnojamojo turto, akcizų, jeigu jie nepriskirti prekių savikainai, neįtraukto į atskaitą ir nesusigražinamo pridėtinės vertės mokesčio ir pan.), susijusių su tipine įmonės veikla;

24.7. įmonės ir jos padalinių valdymo ir aptarnavimo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo;

24.8. baudų už netinkamą sutarčių vykdymą ar produkcijos broką;

24.9. abejotinų skolų;

24.10. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje formuojamų atidėjinių (19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“), nebent jie pagal savo pobūdį ir prasmę turėtų būti priskiriami pardavimo savikainai;

24.11. kitos, susijusios su tipine įmonės veikla.

XII. NETIPINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS

25. Netipinės veiklos sąnaudos priskiriamos kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos, jei jos nepriskiriamos tipinei įmonės veiklai.

26. Kitos veiklos sąnaudos pripažįstamos pagal tuos pačius pripažinimo kriterijus, kaip ir tipinės veiklos sąnaudos. Jei kiti verslo apskaitos standartai leidžia tarpusavyje užskaityti pajamas ir sąnaudas, kitos veiklos sąnaudomis gali būti pripažįstamas grynasis ūkinės operacijos rezultatas (pavyzdžiui, nuostolis, gautas pardavus ilgalaikį turtą).

27. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis pripažįstamos sąnaudos ir nuostoliai, susiję su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu, pripažintais pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 22-ojo verslo apskaitos standarto „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“ ir 26-ojo verslo apskaitos standarto „Išvestinės finansinės priemonės“ reikalavimus. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis taip pat pripažįstamas tikrosios vertės sumažėjimas, susijęs su investiciniu turtu, pripažintu pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos, susidarantios dėl nuosavybės metodo taikymo investicijų apskaitai, pripažįstamos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotas įmones“ reikalavimus.

28. Palūkanų, honorarų sąnaudos, kurios patiriamos mokant už kitų įmonių ar asmenų turto naudojimą ar leidimą juo naudotis, turi būti pripažįstamos, jei:

28.1. tikėtina, kad sąnaudos bus patirtos;

28.2. sąnaudų suma gali būti patikimai įvertinta.

29. Palūkanų sąnaudos turi būti pripažįstamos kaupimo principu taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą.

30. Honorarų sąnaudos turi būti pripažįstamos kaupimo principu atsižvelgiant į autorinių ar kitokių sutarčių sąlygas.

31. Baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus pripažįstami sąnaudomis tada, kai atsiranda prievolė juos mokėti ir tikimybė, kad jie nebus sumokėti, yra maža, arba kai pinigai yra sumokėti.

XIII. NETEKIMAI

32. Netekimais pripažįstamos atsitiktinės sąnaudos ar nuostoliai, kurie negali būti priskirti įprastinei įmonės veiklai. Pelno (nuostolių) ataskaitoje netekimai parodomi kaip pelną mažinančios ar nuostolius didinančios sąnaudos prieš apmokestinimą.

XIV. PELNO MOKESČIO SĄNAUDOS

33. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos apskaičiuojamos taikant mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatytus pelno ir kitų nuo apmokestinamojo pelno apskaičiuojamų mokesčių reikalavimus ir pripažįstamos kaupimo principu. Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos pripažįstamos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokestis“, jei įmonė taiko minėto standarto reikalavimus.

XV. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

34. Pilname aiškinamajame rašte turi būti atskleista:

34.1. sąnaudų pripažinimo apskaitos politika;

34.2. personalo darbo užmokesčio, socialinio draudimo ir su pensijų įmokomis susijusios sąnaudos;

34.3. netekimų pobūdis ir jų sumos, išskyrus atvejį, kai tos sumos yra nereikšmingos įmonės

veiklos rezultatų įvertinimui;

34.4. su audito įmonių teikiamomis paslaugomis susijusios sąnaudos:

34.4.1. finansinių ataskaitų audito;

34.4.2. užtikrinimo ir kitų susijusių paslaugų;

34.4.3. konsultacijų mokesčių klausimais;

34.4.4. kitų paslaugų;

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-6](#), 2008-07-17, *Žin.*, 2008, Nr. 85-3410 (2008-07-26), i. k. 10800VIISAK000VAS-6

34.5. kitos reikšmingos sąnaudų sumos.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-6](#), 2008-07-17, *Žin.*, 2008, Nr. 85-3410 (2008-07-26), i. k. 10800VIISAK000VAS-6

XVI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas, taip pat gali būti taikoma sudarant ir 2007 metų finansines ataskaitas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-5](#), 2007-06-29, *Žin.*, 2007, Nr. 76-3038 (2007-07-10), i. k. 10700VIISAK000VAS-5

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

(Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. VAS-9 redakcija)

12-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti ilgalaikio materialiojo turto apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Standartas taikomas registruojant apskaitoje ilgalaikį materialųjį turtą, nustatant jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, nusidėvėjimą, perkainojant jį, atliekant kitas su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusias ūkines operacijas ar registruojant ūkinius įvykius, išskyrus tuos atvejus, kai kiti verslo apskaitos standartai reikalauja ar leidžia šį turtą ar su juo susijusias ūkines operacijas ir ūkinius įvykius registruoti apskaitoje kitaip.

3. Žemės ūkio ir neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos veikloje naudojamas ilgalaikis materialusis turtas, kuris nepriskiriamas biologiniam turtui ar neatkuriamiems gamtos ištekliams, apskaitoje registruojamas šio standarto nustatyta tvarka.

4. Biologinis turtas, nesusijęs su žemės ūkio veikla, registruojamas apskaitoje šio standarto nustatyta tvarka.

5. Pagal nuomos, finansinės nuomos ir panaudos sutartis valdomo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nustatyta tvarka, o jo apskaitai taikomos šio standarto nuostatos, jei jos neprieštarauja 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nuostatoms.

6. Standartas netaikomas:

6.1. Biologinio turto, susijusio su žemės ūkio veikla, apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 17-asis verslo apskaitos standartas „Biologinis turtas“.

6.2. Mineralų, naftos, gamtinių dujų ir kitų neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos apskaitai.

6.3. Miškų urėdijų patikėjimo teise valdomos miško žemės ir miško apskaitai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 7 straipsnio nuostatą (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), kad žemės ir miško vertė į apskaitą neįtraukiama, perkant mišką su žeme, miškų urėdijų apskaitoje registruojamas pinigų ir nepaskirstytojo pelno sumažėjimas.

6.4. Turto, kurio pardavimas yra įmonės tipinė veikla, apskaitai taikomos 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Turto balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse.

Biologinis turtas – augalai ir gyvūnai.

Ilgalaikis materialusis turtas – tai materialusis turtas:

- a) kuris skirtas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams;
- b) kuris numatomas naudoti ilgiau nei vienerius metus;
- c) kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę.

Turto nuvertėjimas – į apskaitą įtraukto turto vieneto balansinės vertės sumažėjimas.

Investicinis turtas – ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai ar jų dalis arba žemė kartu

su pastatais), kurį jo savininkas arba jo gavėjas pagal finansinės nuomos sutartį laiko tik pajamoms iš to turto nuomos ir (arba) to turto vertės padidėjimo gauti, išskyrus:

a) turtą, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniam tikslams;

b) turtą, kurio pardavimas yra įmonės tipinė veikla.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turtą.

Likutinė vertė – suma, kuri apskaičiuojama prie ilgalaikio materialiojo ar nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas turto vertės pokyčių (tikrosios vertės pasikeitimo, perkainojimo) sumas ir atimant sukauptą nusidėvėjimo ar amortizacijos sumą.

Likvidacinė vertė – suma, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turtą, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

Naudingo tarnavimo laikas – laikotarpis, per kurį įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

Nudėvimoji vertė – suma, gaunama iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atėmus nustatytą jo likvidacinę vertę.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas – sistemingas turto nudėvimosios vertės paskirstymas per jo naudingo tarnavimo laiką.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba už kurią gali būti įskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti arba parduoti turtą arba įskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

III. TURTO PRISKYRIMAS ILGALAIKIAM MATERIALIAJAM TURTUI

7. Materialusis turtas turi būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius:

7.1. įmonė ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;

7.2. įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimais laikotarpiais;

7.3. įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;

7.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto savikainą, įmonės nusistatytą kiekvienai turto grupei;

7.5. įmonei yra perduota su materialiuoju turtu susijusi rizika.

8. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai įmonė įgyja teisę valdyti, naudoti materialųjį turtą ir juo disponuoti, tampa atsakinga už materialųjį turtą ir jai priklauso materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai aptariamas sutartyje. Jei turtas priklauso įmonei nuosavybės teise arba įmonė valdo, naudoja turtą ir juo disponuoja patikėjimo teise ir sutartyje nenumatytas kitas rizikos perdavimo momentas, laikoma, kad su turtu susijusi rizika įmonei perduota sutarties sudarymo momentu. Nustatant, ar su turtu susijusi rizika yra perduota įmonei, būtina laikytis turinio svarbos principo, o ne formalių reikalavimų.

9. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas įmonei veikti būsimais laikotarpiais, nors ir neduodantis tiesioginės ekonominės naudos, pripažįstamas ilgalaikiu turtu (pavyzdžiui, turtas, įsigytas darbo saugos, gamtosaugos, valdymo tikslams).

10. Jei įmonė ketina įsigyti materialųjį turtą, kuris teiks jai ekonominės naudos naudojamas ilgiau kaip vienerius metus, iš anksto už tokį turtą sumokėtos sumos turi būti priskiriamos kitam ilgalaikiam materialiajam turtui. Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Šiame punkte nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirai.

IV. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO (PASIGAMINIMO) SAVIKAINA

11. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo)

savikaina.

12. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą sudaro:

12.1. įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kito sunaudoto turto vertė);

12.2. atvežimo išlaidos;

12.3. muitai, akcizai ir kiti negražinami mokesčiai;

12.4. projektavimo darbų išlaidos;

12.5. sumontavimo išlaidos;

12.6. instaliacijos išlaidos;

12.7. paruošimo naudoti išlaidos;

12.8. remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, išlaidos;

12.9. išbandymo išlaidos;

12.10. infrastruktūros ir turto registravimo išlaidos;

12.11. žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo išlaidos;

12.12. numatomos išmontavimo, išvežimo, gamybos vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos atitinka įsipareigojimų arba atidėjinių apibrėžimą;

12.13. kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos.

13. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas gražinamas pridėtinės vertės mokestis. Negražinamą pridėtinės vertės mokestį įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

14. Palūkanos į turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaičiuojamos. Jos pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių sąnaudomis.

15. Veiklos sąnaudos į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįtraukiamos.

16. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina apskaičiuojama prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, sudedamųjų dalių ir detalių, sunaudotų gaminant ilgalaikį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) šio turto gamybos išlaidas.

17. Savoms reikmėms statomo (gaminamo) turto savikaina nustatoma pagal tuos pačius principus, kaip ir įsigyjant turtą. Jei turtas statomas (gaminamas) ir savoms reikmėms, ir parduoti, savoms reikmėms gaminamo turto savikaina turi būti nustatoma taip pat, kaip ir parduoti gaminamo turto savikaina. Jei savoms reikmėms statant (gaminant) turtą atsiranda papildomų (viršnormatyvinių) medžiagų ar darbo jėgos sąnaudų, jos į turto pasigaminimo savikainą neįtraukiamos ir pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis. Taip pat į pasigaminimo savikainą negalima įtraukti jokios vidaus pelno dalies.

18. Jei turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama visą mokėtiną sumą diskontuojant iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Visos mokėtinės sumos ir diskontuojant gautos mokėtinės sumos skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-13](#), 2008-12-08, *Žin.*, 2008, Nr. 145-5849 (2008-12-18), i. k. 10820AAISAK00VAS-13

19. Jei įmonė ilgalaikį materialųjį turtą gauna iš savininkų turtinių įnašų forma, jo įsigijimo savikainą sudaro savininkų susirinkimo arba savininko patvirtinta turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir visos su jo įregistravimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

20. Neatlygintinai gauto (dovanoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente patvirtinta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

21. Kai turto vertė nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertė, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę, jei yra aktyvioji to turto rinka arba jei tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.

22. Jei neatlygintinai gauto materialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, nemokamai ar už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu naudoti,

suma.

23. Jei materialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, o neatlygintinai gaunant materialųjį turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.

24. Patikėjimo teise valdomo turto įsigijimo savikaina yra ta, kuri nurodyta perdavimo akte. Jei perdavimo akte vertė nenurodyta, ją nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę.

25. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti įsigijamas mainais į kitą turtą.

26. Mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines, su to turto mainais susijusias išlaidas.

27. Jei ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas mainais į kitą turtą, o mainų sutartyje vertė nenurodyta, tai įsigytas ilgalaikis materialusis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte. Jei įsigijamo ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, jis užregistruojamas už jį perduoto turto tikrąją vertę. Jeigu mainomo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina laikoma už jį perduoto turto balansinė vertė.

28. Mainais perduodamo turto tikroji vertė gali būti didesnė arba mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju turto tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas pripažįstamas pelnu (nuostoliais) iš ilgalaikio materialiojo turto mainų.

V. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO, REKONSTRAVIMO IR REMONTO IŠLAIDŲ APSKAITA

29. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms, jei pagal įmonės apskaitos politiką jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai.

30. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų suteikiamo rezultato.

31. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ir pagerina jo naudingąsias savybes, šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas.

32. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko, šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina.

33. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių, bet pailgina jo naudingo tarnavimo laiką, šių darbų verte turi būti padidinta turto įsigijimo savikaina ir patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas. Šio turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, kada buvo patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvima per likusį patikslintą naudingo tarnavimo laiką. Tokių darbų pavyzdys gali būti pastato remontas, kuris pailgina jo naudingo tarnavimo laiką.

34. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių ir nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

35. Kai kuriais atvejais ilgalaikis materialusis turtas turi būti remontuojamas pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos reikalavimus ir joje nustatytais periodais, kad būtų užtikrinamas saugus ir patikimas jo naudojimas. Šiuo atveju remonto išlaidas įmonė turi pripažinti turtu ir nudėvėti per laikotarpį iki kito numatomo to turto remonto.

36. Pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos sąlygas kai kurias ilgalaikio materialiojo turto dalis gali prireikti keisti, nes jų naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo viso turto, kuriam jos priklauso, naudingo tarnavimo laiko. Jei tokių dalių įsigijimo (pasigaminimo) savikainą galima patikimai nustatyti ir ji ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę, įmonė turėtų jas registruoti ir nudėvėti kaip atskirą ilgalaikio materialiojo turto vienetą (pavyzdžiui, lėktuvo fiuzeliažas ir jo variklis).

37. Jei dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė, remonto išlaidos turi būti sumažintos kompensuojama suma. Jei kompensuojama suma yra didesnė už remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis.

VI. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

38. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus investicinį, jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas apskaitoje įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

38.1. įsigijimo savikaina;

38.2. perkainota verte.

39. Atskiroms turto grupėms gali būti taikomi skirtingi apskaitos būdai.

40. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje registruoti įsigijimo savikaina, tai finansinėse ataskaitose jis parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukauptą nusidėvėjimo ir jo vertės sumažėjimo sumos.

41. Ilgalaikio materialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

42. Jei įmonė keičia nustatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, tai laikoma apskaitos politikos pakeitimu. Patvirtinus didesnę minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę, visi turto vienetai, kurių vertė pasidaro mažesnė už naujai patvirtintą minimalią vertę, jau neatitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijų, todėl jie iškeliami iš ilgalaikio materialiojo turto. Apskaitos politikos pakeitimas turi būti parodytas 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

43. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti perkainotos vertės būdą, ilgalaikis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, vėliau jis perkainojamas (turto balansinė vertė padidinama (ar sumažinama) iki to turto tikrosios vertės) ir apskaitoje užregistruojamas vertės pokytis. Finansinėse ataskaitose turtas parodomas perkainota verte, iš jos atėmus sukauptą nusidėvėjimo ir turto vertės sumažėjimo sumas.

44. Jei ilgalaikio turto apskaitos politikoje numatyta perkainoti ilgalaikį materialųjį turtą, perkainojimas turi būti atliekamas periodiškai, bet ne rečiau kaip kas penkerius metus.

45. Jei ilgalaikio materialiojo turto (viso ar tam tikros jo grupės) tikroji vertė reikšmingai kinta, tokį turtą reikia perkainoti dažniau.

46. Jei perkainojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, turi būti perkainojama ir visa ilgalaikio materialiojo turto grupė, kuriai tas turto vienetas priklauso. Visas vienai turto grupei priskiriamas turtas turi būti perkainojamas tuo pačiu metu.

47. Ilgalaikio materialiojo turto grupę sudaro panašaus pobūdžio ir naudojimo įmonės veikloje turtas. Turto grupių skaičių ir rūšis įmonė nustato savo nuožiūra. Ilgalaikio materialiojo turto grupių pavyzdžiai:

47.1. žemė;

47.2. pastatai ir statiniai;

47.3. mašinos ir įrenginiai;

47.4. transporto priemonės;

47.5. kita įranga;

47.6. statomas ar rekonstruojamas ilgalaikis materialusis turtas;

47.7. kitas materialusis turtas;

47.8. investicinis turtas;

47.9. laikinai nenaudojamas turtas.

48. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, apskaitoje registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma ir perkainojimo rezervas (rezultatai).

49. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė sumažėja, apskaitoje registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo suma ir pripažįstama ataskaitinio laikotarpio

nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo, jei anksčiau šio turto vertė perkainojant nebuvo padidinta.

50. Jei anksčiau ilgalaikio turto vienetas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, sumažėjus turto vertei, apskaitoje registruojama turto vertės sumažėjimo suma ir mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai). Jei to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) suma yra mažesnė už turto vertės sumažėjimo sumą, ta dalis, kuri viršija perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo.

51. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, tačiau anksčiau šio turto vertė buvo sumažėjusi ir dėl to buvo pripažintos sąnaudos, apskaitoje registruojama turto vertės padidėjimo suma ir sąnaudos sumažinamos tokia suma, kuri anksčiau buvo pripažinta sąnaudomis, o likusi dalis įtraukiama į perkainojimo rezervą (rezultatus).

VII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUSIDĖVĖJIMAS

52. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudojimo laiko. Skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turto nusidėvėjimas.

53. Žemė yra neriboto naudojimo laiko turtas, todėl jos nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

54. Parengus ilgalaikį materialųjį turtą naudoti, jo nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos.

55. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo, perleidimo, priskyrimo investiciniam turtui, kuris bus apskaitomas tikrąja verte, ar kitokio perdavimo arba kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą.

56. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

56.1. planuojamą naudingo tarnavimo laiką;

56.2. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką;

56.3. technologijų ir ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą;

56.4. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką;

56.5. įmonės nusistatytą ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę.

57. Nudėvimoji ilgalaikio materialiojo turto vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atimant nustatytą likvidacinę vertę. Likvidacinę vertę nustato įmonė.

58. Nusistatyta ilgalaikio materialiojo turto metinė nusidėvėjimo norma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, kada buvo patikslinta nusidėvėjimo skaičiavimo norma, naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti nudėvima per likusį patikslintą turto naudingo tarnavimo laiką.

59. Taikomi šie ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai:

59.1. tiesiogiai proporcingas (tiesinis);

59.2. produkcijos;

59.3. metų skaičiaus;

59.4. dvigubai mažėjančios vertės.

60. Metų skaičiaus ir dvigubai mažėjančios vertės metodai nerekomenduojami taikyti, kai skaičiuojamas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas, išskyrus tuos atvejus, kai tai reikalinga norint teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus ir turto teikiamą ekonominę naudą.

61. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{\dots}, \text{ kur}$$

T

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

62. Tam tikro ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma, apskaičiuojama produkcijos metodu, priklauso nuo šiuo turto vienetu pagamintos produkcijos ar atliktų paslaugų kiekio. Taikant šį metodą, nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times P}{P_{\max}}, \text{ kur}$$

N – nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintai produkcijai (atliktoms paslaugoms);

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis;

P_{max} – maksimalus ilgalaikio turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis.

63. Metų skaičiaus metodu nusidėvėjimo suma skaičiuojama nuo įsigijimo savikainos, tačiau pirmaisiais turto naudojimo metais į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą įskaičiuojama didžiausia nusidėvėjimo suma, antraisiais – mažesnė negu pirmaisiais, o trečiaisiais ir dar vėlesniais metais – tolygiai mažėjanti nusidėvėjimo suma, atsižvelgiant į pasirinktą turto naudojimo laiką. Taikant metų skaičiaus metodą, nusidėvėjimo suma skaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times (T-i+1) \times 2}{T \times (T+1)}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais;

i – metai, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, kur „i“ mažiau arba lygu „T“.

64. Taikant dvigubai mažėjančios vertės metodą, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo objekto likutinės vertės pagal du kartus padidintą procentą. Taikant šį metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = L \times n; n = \frac{100 \text{ procentų}}{T} \times 2, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

L – ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė;

n – nusidėvėjimo procentas;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

Pirmaisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N1 = L1 \times n, \text{ kur}$$

$$L1 = V1,$$

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

Antraisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N2 = L2 \times n, \text{ kur } L2 = L1 - N1.$$

Trečiaisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N3 = L3 \times n, \text{ kur } L3 = L2 - N2.$$

Ketvirtaisiais ir po jų einančiais, ir dar kitais „i“-aisiais metais (išskyrus paskutinius turto naudojimo metus) nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$Ni = Li \times n, \text{ kur } Li = L1 - N1 - N2 - \dots - Ni - 1.$$

Paskutiniais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$Np = Lp - 1 - V2, \text{ kur } V2 - \text{ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė.}$$

65. Ilgalaikio materialiojo turto objektus, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, įmonė gali nusistatyti pati. Tai gali būti:

65.1. identiškų vienarūšių turto vienetų grupė;

65.2. atskiras turto vienetas;

65.3. turto vieneto sudedamoji dalis, jeigu jos naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo to turto, kurio sudedamoji dalis ji yra, naudingo tarnavimo laiko ir jeigu įmanoma nustatyti šios dalies įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

66. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

67. Jei ilgalaikis materialusis turtas yra perkainojamas ar jo vertė buvo patikslinta dėl remonto ar nuvertėjimo, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo iš naujo nustatytos vertės.

68. Nusidėvėjimo suma turi būti pripažinta sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

69. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, turto likvidacinė vertė ir naudingo tarnavimo laikas turi būti periodiškai, bet ne rečiau kaip metinių finansinių ataskaitų datą, peržiūrimi. Jei pastebėtas reikšmingas laukiamos iš to turto ekonominės naudos pasikeitimas, nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, likvidacinė vertė ar naudingo tarnavimo laikas turi būti pakeisti taip, kad atitiktų pasikeitusią situaciją.

70. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodo pakeitimas laikomas apskaitos politikos pakeitimu, o naudingo tarnavimo laiko ir likvidacinės vertės pakeitimas – apskaitinio įvertinimo pakeitimu. Apskaitos politikos ir apskaitinių įvertinimų pakeitimo registravimo apskaitoje reikalavimus nustato 7-asis verslo apskaitos standartas „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

VIII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NURAŠYMAS

71. Jeigu apskaitoje užregistruotas ilgalaikis materialusis turtas neatitinka priskyrimo ilgalaikiam materialiajam turtui požymių, jis iškeliamas iš ilgalaikio materialiojo turto.

72. Nurašius visiškai nudėvėtą turtą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jei nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už gautų dalių ir medžiagų grynąją galimo realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, jei likvidacinė vertė mažesnė – ataskaitinio laikotarpio pelnu.

73. Jei nurašomas turtas ne visiškai nudėvėtas, nenudėvėta vertė pripažįstama ataskaitinio

laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Jei išmontavus turtą gaunamos dalys ar medžiagos, jos apskaitoje registruojamos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą nuostolį.

74. Ilgalaikio materialiojo turto perleidimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, visas to turto vertės pokyčių sumas ir sukauptą to turto nusidėvėjimo sumą. Pelną (nuostolių) ataskaitoje parodomas perleidimo sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai apskaičiuojami iš pajamų, uždirbtų perleidus turtą, atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

75. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris nebebus naudojamas įmonės veikloje ir kurį įmonė ketina parduoti, išskyrus investicinį turtą, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą datą, nuo kurios turtas nenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

76. Ilgalaikis materialusis turtas atsargų sąskaitoje turi būti registruojamas ir laikomas parduoti tik tada, kai jis atitinka visus šiuos kriterijus:

76.1. Dabartinės būklės turtą, esant įprastoms pardavimo sąlygoms, galima greitai parduoti.

76.2. Jo pardavimas turi būti labai tikėtinas. Turto pardavimas yra labai tikėtinas, kai:

76.2.1. tokiu turtu yra aktyviai prekiaujama rinkoje;

76.2.2. to turto pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jį parduoti;

76.2.3. turtą planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo jo užregistravimo atsargų sąskaitoje datos.

76.3. Jei toks turtas neparduodamas per 12 mėnesių nuo perkėlimo į atsargas datos, jis ir toliau gali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje, jei jis nebuvo parduotas dėl nuo įmonės nepriklausomų aplinkybių, bet įmonė neatsisakė tikslo šį turtą parduoti ir tikėtina, kad artimiausiu metu jis bus parduotas.

77. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas, kuris anksčiau buvo perkeltas į atsargų sąskaitą, jau neatitinka 76 punkte nurodytų kriterijų, jis negali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje.

78. Jeigu perleidžiamas atsargų sąskaitoje apskaitomas turtas, pelno (nuostolių) ataskaitos eilutėje „Kita veikla“ parodomas sandorio rezultatas. Perleidus tokį turtą, pelnas ar nuostoliai apskaičiuojami iš uždirbtų pajamų atimant parduoto turto balansinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

79. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris laikinai nenaudojamas įmonės veikloje, apskaitoje registruojamas atskiroje sąskaitoje. Balanse šis turtas parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas. Aiškinamajame rašte turi būti pateikiama informacija apie laikinai nenaudojamą turtą.

80. Jei turtas prarandamas dėl vagystės ar kitų priežasčių, nuostoliai, jei nėra galimybės jų kompensuoti, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jei numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto turto vertę, likusi suma pripažįstama nuostoliais.

81. Jei turtas prarandamas dėl stichinių nelaimių ar kitų gamtos reiškinių, kurie nebūdingi tai vietai, dėl šio turto praradimo atsiradę nuostoliai, jei negalima jų kompensuoti, pripažįstami netekimais. Tą ataskaitinį laikotarpį, kai pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina, atitinkamai sumažinant netekimų sumą.

82. Jei ilgalaikis materialusis turtas prarandamas ar patiriama nuostolių dėl gamtos reiškinių, kurie būdingi tai vietai, tokie nuostoliai pripažįstami ataskaitinio laikotarpio įprastinės veiklos nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma, atitinkamai sumažinant nuostolius dėl turto praradimo.

83. Jei nurašomas turtas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, perkainojimo rezervas turi būti atitinkamai sumažinamas. Perkainojimo rezervo (rezultatų) apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

IX. INVESTICINIO TURTO APSKAITA

84. Turtas gali būti priskiriamas investiciniam turtui ir finansinėse ataskaitose parodomas tik tada, kai šis turtas atitinka investicinio turto apibrėžimą. Investicinio turto paskirtis – gauti pajamų tik iš nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo.

85. Įsigytas investicinis turtas apskaitoje registruojamas vadovaujantis šio standarto 11 punktu. Vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

85.1. įsigijimo savikaina;

85.2. tikrąja verte.

86. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas įsigijimo savikainos būdas, skaičiuojamas investicinio turto nusidėvėjimas. Finansinėse ataskaitose investicinis turtas parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupta nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo sumos.

87. Išlaidos, kurios sudaro investicinio turto įsigijimo savikainą, nustatomos vadovaujantis šio standarto 12 punktu.

88. Investicinio turto vertė mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

89. Investicinio turto, kuris finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina, remonto išlaidos registruojamos šio standarto 31, 32, 33, 34 punktuose nustatyta tvarka.

90. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas tikrosios vertės būdas, turto nusidėvėjimas neskačiuojamas. Investicinio turto tikroji vertė tikslinama kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, jos pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliu pelno (nuostolių) ataskaitoje.

91. Investicinio turto, parodyto finansinėse ataskaitose tikrąja verte, remonto išlaidos pripažįstamos laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, sąnaudomis.

92. Jei turtas, anksčiau naudotas prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, pradedamas laikyti tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti, jis iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių turi būti perkeliamas į investicinio turto grupę tą dieną, kai pradedamas laikyti tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti.

93. Jei turtas, anksčiau laikytas tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti, pradedamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, jis iš investicinio turto grupės turi būti perkeliamas į kitas ilgalaikio materialiojo turto grupes tą dieną, kai pradedamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams.

94. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, perkeliant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas įsigijimo savikaina, į investicinio turto grupę, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir sukauptas nusidėvėjimas laikomas investicinio turto įsigijimo savikaina ir sukauptu nusidėvėjimu.

95. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, perkeliant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, į investicinio turto grupę, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir perkainotos vertės dalis laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Sukauptas įsigijimo savikainos ir perkainotos vertės dalies nusidėvėjimas laikomas sukauptu investicinio turto nusidėvėjimu. Kai investicinis turtas nudėvimas arba nuvertėja, tai nepanaudota perkeliama turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis turi būti mažinama didinant nepaskirstytąjį pelną (mažinant nuostolius).

96. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdą, perkeliant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių į investicinio turto grupę, perkeliama turto balansinė vertė laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Perkėlimo dieną įvertinus investicinį turtą tikrąja verte, įsigijimo savikainos ir tikrosios vertės skirtumas parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

97. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdą, perkeliant turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, į investicinio turto grupę, sumažinama nepanaudota perkeliama turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis ir padidinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

98. Investicinį turtą, kuris finansinėse ataskaitose parodomas tikrąja verte, perkėlus į kitas

turto grupės, jo įsigijimo savikaina yra paskutinė žinoma to turto tikroji vertė.

99. To paties turto viena dalis gali būti laikoma tik pajamoms iš turto nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams. Tokios turto dalys finansinėse ataskaitose turi būti parodomos:

99.1. atskirai, jei kiekviena iš jų sudaro reikšmingą to turto dalį. Turto dalis, laikoma tik pajamoms iš nuomos ir (ar) vertės padidėjimo gauti, parodoma investicinio turto grupėje. Turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, parodoma žemės ar pastatų grupėse;

99.2. investicinio turto grupėje, jei turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, sudaro nereikšmingą to turto dalį;

99.3. žemės ar pastatų grupėse, jei turto dalis, laikoma tik pajamoms iš nuomos ir (ar) vertės padidėjimo gauti, sudaro nereikšmingą to turto dalį.

X. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

100. Aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama:

100.1. kiekvienos ilgalaikio materialiojo, investicinio turto, parodomo metinėse finansinėse ataskaitose įsigijimo savikaina, grupės:

100.1.1. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.1.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

100.1.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

100.1.4. nurašyto turto vertė;

100.1.5. vertės sumažėjimo suma;

100.1.6. per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotas nusidėvėjimas;

100.1.7. sukauptas nusidėvėjimas ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.1.8. likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.2. kiekvienos investicinio turto, parodomo finansinėse ataskaitose tikrąja verte, grupės:

100.2.1. balansinė vertė laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.2.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

100.2.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

100.2.4. nurašyto turto vertė;

100.2.5. per ataskaitinį laikotarpį iš kitų turto grupių į investicinio turto grupę ir iš investicinio turto grupės į kitas grupes perkeltų turto vertė;

100.2.6. tikrosios vertės pokytis per finansinius metus.

100.3. pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas pelnas ar nuostoliai dėl investicinio turto tikrosios vertės pasikeitimo ir pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnis, kuriame jie parodyti;

100.4. reikšmingos prielaidos ir metodai, kuriais remiantis nustatoma investicinio turto tikroji vertė;

100.5. ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto apskaitos politika ir jos pakeitimai;

100.6. įmonės nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertė;

100.7. turto įkeitimas ir kiti nuosavybės teisių apribojimai;

100.8. apskaitinių įvertinimų pakeitimai;

100.9. taikomi ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir nusidėvėjimo normos pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes;

100.10. priežastys, dėl kurių buvo perkainotas turtas, perkainojimo periodiškumas ir perkainojimo rezultatas;

100.11. visiškai nudėvėt turtas, kuris dar naudojamas, ir jo įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, jei tokio turto yra;

100.12. jei viena to paties turto dalis naudojama tik pajamoms iš turto nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis – prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, tų dalių reikšmingumo nustatymo kriterijai, dydis ir vertės.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

101. Jei indeksuotas įmonės ilgalaikis materialusis turtas neatitinka šio standarto reikalavimo, kad jį būtų galima registruoti apskaitoje ir parodyti finansinėse ataskaitose įsigijimo savikaina arba perkainota verte, ir jei indeksuota ilgalaikio materialiojo turto vertė nekoreguojama, tai per to ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką įmonė privalo metinėse finansinėse ataskaitose atskleisti indeksavimo poveikį turto balansinei vertei.

102. Nauja standarto redakcija taikoma sudarant 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas, ji taip pat gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4183 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-9

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1
(Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto direktoriaus 2007 m.
lapkričio 20 d. įsakymo Nr. VAS-8 redakcija)

13-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NEMATERIALUSIS TURTAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti nematerialiojo turto pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.
2. Standartas taikomas nematerialiojo turto apskaitai.
3. Standartas netaikomas:
 - 3.1. teisių į mineralinius išteklius, žemės gelmių ir kitų gamtos išteklių tyrinėjimo ir gavybos išlaidų apskaitai;
 - 3.2. nematerialiajam turtui, kurį įmonė numato perleisti arba sunaudoti per vieną ataskaitinį laikotarpį. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“;
 - 3.3. atidėtųjų mokesčių turto apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 24-asis apskaitos standartas „Pelno mokestis“;
 - 3.4. prestižo apskaitai. Prestižo apskaitos reikalavimus nustato 14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“;
 - 3.5. finansinio turto apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 18-asis „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 26-asis „Išvestinės finansinės priemonės“ verslo apskaitos standartai;
 - 3.6. nematerialiajam turtui, kurio apskaita reglamentuojama kitų verslo apskaitos standartų.
4. Nematerialusis turtas, įsigytas pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis, įsigijimo metu registruojamas apskaitoje 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nustatyta tvarka, o vėliau jo apskaitai taikomos šio standarto nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aktyvioji rinka – rinka, kurioje prekiaujama tos pačios rūšies prekėmis ar paslaugomis, nesunkiai galima rasti norinčius (ketinančius) jas pirkti ar parduoti ir kurioje rinkos dalyviai gali gauti informacijos apie kainas.

Amortizacija – amortizuojamosios vertės priskyrimas sąnaudoms ar kito turto savikainai ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

Amortizuojamoji vertė – suma, gauta iš turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse. Nematerialiojo turto balansinė vertė yra lygi jo likutinei vertei.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas išigyjant ar gaminant turtą, vertė.

Likutinė vertė – suma, gauta iš nematerialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus amortizacijos sumą, sukaupytą per visą jo naudingo tarnavimo laiką, pridėjus visus šio turto vertės padidėjimus ir atėmus visus jos sumažėjimus.

Likvidacinė vertė – suma, kurią įmonė tikisi gauti už turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinusi būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas.

Naudingo tarnavimo laikas – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

Nematerialusis turtas – neturintis materialios formos nepiniginis turtas, kuriuo įmonė disponuoja, kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos ir kurio vertė yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią nematerialiojo turto vertę.

Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo) – suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.

Plėtra – tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymas planuojant arba kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, įrengimus, gaminius, procesus, sistemas ar paslaugas) prieš pradedant komercinę jų gamybą ar naudojimą.

Prestižas – suma, kuria įgijėjo sumokėta kaina viršija įsigytosios įmonės grynojo turto dalies vertę ar įsigyto verslo grynojo turto vertę ir iš kurios įgijėjas tikisi gauti ekonominės naudos ateityje.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti (parduoti) turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Tyrimas – suplanuota veikla, atliekama siekiant naujų mokslo ar technikos žinių.

III. NEMATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMAS

5. Nematerialusis turtas pripažįstamas, jei patirtos išlaidos atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir šiuos pripažinimo kriterijus:

5.1. Pagrįstai tikėtina, kad įmonė ateityje iš turto gaus tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos.

5.2. Turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės.

5.3. Įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti kitų teisę juo naudotis.

6. Vertinant tikimybę gauti ekonominės naudos, turi būti vadovaujamasi nematerialiojo turto pirminio pripažinimo metu turima patikima informacija ir laikomasi ne tik formalių reikalavimų, bet ir turinio svarbos principo.

7. Būsimą ekonominę naudą, gaunamą iš įmonės naudojamo nematerialiojo turto, gali sudaryti gaminių ir paslaugų pardavimo pajamos, išlaidų sumažėjimas ar kita nauda.

8. Vienas iš svarbiausių nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų yra jo kontrolė. Įmonė kontroliuoja turtą, jei ji turi teisę gauti iš jo būsimos ekonominės naudos ir uždrausti kitiems juo naudotis. Įmonės teisė kontroliuoti nematerialųjį turtą ir jo teikiamą ekonominę naudą gali būti nustatyta teisės aktu.

9. Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti:

9.1. prekių ženklai;

9.2. patentai ir licencijos;

9.3. autorių ir gretutinės teisės;

9.4. plėtros darbai;

9.5. kompiuterių programos;

9.6. prestižas;

9.7. taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai.

10. Tam tikrais atvejais nematerialusis turtas gali būti susietas su materialia forma. Toks turtas gali būti kompaktiniame diske (kompiuterių programos), popierinėse laikmenose (licencijos ar patentai), kino juostoje ar pan. Tais atvejais, kai turtas turi materialiojo ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, įvertinama, kuris požymis vyrauja. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriama materialiojo turto dalis, jis apskaitomas kartu su tuo materialiojo turto vienetu. Pavyzdžiui, kompiuterio operacinė sistema, be kurios kompiuteris negali veikti, priskiriama kompiuterio įsigijimo savikainai, o programa, kuri nėra sudedamoji kompiuterio įrangos dalis,

apskaitoma kaip nematerialusis turtas.

11. Vykdamas plėtros darbus, gali būti sukurti ar pagaminti bandomieji pavyzdžiai, kurie turi materialią formą, tačiau šiuo atveju materialiojo turto požymiai nėra svarbūs, nes pagrindinis tikslas yra tobulinti jau gaminamą arba sukurti naują produktą, todėl šios išlaidos priskiriamos nematerialiajam turtui.

12. Nematerialusis turtas gali būti atskiriamas ir neatskiriamas nuo kito įmonės turto. Nematerialusis turtas, kurį įmonė gali perleisti ar išnuomoti, yra laikomas atskiriamu nuo kito įmonės turto. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriamas nuo kito turto ir kuria būsimą ekonominę naudą tik kartu su kitu įmonės turtu, jis gali būti pripažįstamas tik tada, jei įmonė gali nustatyti, kokią ekonominę naudą ateityje ji gaus iš to nematerialiojo turto.

13. Įmonės darbuotojų kvalifikacija, išlaidos, patirtos siekiant sudaryti pirkėjų sąrašus ir panašius objektus, nelaikomos nematerialiuoju turtu. Įmonės patirtos išlaidos susikurtiems prekių ženklams, straipsnių antraštėms ir panašios išlaidos taip pat neturi būti pripažįstamos nematerialiuoju turtu. Jos negali būti atskirtos nuo visų verslo plėtros išlaidų, todėl negali būti pripažįstamos nematerialiuoju turtu.

14. Jei išlaidos neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo, jos pripažįstamos sąnaudomis jų susidarymo metu. Išlaidų, kurios pripažįstamos sąnaudomis tada, kai jos patiriamos, pavyzdžiai:

14.1. veiklos pradžios išlaidos, pavyzdžiui, įmonės steigimo išlaidos, tokios kaip išlaidos teisinėms, konsultavimo paslaugoms apmokėti, registravimo rinkliavos, išlaidos naujai gamyklai atidaryti, naujam verslui ar veiklai pradėti;

14.2. darbuotojų mokymo;

14.3. reklamos ir reprezentacinės;

14.4. įmonės ar jos dalies perkėlimo ar reorganizavimo.

15. Nematerialusis turtas gali būti įsigijamas arba pasigaminamas (sukuriamas) įmonėje. Prestižas negali būti sukurtas įmonės, kadangi pagal apibrėžimą jis atsiranda tik įsigijus kitą įmonę.

IV. NEMATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

16. Įsigytas nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

17. Jei nematerialusis turtas yra įsigijamas iš išorės šaltinio, jo įsigijimo savikaina gali būti patikimai įvertinta, kai atsiskaitoma pinigais ar kitu turtu.

18. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro už šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma ar kitokio sunaudoto turto vertė, įskaitant muitus ir kitus negrąžinamus mokesčius. Turto įsigijimo savikainai turi būti priskiriamos ir kitos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos, pavyzdžiui, atlyginimai už teisinę paslaugą.

19. Jei nematerialusis turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodomos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-12](#), 2008-12-08, Žin., 2008, Nr. 145-5848 (2008-12-18), i. k. 10820AAISAK00VAS-12

20. Jei nematerialusis turtas yra įsigijamas sujungiant verslą, įsigijimo savikaina bus laikoma jo tikroji vertė įsigijimo datą. Jei nėra nematerialiojo turto aktyviosios rinkos, jo įsigijimo savikaina atitiks sumą, kurią įmonė, sudarydama sandorį su nepriklausoma, apie šį turtą išmanančia ir šį sandorį vykdyti ketinančia šalimi, įsigijimo datą sutinka mokėti už turtą. Nustatant šią sumą, turi būti naudojama patikima informacija ir atsižvelgiama į sandorių dėl panašaus turto rezultatus.

21. Įsigyjant verslą, įsigyjančioji įmonė pripažįsta nematerialųjį turtą, kuris atitinka šiame standarte nurodytus pripažinimo kriterijus, net jei šis turtas nebuvo pripažintas įsigyjamąsios įmonės balanse. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, įsigijimo savikaina negali būti patikimai įvertinta, šis turtas nepripažįstamas kaip atskiras nematerialusis turtas.

22. Nematerialusis turtas gali būti įsigytas mainais į kitą turtą.

23. *Neteko galios nuo 2008-09-24*

Punkto naikinimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.* 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

23. Mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines, su turto mainais susijusias išlaidas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

24. Jei nematerialusis turtas įsigyjamas mainais į kitą turtą, įsigytas nematerialusis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte. Jei įsigyjamo nematerialiojo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, jis registruojamas už jį perduoto turto tikrąja verte. Jeigu mainomo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, nematerialiojo turto įsigijimo savikaina laikoma už jį perduodamo turto balansinė vertė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

25. Neatlygintinai gautas nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas tikrąja verte, jei yra aktyvioji to turto rinka ir tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

26. Jei neatlygintinai gauto nematerialiojo turto aktyviosios rinkos nėra, nemokamai ar už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu naudojimui, suma.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

27. Jei nematerialiojo turto aktyviosios rinkos nėra ir neatlygintinai gaunant nematerialųjį turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

V. ĮMONĖS PASIGAMINTO (SUKURTO) NEMATERIALIOJO TURTO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

28. Pasigamintas (sukurtas) nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamas pasigaminimo (sukūrimo) savikaina.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

29. Gaminant (kuriant) turtą įmonėje, išlaidos skirstomos į tyrimo ir plėtros išlaidas. Jei įmonė negali atskirti tyrimo išlaidų nuo plėtros išlaidų, visos išlaidos priskiriamos tyrimo išlaidoms. Tyrimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis to laikotarpio, per kurį jos susidaro.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

30. Tyrimų išlaidų pavyzdžiai gali būti:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

30.1. veikla, skirta įgyti naujų žinių;

- 30.2. gautų žinių įvertinimas ir jų pritaikymas;
- 30.3. alternatyvių medžiagų, priemonių, gaminių, procesų, sistemų ar paslaugų ieškojimas.
- 31. Plėtos išlaidų pavyzdžiai gali būti:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

31.1. pavyzdžių ir modelių projektavimas, konstravimas ir išbandymas iki gamybos ar naudojimo pradžios;

31.2. instrumentų, įrankių pavyzdžių, formų ir atspaudų projektavimas pagal naujas technologijas;

31.3. įrangos, kuri skirta bandomiesiems pavyzdžiams pagaminti, projektavimas, konstravimas ir eksploatavimas;

31.4. pasirinktų naujų alternatyvių medžiagų, įrangos, produktų, procesų, sistemų ar paslaugų projektavimas, konstravimas ir testavimas.

32. Vykdamas plėtos darbus, susidariusios išlaidos nematerialiuoju turtu gali būti pripažįstamos tik tada, kai įmonė turi patikimų įrodymų, kad:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

32.1. ji turi techninių galimybių, finansinių ir kitų išteklių užbaigti plėtos darbus;

32.2. ji ketina baigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą ir jį naudoti arba parduoti;

32.3. ji sugebės naudoti arba parduoti nematerialųjį turtą;

32.4. nematerialusis turtas ateityje teiks įmonei ekonominės naudos;

32.5. ji gali patikimai įvertinti su nematerialiojo turto pasigaminimu (sukūrimu) susijusias išlaidas.

33. Tai, kad įmonė turi pakankamai išteklių baigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą, sugebės jį naudoti ir gauti iš jo naudos, gali būti įrodoma, pavyzdžiui, verslo plane nurodant turimus techninius, finansinius, kitus reikiamus išteklius ir įmonės galimybę jais naudotis.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

34. Įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) išlaidas patikimai įvertinti galima pagal įmonės taikomą savikainos skaičiavimo metodiką.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

35. Įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikaina yra suma išlaidų, kurios buvo patirtos nuo tos datos, kai išlaidos pirmą kartą atitiko šiame standarte nurodytus nematerialiojo turto pripažinimo kriterijus. Įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikainai priskiriamų išlaidų pavyzdžiai gali būti:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

35.1. išlaidos medžiagoms ir paslaugoms, naudojamoms ar suvartojamoms gaminant (kuriant) turtą;

35.2. darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių gaminant (kuriant) turtą, darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai;

35.3. materialiojo turto nusidėvėjimas, nematerialiojo turto amortizacija, jeigu tas turtas buvo naudojamas gaminant (kuriant) nematerialųjį turtą;

35.4. kitos tiesiogiai su nematerialiojo turto gamyba (kūrimu) susijusios išlaidos;

35.5. pridėtinės išlaidos, kurios patiriamos gaminant (kuriant) turtą ir gali būti patikimai įvertintos, ir pagrįstai priskirtos tam turtui. Pridėtinės išlaidos priskiriamos tais pačiais būdais, kaip ir gaminant materialųjį turtą.

36. Išlaidų, kurios nepriskiriamos įmonės pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto

pasigaminimo (sukūrimo) savikainai, pavyzdžiai gali būti:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

36.1. pardavimo, administracinės ir kitos bendrosios išlaidos, kurių negalima tiesiogiai priskirti to turto gamybai (kūrimui) ar paruošimui naudoti;

36.2. pradiniai veiklos nuostoliai, patirti siekiant planuojamų turto naudojimo efektyvumo rodiklių;

36.3. darbuotojų mokymo išlaidos.

37. Išlaidos, kurias įmonė pripažino sąnaudomis ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, vėliau negali būti koreguojamos ir priskiriamos nematerialiojo turto pasigaminimo (sukūrimo) savikainai.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

VI. NEMATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO IR TOBULINIMO IŠLAIDŲ APSKAITA

38. Nematerialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kada jos buvo patirtos, sąnaudoms.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

39. Nematerialiojo turto tobulinimo išlaidos, patirtos po jo įsigijimo ar pasigaminimo (sukūrimo), turi būti pripažįstamos sąnaudomis to ataskaitinio laikotarpio, per kurį jos patiriamos, išskyrus atvejus, kai šios išlaidos gali būti patikimai įvertintos, priskirtos konkrečiam turtui ir įmonė gali patikimai nustatyti, kad jos leis ateityje iš to turto gauti didesnę ekonominę naudą. Jei šios sąlygos yra įvykdomos, tada išlaidų suma įtraukiama į nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo (sukūrimo) savikainą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

40. Nematerialiajam turtui būdinga tai, kad daugeliu atvejų neįmanoma nustatyti, ar išlaidos patobulins nematerialųjį turtą ir todėl jis ateityje duos didesnę ekonominę naudą ar tik išlaikys tinkamą jo būklę. Paprastai sudėtinga tas išlaidas tiesiogiai priskirti kuriam nors konkrečiam nematerialiajam turtui, todėl tik labai retai išlaidos, patirtos po nematerialiojo turto pirminio pripažinimo, gali būti pridėtos prie to turto įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikainos.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

41. Balanse nematerialusis turtas pateikiamas likutine verte.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

VII. NEMATERIALIOJO TURTO AMORTIZACIJA

42. Amortizuojama nematerialiojo turto vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

43. Nematerialiojo turto amortizacijos suma pripažįstama sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai amortizacijos sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo

savikainą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

44. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis metine amortizacijos norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

- 44.1. planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką;
- 44.2. galimybę veiksmingai naudoti šį turtą, jei įmonę valdys kita vadovų komanda;
- 44.3. informaciją apie panašaus ir panašiai naudojamo turto naudingo tarnavimo laiką;
- 44.4. techninį, technologinį ir kitokį senėjimą;
- 44.5. verslo šakos, kurioje turtas naudojamas, stabilumą, iš turto gaunamų gaminių ir paslaugų paklausos rinkoje pokyčius;
- 44.6. tikėtinus ar galimus konkurentų veiksmus;
- 44.7. turto kontrolės laikotarpį, teisinius ir kitokius veiksnius, sutrumpinančius naudojimo laiką;
- 44.8. turto naudingo tarnavimo laiko priklausomybę nuo kito įmonės turto naudingo tarnavimo laiko.

45. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiko įvertinimas tampa nepatikimas, kai naudingo tarnavimo laikas ilgas. Tačiau jei yra patikimų įrodymų, kad nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas bus ilgesnis negu 20 metų, įmonė gali nustatyti ilgesnį kaip 20 metų naudingo tarnavimo laiką.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

46. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ilgas, bet visada ribotas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

47. Jei įmonė kontroliuoja nematerialųjį turtą turėdama teisę, kuri buvo suteikta ribotam laikui, nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas neturi viršyti tos teisės galiojimo laiko, išskyrus atvejus, kai teisė gali būti atnaujinama ir jos atnaujinimas yra pagrįstas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

48. Veiksnių, kurie rodo, kad teisė kontroliuoti nematerialųjį turtą gali būti atnaujinama, pavyzdžiai:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

48.1. kontrolės teisės galiojimo laikas bus pratęstas su labai mažomis arba be jokių papildomų išlaidų;

48.2. sutartyje nurodytos turto kontrolės teisės atnaujinimo sąlygos bus įvykdytos ir teisė kontroliuoti ir naudoti turtą bus atnaujinta.

49. Nematerialusis turtas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

50. Įmonė apskaitos politikoje gali nusistatyti ir produkcijos metodą, jei gali pagrįsti, kad turto amortizuojamoji suma bus sistemingai paskirstyta per jo naudingo tarnavimo laiką ir susieta su tam tikru pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekiu. Pavyzdžiui, produkcijos metodas galėtų būti taikomas skaičiuojant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų amortizaciją.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

51. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V1 – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo (sukūrimo) savikaina);

V2 – nematerialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

52. Produkcijos metodu apskaičiuota nematerialiojo turto amortizacijos suma priklauso nuo pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekio. Taikant šį metodą, amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times P}{P_{\max}}, \text{ kur}$$

N – amortizacijos suma, tenkanti pagamintai produkcijai (suteiktoms paslaugoms);

V1 – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo (sukūrimo) savikaina);

V2 – nematerialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekis;

P_{max} – maksimalus pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekis.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

53. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma nulių, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo įsipareigoja nupirkti turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje arba kai yra aktyvioji to turto rinka, pagal kurią gali būti nustatoma likvidacinė vertė, be to, tikėtina, kad ši rinka bus ir turto naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

54. Turto amortizuojamoji vertė apskaičiuojama iš įsigijimo ar pasigaminimo (sukūrimo) savikainos atimant likvidacinę turto vertę. Jeigu likvidacinė vertė nėra lygi nuliui, vadinasi, įmonė nematerialųjį turtą tikisi perleisti jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

55. Amortizacijos laikotarpis turi būti peržiūrimas kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jei tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių įvertinimų, amortizacijos laikotarpis turi būti patikslintas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

56. Jei, gavus papildomos informacijos, tikslinamas nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, tai nematerialiojo turto likutinė vertė turi būti amortizuota per patikslintą naudingo tarnavimo laiką. Jei nematerialiojo turto įsigijimo savikaina padidinama dėl jo patobulinimo ar turto vertė sumažinama dėl nuvertėjimo, per likusį naudingo tarnavimo laiką amortizacija skaičiuojama

nuo patikslintos turto likutinės vertės.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

VIII. NEMATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR TURTO NURAŠYMAS

57. Jei nematerialusis turtas dar nepradėtas naudoti, nustatytas naudingo tarnavimo laikas ilgesnis kaip 20 metų, kiekvienų finansinių metų pabaigoje, net jei nėra požymių, kad turto vertė sumažėjo, įmonė turi peržiūrėti ir, jei būtina, patikslinti nematerialiojo turto vertę. Jei turto vertė sumažėja, pripažįstamas nematerialiojo turto nuvertėjimas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

58. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, vertė sumažėja per kitus finansinius metus, prasidedančius po finansinių metų, kai buvo sujungtas verslas, pabaigos, ir tai nėra susiję su aplinkybėmis, pasikeitusiomis po verslo sujungimo dienos, nuostoliais dėl vertės sumažėjimo koreguojama nematerialiojo turto vertė ir prestižas, kurie buvo pripažinti įsigijimo metu.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

59. Nematerialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

60. Jei, pasikeitus aplinkybėms, apskaitoje užregistruotas nematerialusis turtas neatitinka turto priskyrimo nematerialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

61. Perleidus nematerialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

62. Praradus ar nurašius nevisiškai amortizuotą nematerialųjį turtą, pripažįstami nuostoliai, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip veiklos sąnaudos.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

63. Nematerialusis turtas, kuris įmonės veikloje nenaudojamas ir laikomas parduoti, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą datą, nuo kurios turtas nenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

64. Nematerialusis turtas atsargų sąskaitoje turi būti registruojamas ir laikomas parduoti tik tada, kai jis atitinka visus šiuos kriterijus:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

64.1. Dabartinės būklės turtą, esant įprastoms pardavimo sąlygoms, galima greitai parduoti ir jo pardavimas turi būti labai tikėtinas.

64.2. Turto pardavimas yra labai tikėtinas, kai:

64.2.1. tokiu turtu yra aktyviai prekiaujama rinkoje;

64.2.2. to turto pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jį parduoti;

64.2.3. turtą planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo nematerialiojo turto užregistravimo atsargų sąskaitoje datos.

64.3. Jei nematerialusis turtas neparduodamas per 12 mėnesių nuo perkėlimo į atsargas dienos, jis ir toliau gali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje dėl to, kad jis nebuvo parduotas dėl nuo įmonės nepriklausomų aplinkybių, bet įmonė neatsisakė plano šį turtą parduoti ir tikėtina, kad artimiausiu metu jis bus parduotas.

65. Jeigu nematerialusis turtas, kuris anksčiau buvo perkeltas į atsargų sąskaitą, jau neatitinka 64 punkte nurodytų kriterijų, jis negali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

IX. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

66. Aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

66.1. apie kiekvieną nematerialiojo turto grupę:

66.1.1. naudingo tarnavimo laikas;

66.1.2. įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikaina laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

66.1.3. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto ar pasigaminto (sukurto) nematerialiojo turto vertė;

66.1.4. nurašyto turto vertė;

66.1.5. nuvertėjimas ir jo sumažinimo suma;

66.1.6. per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuota amortizacijos suma ir pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnis, kuriame ji parodyta;

66.1.7. sukaupta amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

66.1.8. likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

66.2. nematerialiojo turto apskaitos politika ir jos keitimas;

66.3. apskaitinių įvertinimų keitimas;

66.4. turto, kuris yra visiškai amortizuotas, tačiau naudojamas, įsigijimo arba pasigaminimo (sukūrimo) savikaina;

66.5. nematerialiojo turto, kuris amortizuojamas per ilgesnį negu 20 metų laikotarpį, likutinė vertė ir priežastys, dėl kurių nustatytas toks amortizacijos laikotarpis;

66.6. informacija apie įmonės veikloje naudojamą nemokamai gautą nematerialųjį turtą;

66.7. nematerialiojo turto, kurio kontrolę riboja teisės aktai ar tam tikros sutartys, likutinė vertė;

66.8. nematerialiojo turto, užstatyto garantuojant įsipareigojimų vykdymą, likutinė vertė;

66.9. nematerialiojo turto, kuris, taikant šį standartą pirmą kartą, neatitiko šiame standarte nurodytų pripažinimo kriterijų ir todėl buvo nurašytas, likutinė vertė.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

67. Pirmą kartą šį standartą taikydamos įmonės, kurių balanse parodytas nematerialusis turtas, neatitinkantis šiame standarte nurodytų nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų, privalo jį nurašyti taikydamos 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

68. Nauja standarto redakcija taikoma sudarant 2008 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, *Žin.*, 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

Priedo pakeitimai:

Nr. [VAS-8](#), 2007-11-20, *Žin.*, 2007, Nr. 121-4994 (2007-11-24), i. k. 10700VIISAK000VAS-8

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

19-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATIDĖJINIAI, NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS BEI POBALANSINIAI ĮVYKIAI

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto ir pobalansinių įvykių įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

2. Standartas taikomas:

2.1. visiems atidėjiniams, neapibrėžtiesiems įsipareigojimams, neapibrėžtajam turtui, išskyrus atsirandančius:

2.1.1. iš finansinių priemonių, apskaitomų tikrąja verte;

2.1.2. iš tebevykdomų nenuostolingų sutarčių;

2.1.3. draudimo įmonėse dėl draudimo sutarčių su klientais;

2.1.4. iš kituose Verslo apskaitos standartuose atskirai nagrinėjamų atvejų;

2.2. pobalansiniams įvykiams.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Atidėjiny – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

Balanso data – paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena.

Įsipareigojimas – prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, kuri turės būti įvykdyta ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

Finansinis įsipareigojimas – įsipareigojimas sumokėti pinigus arba atsiskaityti kitu finansiniu turtu.

Neapibrėžtasis įsipareigojimas – įsipareigojimas, galintis atsirasti dėl praeities įvykių, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtins nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai; arba įsipareigojimas, atsirandantis iš praeities įvykių, bet nepripažįstamas, kadangi nėra tikėtina, kad jį reikės padengti turtu, arba jo sumos negalima patikimai nustatyti.

Neapibrėžtasis turtas – turtas, galintis atsirasti dėl praeities įvykių, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtins nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai.

Patikimas įvertinimas – įvertinimas, pagrįstas išsamia, teisinga, tikslia, objektyvia informacija.

Pobalansiniai įvykiai – ūkiniai įvykiai, kurie įvyksta per laikotarpį nuo balanso datos iki datos, kai finansinė atskaitomybė parengta pateikti tvirtinimui ir pasirašyta įmonės vadovo.

Restruktūrizavimas – įmonės vadovybės suplanuota ir kontroliuojama ūkinės veiklos rūšies pakeitimo, gamybos modernizavimo, darbo organizavimo tobulinimo, įmonės turto ar jo dalies pardavimo, kitų jungiamų ar skaidomų įmonių turto priėmimo veikla, vykdoma pagal programą (planą) taikant technines, ekonomines ar organizacines priemones.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

III. ATIDĖJINIAI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

3. Atidėjiniai finansinėje atskaitomybėje pateikiami atskirai nuo kitų įsipareigojimų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

4. Atidėjiniai negali būti naudojami turto straipsnių vertei koreguoti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

5. Atsižvelgiant į numatomą įsipareigojimų įvykdymo terminą, atidėjiniai skirstomi į trumpalaikius ir ilgalaikius. Jei atidėjiniai skiriami vienerių finansinių metų įsipareigojimams įvykdyti, jie rodomi balanso dalyje „Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai“. Jei atidėjiniai skiriami daugiau kaip vienerių metų įsipareigojimams įvykdyti, jie rodomi balanso dalyje „Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

6. Atidėjiniai pripažįstami, jeigu jie atitinka visus tris bendruosius pripažinimo kriterijus:

6.1. įmonė turi teisinį įpareigojimą arba neatšaukiamą pasižadėjimą, kurį lėmė praeities veiksmai;

6.2. tikėtina, kad teisiniam įpareigojimui ar neatšaukiamam pasižadėjimui įvykdyti reikės naudoti turimą turtą;

6.3. įsipareigojimų suma gali būti patikimai įvertinta.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

7. Atidėjiniai pripažįstami, jei juos lėmė praeities įvykiai ir balanso datą jie egzistuoja (6 punkto 1 dalis). Praeities įvykiai, patvirtinantys teisinį įpareigojimą, gali būti sudarytos sutartys, priimti teismo sprendimai, išleisti įstatymai. Neatšaukiamą pasižadėjimą patvirtinantys praeities įvykiai gali būti ankstesnės įmonės veiklos pavyzdžiai, parodantys, kad ji vykdo duotus pažadus, arba viešai paskelbti įmonės įsipareigojimai, kuriais kiti rinkos dalyviai pasitiki. Atidėjiniais pripažįstami įsipareigojimai gali būti mokėtinos baudos arba padarytos žalos aplinkai kompensavimo išlaidos, kurios bus patirtos nepaisant būsimų įmonės veiksmų (pavyzdžiui, įmonė pripažįsta atidėjinio sumą naftos gavybos įmonės arba atominės jėgainės uždarymo išlaidoms). Kad galėtų sėkmingai veikti ateityje, įmonė gali sudaryti atidėjinius būsimosioms išlaidoms, kurias gali tekti patirti dėl teisinių reikalavimų. Kai įmonė gali išvengti būsimųjų išlaidų savo veiksmais ateityje, pavyzdžiui, pakeisdama veiklos metodus, ji neturi įsipareigojimo dėl būsimųjų išlaidų ir joks atidėjinys nepripažįstamas. Sprendimai pirkti turtą ar daryti kitokias išlaidas ateityje yra įvykiai, susiję su būsimaisiais įsipareigojimais, todėl jie atidėjiniais nepripažįstami. Įsipareigojimai pripažįstami atidėjiniais tik tada, kai būsimosios išlaidos yra neišvengiamos, nepriklausomai nuo įmonės veiklos ateityje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

8. Pagal atidėjinių pripažinimo kriterijų, nurodytą 6 punkto 2 dalyje, turi būti tikėtina, kad teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą reikės padengti turtu. Jei mažai tikėtina, kad turtą reikės naudoti šiam tikslui, pripažįstami ne atidėjiniai, o neapibrėžtieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi, o informacija apie juos atskleidžiama aiškinamajame rašte.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

9. Pagal atidėjinių pripažinimo kriterijų, nurodytą 6 punkto 3 dalyje, įmonė turi turėti pakankamai įrodymų, kad atidėjinių sumą būtų galima patikimai įvertinti. Jei atidėjinių sumos patikimai įvertinti negalima, atidėjiniai nepripažįstami. Tokie įsipareigojimai laikomi neapibrėžtais ir balanse nerodomi, o informacija apie juos atskleidžiama aiškinamajame rašte.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

10. Atidėjinių suma turi parodyti, kokio dydžio balanso datą patikimai įvertintos išlaidos turėtų padengti teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą. Atidėjinių sumos dydis nustatomas remiantis panašios veiklos patirtimi, ekspertų išvadomis, pobalansiniais įvykiais ir pan. Atsižvelgdama į surinktą informaciją, įmonės vadovybė turi įvertinti, kiek kainuotų padengti esamus atidėjinių įsipareigojimus balanso datą, ir nustatyti tikėtiną dabartinę jų vertę. Vertinant atidėjinių sumos dydį, būtina vadovautis atsargumo principu ir atsižvelgti į rizikos veiksnius bei netikrumus. Atidėjiniai negali būti sudaryti didesni negu būtina.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

11. Jei atidėjinių sumos dydžiui reikšmingą įtaką turi pinigų vertės pokyčiai, atidėjiniai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Diskonto norma turėtų parodyti pinigų laiko vertės ir įsipareigojimui būdingos rizikos dabartinį rinkos įvertinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

12. Nustatant atidėjinių sumos dydį, būtina atsižvelgti ir į galimus įvykius po balanso datos, jei įmonės vadovybė turi objektyvių įrodymų, kad tokių įvykių gali būti (pavyzdžiui, galima tikėtis, kad būsimosios išlaidos gali sumažėti arba padidėti dėl taikomų naujų technologijų ar išleidžiamų naujų teisės aktų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

13. Kiekvieną balanso datą atidėjiniai turi būti peržiūrimi ir koreguojama jų vertė, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei paaiškėja, kad įsipareigojimų turtu dengti nereikės, atidėjiniai turi būti panaikunami mažinant balanso straipsnį „Atidėjiniai“ ir atidėjinių sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

14. Kiekvienas atidėjinys turi būti naudojamas tik tiems tikslams, kuriems jis buvo sudarytas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

15. Atidėjiniais gali būti pripažįstami įsipareigojimai, jei jie atitinka bendruosius atidėjinių pripažinimo kriterijus, pavyzdžiui:

- 15.1. sumokėti tikėtinas baudas;
- 15.2. vykdyti garantinius įsipareigojimus;
- 15.3. kompensuoti žalą gamtai;
- 15.4. sutvarkyti aplinką, nutraukus gamybą;
- 15.5. kompensuoti išlaidas dėl galiojančių nuostolingų sutarčių vykdymo;
- 15.6. restruktūrizuoti veiklą, jei yra pakankamai įrodymų, kad tai bus vykdoma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

16. Atidėjiniai restruktūrizavimui gali būti sudaromi, jei jie atitinka tokius bendruosius atidėjinių kriterijus detalizuojančius pripažinimo kriterijus:

16.1. sudarytas įgalioto įmonės valdymo organo patvirtintas detalus restruktūrizavimo planas, kuriame nurodyta restruktūrizuojama veikla arba jos dalis, veiklos išdėstymo vietos ir funkcijos, apytikslis išeitines pašalpas gausiančių darbuotojų skaičius, numatomos patirti išlaidos ir plano įvykdymo data;

16.2. suinteresuotos šalys įtikinamos, kad restruktūrizavimo planas bus vykdomas (pavyzdžiui, restruktūrizavimo planas pradėtas įgyvendinti, viešai paskelbtas detalus restruktūrizavimo planas ir įsipareigojimas jį vykdyti, sudarytos sutartys dėl veiklos perdavimo ar restruktūrizavimo plano vykdymo);

16.3. suinteresuotoms šalims pranešta, kad įmonė įsipareigoja restruktūrizavimo planą pradėti vykdyti kuo greičiau ir baigti laiku. Jei restruktūrizavimo trukmė numatyta labai ilga, įsipareigojimas jį vykdyti neturėtų būti pripažįstamas esamu ir atidėjiniai neturėtų būti sudaromi;

16.4. atidėjinius restruktūrizavimui sudaro tik tiesioginės išlaidos, patiriamos atliekant restruktūrizavimą ir nesusijusios su tebevykdoma įmonės veikla. Restruktūrizavimui skirtam atidėjiniui nepriskiriamos nuolatinio personalo perkvalifikavimo arba perskirstymo, rinkodaros bei investicijų į naujas sistemas ir paskirstymo tinklus išlaidos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

17. Jei įmonė būsimaisiais veiksmais gali išvengti išlaidų galimiems įsipareigojimams padengti, tokie įsipareigojimai atidėjiniais nepripažįstami.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

18. Atidėjiniai būsimiesiems turto vertės sumažėjimams nepripažįstami, kadangi jie neatitinka įsipareigojimo apibrėžimo ir bendrųjų atidėjinių pripažinimo kriterijų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

IV. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

19. Įsipareigojimai, kurie neatitinka įsipareigojimų ir atidėjinių pripažinimo kriterijų, vadinami neapibrėžtaisiais. Tai būsimieji įsipareigojimai, kurie gali atsirasti iš praeities įvykių ir kuriuos gali patvirtinti arba paneigti nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai arba iš praeities įvykių atsiradę esami įsipareigojimai. Balanse jie nepripažįstami, kadangi tokių įsipareigojimų suma negali būti patikimai nustatyta arba nėra tikėtina, kad juos reikės vykdyti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

20. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nei pelno (nuostolių) ataskaitoje, nei balanse nerodomi, o informacija apie juos turi būti pateikiama aiškinamajame rašte.

21. Jei sudaromuose sandoriuose numatyta, kad už dalį įsipareigojimų bus atsakingos kitos įmonės, tą įsipareigojimų dalį, už kurią prisiima atsakomybę pati įmonė, ji pripažįsta atidėjiniais, o kitą dalį, už kurią, tikimasi, bus atsakingos kitos įmonės, ji turi atskleisti kaip neapibrėžtuosius įsipareigojimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

22. Neapibrėžtieji įsipareigojimai turi būti nuolat peržiūrimi. Jei tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengtas turtu, tampa didesnė už tikimybę, kad šito pavyks išvengti, ir atsiskaitymo sumą galima patikimai įvertinti, įsipareigojimas turi būti parodomas balanse.

V. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

23. Neapibrėžtasis turtas paprastai yra toks turtas, kuris dėl įmonės nekontroliuojamų įvykių gali priklausyti įmonei ir teikti jai ekonominės naudos (pavyzdžiui, vyksta teismo procesas dėl turto, kuris gali atitekti įmonei).

24. Neapibrėžtasis turtas finansinėje atskaitomybėje nerodomas, kol neaišku, ar jis duos įmonei ekonominės naudos. Jei ekonominė nauda tikėtina, informacija apie neapibrėžtąjį turtą pateikiama aiškinamajame rašte.

25. Kai įsitikinama, kad neapibrėžtasis turtas tikrai duos ekonominės naudos, šis turtas ir su juo susijusios pajamos bei sąnaudos turi būti parodomos to laikotarpio balanse ir pelno (nuostolių) ataskaitoje.

VI. POBALANSINIAI ĮVYKIAI

26. Atsižvelgiant į pobalansinių įvykių svarbą, finansinė atskaitomybė turi būti koreguojama arba ne.

27. Finansinė atskaitomybė turi būti koreguojama, jei pobalansiniai įvykiai turi tiesioginę įtaką dar nepatvirtintos finansinės atskaitomybės duomenims.

28. Pobalansinių įvykių, dėl kurių turėtų būti koreguojama finansinė atskaitomybė, pavyzdžiai:

28.1. teismo sprendimas rodo, kad balanse neparodytą įsipareigojimą iki balanso datos įmonė turės padengti;

28.2. gauta papildoma informacija rodo, kad balanse parodyta turto vertė balanso datą turėjo būti įvertinta kitaip;

28.3. po balanso datos nustatyta, kad sudarant finansinę atskaitomybę buvo padaryta klaidų;

28.4. numatoma arba paaiškėja, kad po balanso datos įmonė negalės taikyti veiklos tęstinumo principo.

29. Kai kurie pobalansiniai įvykiai neturi įtakos įmonės finansinei būklei ar veiklos rezultatams balanso datą, todėl finansinė atskaitomybė nekoreguojama. Tokių įvykių pavyzdys – balanse parodytų investicijų, kurios pastoviai apskaitomos rinkos verte, rinkos vertės pasikeitimai po balanso datos. Jei pobalansinių įvykių neatskleidimas gali turėti įtakos tam, kad finansinės atskaitomybės vartotojai priims neteisingus sprendimus, informacija apie juos turi būti pateikiama aiškinamajame rašte. Tokių įvykių pavyzdžiai:

29.1. pagrindinio verslo sujungimas po balanso datos ar pagrindinės dukterinės įmonės perleidimas;

29.2. reikšmingi turto įsigijimai ir perleidimai;

29.3. reikšmingos gamybinės įrangos sunaikinimas per gaisrą, įvykusį po balanso datos;

29.4. restruktūrizavimo plano paskelbimas;

29.5. svarbūs finansavimo sandoriai, pavyzdžiui, paskolos gavimas ar grąžinimas;

29.6. neįprastai dideli turto vertės ir užsienio valiutos kursų pasikeitimai po balanso datos;

29.7. mokesčių tarifų ar mokesčių įstatymų, priimtų ir paskelbtų po balanso datos, pasikeitimai kurie turėjo reikšmingą įtaką trumpalaikių ir atidėtųjų mokesčių turtui ir įsipareigojimams;

29.8. svarbių įsipareigojimų ar neapibrėžtųjų įsipareigojimų prisiėmimas (pavyzdžiui, suteikiant rimtas garantijas);

29.9. svarbios bylos dėl įvykių, kurie išaiškėja po balanso datos.

VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

30. Pilname aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-28](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-56 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-28

30.1. kiekvieno atidėjinio:

30.1.1. balansinė vertė finansinių metų pradžioje, per metus sudarytų atidėjinių ir kitokio padidėjimo sumos, per metus panaudotos ar kitaip nurašytos sumos;

30.1.2. trypas apibūdinimas, numatomi padengimo laikotarpiai;

30.2. trypas kiekvieno neapibrėžtojo įsipareigojimo apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei;

30.3. trypas kiekvieno neapibrėžtojo turto apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei;

30.4. trypas apibūdinimas reikšmingų pobalansinių įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingą įtaką įmonės finansinės atskaitomybės vartotojų galimybei priimti sprendimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, *Žin.*, 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Jei pirmą kartą taikant šį standartą ankstesnių finansinių metų lyginamosios informacijos nėra arba ją parengti per daug sudėtinga (nors tai rekomenduojama), tokios informacijos pateikti nebūtina. Standarto taikymo poveikis ankstesnių laikotarpių finansinei atskaitomybei parodomas koreguojant praėjusių finansinių metų pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį, kartu pateikiant reikiamus paaiškinimus finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte.

32. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

20-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOMA, LIZINGAS (FINANSINĖ NUOMA) IR PANAUDA“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti lizingo (finansinės nuomos) (toliau lizingo), nuomos ir panaudos apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
2. Standartas taikomas:
 - 2.1. visų rūšių nuomos, lizingo ir panaudos sutartims;
 - 2.2. visoms sutartims, kuriomis perduodama teisė valdyti ir naudoti turtą, netgi jei šio turto eksploatacijos ar priežiūros paslaugas teikia nuomotojas.
3. Standartas netaikomas:
 - 3.1. gamtos išteklių naudojimo ir tyrinėjimo nuomos, lizingo ir panaudos sutartims;
 - 3.2. patentų ir autorinėms sutartims.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Bendroji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų – minimalių lizingo įmokų ir negarantuotos likvidacinės vertės suma.

Ekonominio tarnavimo laikas – laikotarpis, per kurį vienas ar keli turto naudotojai gaus ekonominės naudos iš turto naudojimo, arba produkcijos vienetų ar paslaugų skaičius.

Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo gavėjo pozicijų – ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja pats lizingo gavėjas ar su juo susijęs trečiasis asmuo.

Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo davėjo pozicijų – ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja lizingo gavėjas ar su lizingo davėju nesusijęs trečiasis asmuo.

Grynoji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų – bendroji investicija į lizingą, atėmus neuždirbtas lizingo pajamas.

Kompensuoti mokesčiai – mokesčiai ar kitos išlaidos, dėl kurių kompensavimo šalys susitaria.

Lizingas – nuomos rūšis, kai perduodama didžioji dalis rizikos ir naudos, susijusios su turtine nuosavybe. Nuosavybės teisė į turtą vėliau gali būti perduodama arba neperduodama.

Lizingo davėjas – asmuo, kuris teisėtai disponuoja turtu arba įsigyja lizingo gavėjo nurodytą turtą ir perduoda jį naudoti lizingo gavėjui.

Lizingo gavėjas – asmuo, kuris pagal sutartį savo veikloje naudoja turtą, priklausantį lizingo davėjui.

Lizingo laikotarpis – laikotarpis, kuriuo lizingo gavėjas sutartimi įsipareigoja nuomotis turtą, bei vėlesni laikotarpiai, kuriais lizingo gavėjas turi pasirinkimo teisę pratęsti lizingo sutartį mokant nuomos mokestį arba jo nemokant, kai, sudarant lizingo sutartį, labai tikėtina, kad šia teise lizingo gavėjas pasinaudos.

Lizingo arba nuomos mokestis – minimalių įmokų, kompensuotinių mokesčių ir neapibrėžtų nuompinigių suma.

Minimalios lizingo įmokos – suma, kurią lizingo gavėjas sumoka per visą lizingo laikotarpį arba kurią (per šį laikotarpį) iš jo gali būti pareikalauta sumokėti, įskaitant ir garantuotą likvidacinę vertę, išskyrus neapibrėžtus nuompinigių, kompensuotinius mokesčius, kuriuos sumokėti įsipareigoja lizingo gavėjas. Jei lizingo sutartyje numatyta, kad lizingo gavėjas turi teisę įsigyti turtą lizingo laikotarpio pabaigoje už kainą daug mažesnę už tuo metu tikėtiną to turto tikrąją vertę, ir jei

labai tikėtina, kad jis pasinaudos šia teise, į minimalių lizingo įmokų sumą įskaitoma suma, kurią reikės sumokėti įsigyjant turtą lizingo laikotarpio pabaigoje.

Naudingo tarnavimo laikas – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

Neapibrėžti nuompinigiai – sutartyje numatyta nefiksuota lizingo ar nuomos mokesčio dalis, nustatoma ne pagal lizingo laikotarpio trukmę, o pagal kitus veiksnius (procentą nuo pagamintos produkcijos, rinkos palūkanų normą, kainų indeksą ar pan.).

Negarantuota likvidacinė vertė – ta pagal lizingo sutartį perduoto turto likvidacinės vertės dalis, kurios padengti lizingo gavėjas negarantuoja arba kurią padengti garantuoja su lizingo davėju susijęs trečiasis asmuo.

Neuždirbtos lizingo pajamos – lizingo sutartyje numatyta gauti, bet dar negauta palūkanų dalis. Jei lizingo sutartyje palūkanos nenurodytos, neuždirbtos lizingo pajamos yra dar negautų minimalių lizingo įmokų sumos, įskaitant negarantuotą likvidacinę vertę, ir šių įmokų dabartinės vertės skirtumas.

Nuoma – nuomotojo už mokestį suteikta teisė nuomininkui sutartą laiką valdyti ir naudoti turtą.

Nuomininkas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį valdo ir naudoja nuomotojo perduotą turtą.

Nuomotojas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį išnuomoja turtą.

Nuomos, lizingo pradžia – turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data, nuo kurios pradedamas skaičiuoti nuomos mokestis.

Panauda – panaudos davėjo perduota teisė panaudos gavėjui sutartą laiką neatlygintinai valdyti ir naudoti turtą.

Panaudos davėjas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį perduoda panaudos gavėjui naudoti turtą.

Panaudos gavėjas – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį valdo ir naudoja panaudos davėjo perduotą turtą.

Panaudos pradžia – turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data.

Rizika – galimybė patirti nuostolių dėl turto technologinio senėjimo, prastovų, besikeičiančių ekonominių sąlygų, turto praradimo ar sugedimo.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, ketinančių pirkti/parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Turto vertės dengimo suma – lizingo sutartyje arba mokėjimų grafike nurodyta turto vertė, neįskaitant palūkanų, paslaugų ir kompensuotinių mokesčių bei neapibrėžtų nuompinigių.

III. LIZINGAS

4. Ar apskaitoje bus registruojamas lizingas, ar nuoma, priklauso ne nuo sutarties formos, o nuo jos turinio ir ekonominės prasmės.

5. Apskaitoje registruojamas lizingas, jei sutartyje yra bent vienas iš šių kriterijų:

5.1. lizingo laikotarpio pabaigoje nuosavybės teisė į turtą pereina lizingo gavėjui;

5.2. jei lizingo gavėjas turi teisę lizingo laikotarpio pabaigoje įsigyti turtą už kainą kur kas mažesnę už jo tikrąją vertę, ir lizingo laikotarpio pradžioje labai tikėtina, kad šia teise bus pasinaudota;

5.3. lizingo laikotarpis trunka didesniąją turto ekonominio tarnavimo laiko dalį, netgi jei nuosavybės teisė neperduodama. Šis laikotarpis turėtų būti ne trumpesnis kaip 75 procentus turto ekonominio tarnavimo laiko;

5.4. lizingo laikotarpio pradžioje dabartinė minimalių įmokų vertė yra lygi turto tikrajai vertei arba sudaro ne mažiau kaip 90 procentų turto tikrosios vertės;

5.5. turtas yra specifinės paskirties ir, neatlikus didesnių pakeitimų, jį naudoti gali tik šis lizingo gavėjas.

6. Jei vertinant sutartį pagal šio standarto 5 punkte nurodytus požymius lieka neaišku, kaip apskaitoje registruoti sandorį, reikia atsižvelgti į šiame punkte nurodomus papildomus kriterijus. Apskaitoje registruojamas lizingas, jei sutartyje yra nors vienas šių kriterijų:

6.1. lizingo gavėjas gali nutraukti sutartį tik tada, kai jis padengia dėl sutarties nutraukimo susidarančius lizingo davėjo nuostolius;

6.2. turto tikrosios vertės svyravimų teikiamas pelnas arba nuostoliai tenka lizingo gavėjui;

6.3. lizingo gavėjas turi teisę pratęsti sutartį kitam laikotarpiui už mokestį mažesnį už rinkos kainą.

7. Ar sandoris yra nuomos, ar lizingo, nustatoma lizingo laikotarpio pradžioje. Jeigu per nuomos ar lizingo laikotarpį šalys susitaria pakeisti sutarties sąlygas (išskyrus jos pratęsimo atvejį) ir dėl to pasikeičia nuomos rūšis, toks susitarimas apskaitoje registruojamas kaip naujas sandoris.

8. Keičiantis apskaitiniams įvertinimams, tokiems kaip ekonominio tarnavimo laikas, likvidacinė vertė, nuomos rūšis apskaitos požiūriu nesikeičia.

IV. APSKAITA LIZINGO GAVĖJO ĮMONĖJE

9. Lizingo gavėjas, gavęs turtą pagal lizingo sutartį, registruoja ilgalaikį turtą ir ilgalaikius įsipareigojimus turto vertės dengimo suma, o jei palūkanos nenumatytos – diskontuota pagal vidutinę rinkos palūkanų normą minimalių lizingo įmokų suma. Jei prieš gaudamas turtą, lizingo gavėjas sumoka avansą, ilgalaikiai įsipareigojimai registruojami turto vertės dengimo suma, atėmus sumokėto avanso sumą.

10. Su lizingo sutarties sudarymu ir turto paruošimu naudoti susijusios ir iki turto naudojimo pradžios patirtos išlaidos, priskiriamos pagal lizingo sutartį gauto turto vertei. Šioms išlaidoms nepriskiriamos palūkanų sąnaudos.

11. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto nusidėvėjimui skaičiuoti taikoma tokia pat apskaitos politika kaip ir nuosavo turto nusidėvėjimo apskaitai.

12. Jei sutartyje nenumatyta, kad nuosavybės teisė į turtą lizingo laikotarpio pabaigoje pereina lizingo gavėjui arba jei lizingo gavėjas neketina jo įsigyti pasibaigus lizingo laikotarpiui, turtas turi būti nudėvimas per sutartyje nustatytą lizingo laikotarpį.

13. Apskaitoje registruojamo lizingo įmokos turi būti suskaidomos išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinus mokesčius, neapibrėžtus nuompinigių). Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms, kurios įtraukiamos į apskaitą kaupimo principu. Turto vertės dengimo suma mažinamos pagal lizingo sutartį mokėtinos skolos, o kompensuotini mokesčiai ir neapibrėžti nuompinigiai priskiriami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudoms, jeigu šios išlaidos nepriskiriamos kito turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainai.

14. Nutraukus lizingo sutartį, lizingo gavėjo nuostoliai, susidarę dėl prievolės kompensuoti lizingo sutarties nutraukimo išlaidas, registruojami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų straipsnyje.

15. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto vertės sumažėjimo ar padidėjimo sumos, remonto ir eksploatacijos išlaidos apskaitoje registruojamos 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. I-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

16. Lizingo gavėjai užbalansinėse sąskaitose turi fiksuoti informaciją apie palūkanas, kurias reikės sumokėti per lizingo sutarties laikotarpį.

V. APSKAITA LIZINGO DAVĖJO ĮMONĖJE

17. Lizingo davėjas, perdavęs lizingo gavėjui turtą pagal lizingo sutartį, apskaitoje registruoja po vienerių metų gautinas sumas, tokia suma, kuri lygi grynujų investicijų į lizingą sumai.

18. Pagal lizingo sutartį gautas įmokas lizingo davėjas pripažįsta kaip skolos dengimą (turto vertės dengimo suma) ir pardavimo pajamas (palūkanų suma) arba kitos veiklos pajamas, jei lizingo veikla nėra pagrindinė.

19. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu. Palūkanos paskirstomos laikotarpiams taip, kad būtų galima nustatyti pastovią palūkanų normą likusiai turto daliai padengti.

20. Jei sutartyje nenurodoma palūkanų suma, bet nurodomas palūkanų procentas, pajamomis laikoma palūkanų suma, apskaičiuota pagal sutartyje nurodytą palūkanų procentą. Jei sutartyje nenurodomas palūkanų procentas arba palūkanos yra labai mažos, laikomasi principo, kad palūkanų norma yra pastovi ir lygi vidutinei lizingo sutarties sudarymo laikotarpio pradžios rinkos palūkanų normai.

21. Negarantuota likvidacinė vertė, pagal kurią apskaičiuojamos lizingo davėjo bendrosios investicijos į lizingą, turi būti reguliariai peržiūrima. Jeigu negarantuota likvidacinė vertė sumažėja, turi būti perskaičiuojamas lizingo laikotarpio pajamų paskirstymas, o vertės sumažėjimo suma turi būti pripažįstama sąnaudomis.

22. Tiesioginės išlaidos, kurios atsiranda sudarant lizingo sutartį (užmokestis už teisines paslaugas, rinkliavos, komisiniai ir kt.), pripažįstamos veiklos sąnaudomis lizingo laikotarpio pradžioje. Vėlesnių laikotarpių išlaidos, susijusios su turtu, perduotu pagal lizingo sutartį, pripažįstamos sąnaudomis tais laikotarpiais, kuriais jos patiriamos.

23. Jei lizingo davėjas sumoka kompensuotinus mokesčius, jie priskiriami mokėjimo laikotarpio veiklos sąnaudoms, o kai lizingo gavėjas juos kompensuoja, sumažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.

24. Jei lizingo sutartis nutraukiama ir turtas grąžinamas lizingo davėjui, šis turtas registruojamas lizingo davėjo apskaitoje suma, kuri lygi neapmokėtai turto vertės dengimo sumai.

25. Lizingo davėjas turi registruoti užbalansinėse sąskaitose informaciją apie neuždirbtas lizingo pajamas.

26. Jei lizingo davėjo pagal lizingo sutartį perduodamo savos gamybos turto tikroji vertė skiriasi nuo jo pasigaminimo savikainos, laikoma, kad lizingo davėjas iš šio sandorio uždirba pardavimo ir palūkanų pajamas. Pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina apskaitoje pripažįstamos sandorio metu pagal įprastiniams pardavimo sandoriams įmonės taikomą apskaitos politiką. Palūkanų pajamos pripažįstamos visą lizingo laikotarpį. Jei nustatoma dirbtinai maža palūkanų norma, turi būti taikomos šio standarto 20 punkto nuostatos.

27. Jei lizingo davėjas nėra pagal lizingo sutartį perduodamo turto, kuriuo jis disponuoja, gamintojas ir jei šio turto balansinė vertė dėl tam tikrų priežasčių skiriasi nuo jo tikrosios vertės, lizingo davėjas pripažįsta pardavimo ir palūkanų pajamas taip, kaip nurodyta šio standarto 26 punkte.

VI. INFORMACIJOS APIE LIZINGĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

28. Lizingo gavėjai pilname aiškinamajame rašte turi pateikti šią informaciją:

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

28.1. pagal lizingo sutartį naudojamo turto likutinę vertę balanso datą, pagal kiekvieną turto grupę;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

28.2. pagal lizingo sutartį mokėtinų minimalių įmokų sumą kiekvienu šių laikotarpių:

28.2.1 per vienerius metus;

28.2.2. per penkerius metus;

- 28.2.3. po penkerių metų;
- 28.3. jei buvo mokami neapibrėžti nuompinigiai – jų sumą ir susidarymo priežastis;
- 28.4. jei sudaromos sublizingo sutartys – ateityje gautinų minimalių įmokų sumą;
- 28.5. bendrąją informaciją apie lizingo sutartį ir jos pakeitimus, jei buvo daryti.
- 29. Lizingo davėjai pilname aiškinamajame rašte turi pateikti šią informaciją:

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

- 29.1. bendrųjų investicijų į lizingą sumą ir gautinas palūkanas šiais laikotarpiais:
- 29.1.1. per vienerius metus;
- 29.1.2. per penkerius metus;
- 29.1.3. po penkerių metų;
- 29.2. neuždirbtas finansines pajamas;
- 29.3. negarantuotas likvidacines vertes;
- 29.4. neapibrėžtus nuompinigius, kurie pripažįstami pajamomis;
- 29.5. reikšmingų lizingo sutarčių apibūdinimą.

VII. APSKAITA NUOMININKO ĮMONĖJE

30. Nuomos mokestis pagal nuomos sutartį turi būti pripažįstamas sąnaudomis, jeigu išlaidos nepriskiriamos gaminamos produkcijos ar ilgalaikio turto savikainai arba joms netaikomas 31 punkto nuostatos.

31. Jei nuomotojas, skatindamas sudaryti nuomos sutartį, sutinka padengti dalį nuomininko išlaidų, nuomininkas turi sumažinti nuomos sąnaudas per nuomos arba skatinimo laikotarpį.

32. Išsinuomoto turto eksploatacijos išlaidos, jeigu jų nekompensuoja nuomotojas ir jeigu jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai, pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

33. Jei nuomotojas nekompensuoja nuomininko patirtų turto rekonstravimo ar remonto išlaidų, šios išlaidos pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis tą laikotarpį, per kurį jos buvo patirtos. Jeigu rekonstravimo ar remonto išlaidos tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, atitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, šios išlaidos registruojamos pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatas ir pripažįstamos sąnaudomis per likusį nuomos laikotarpį ar planuojamą naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant, kuris laikotarpis yra trumpesnis.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

34. Jei nuomotojas sutinka kompensuoti atliktos rekonstrukcijos ar remonto vertę ar ją sumažinti nuomos mokesčių, nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

35. Išsinuomoto turto draudimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, jei tų išlaidų turto nuomotojas nekompensuoja. Jei draudimo išlaidos kompensuojamos, pripažintos sąnaudos sumažinamos.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

36. Išsinuomoto turto nusidėvėjimą skaičiuoja ir pripažįsta sąnaudomis turto savininkas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

VIII. APSKAITA NUOMOTOJO ĮMONĖJE

37. Pagal nuomos sutartį išnuomotą turtą nuomotojas savo balanse registruoja pagal turto pobūdį.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

38. Pajamos, apskaičiuotos pagal nuomos sutartį, pripažįstamos tą laikotarpį, kada jos uždirbamos, išskyrus atvejus, kai taikomos 39 punkto nuostatos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

39. Jei nuomotojas, skatindamas sudaryti nuomos sutartį padengia dalį nuomininko išlaidų, jis turi sumažinti nuomos pajamas per nuomos arba skatinimo laikotarpį.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

40. Jei nuomotojas kompensuoja nuomininko patirtas rekonstrukcijos ar remonto išlaidas, jos apskaitoje registruojamos pagal šių išlaidų pobūdį, atsižvelgiant į sandorio turinį ir ekonominę prasmę. Išlaidos, atitinkančios turto pripažinimo kriterijus, apskaitoje registruojamos turto sąskaitose. Jei nuomotojo kompensuojamos nuomininko patirtos rekonstrukcijos ar remonto išlaidos neatitinka turto pripažinimo kriterijų, jos pripažįstamos sąnaudomis.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

41. Išlaidos, susijusios su išnuomotu turtu, įskaitant ir turto nusidėvėjimą, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

42. Išlaidos, susijusios su nuomos sutarties sudarymu, ir kitos išlaidos, kurios susidaro dėl to, kad norima gauti pajamų iš turto nuomos, gali būti sukaupiamos ir pripažįstamos sąnaudomis per turto nuomos laikotarpį arba tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

43. Išnuomoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitam tos pačios grupės įmonės naudojamam turtui.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

44. Išnuomoto turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas registruojamas taikant 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nuostatas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

45. Nuomotojas, išnuomodamas savos gamybos turtą, pardavimo pajamų nepripažįsta, nes toks sandoris pagal turinį ir ekonominę prasmę nėra pardavimas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

IX. INFORMACIJOS APIE NUOMĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

46. Nuomininkas pilname aiškinamajame rašte turi atskleisti reikšmingą informaciją apie nuomos mokesčio dydžius, nuomos laikotarpius ir pateikti kitą svarbią informaciją apie nuomos sutartis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

47. Nuomotojas pilname aiškinamajame rašte turi atskleisti šią informaciją:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

- 47.1. išnuomoto turto vertes;
- 47.2. nuomos laikotarpius;
- 47.3. galimybę pratęsti nuomos laikotarpius;
- 47.4. kitą svarbią nuomos sutarčių informaciją.

X. ATGALINĖ NUOMA

48. Atgalinės nuomos arba atgalinio lizingo sandorio esmė yra tai, kad turtas įsigyjamas ir po to tas pats turtas išnuomojamas (perduodamas pagal lizingo sutartį) tam pačiam pardavėjui. Įmokų pagal nuomos arba lizingo sutartį dydis ir turto pardavimo kaina paprastai viena nuo kitos priklauso, nes jos aptiriamos kartu. Šių sandorių apskaitos tvarka priklauso nuo nuomos rūšies.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

49. Jei parduotas turtas nuomojamas pagal atgalinės nuomos sutartį, kuri pagal turinį ir ekonominę prasmę yra lizingo sutartis, pelnas, gautas pardavus turtą, neturi būti pripažįstamas tuo laikotarpiu, kuriuo turtas buvo parduotas. Jis turi būti kaupiamas ir amortizuojamas per lizingo laikotarpį. Atgalinės lizingo sutarties ekonominė prasmė gali būti prilyginama finansavimui už užstatą, kai nuomotojas skolina nuomininkui pinigų, kaip užstatą naudodamas nupirktą ir išnuomotą turtą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

50. Jei parduotas turtas nuomojamas pagal atgalinės nuomos sutartį, kuri pagal turinį ir ekonominę prasmę yra nuomos sutartis, pardavimo pajamos pripažįstamos taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitiems ilgalaikio turto pardavimo sandoriams, t. y. pelnas arba nuostolis pripažįstamas iš karto.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

XI. INFORMACIJOS APIE ATGALINĘ NUOMĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

51. Nuomininkas ir nuomotojas apie atgalinės nuomos sutartis turi pateikti pilname aiškinamajame rašte tokią informaciją, kuri nustatyta šio standarto 46 ir 47 punktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

52. Lizingo davėjas ir lizingo gavėjas apie atgalinio lizingo sutartis turi pateikti pilname aiškinamajame rašte tokią pat informaciją, kaip nurodyta šio standarto 28 ir 29 punktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

XII. APSKAITA PANAUDOS GAVĖJO ĮMONĖJE

53. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto eksploatacijos išlaidos pripažįstamos pagal šio standarto 32 punktą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

54. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto rekonstrukcijos ar remonto išlaidos apskaitoje registruojamos pagal šio standarto 33 ir 34 punktus.

Papildyta punktu:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

55. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto draudimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, jei tų išlaidų panaudos davėjas nekompensuoja.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

XIII. APSKAITA PANAUDOS DAVĖJO ĮMONĖJE

56. Pagal panaudos sutartį perduotą turtą panaudos davėjas savo balanse registruoja pagal turto pobūdį. Pagal panaudos sutartį perduoto turto rekonstrukcijos ir remonto išlaidos panaudos davėjo apskaitoje registruojamos vadovaujantis šio standarto 40 punktu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

57. Išlaidos, susijusios su pagal panaudos sutartį perduotu turtu, įskaitant ir turto nusidėvėjimą, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

58. Išlaidos, susijusios su panaudos sutarties sudarymu, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai jos susidaro.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

59. Pagal panaudos sutartį perduoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitam tai pačiai grupei priskiriamam turtui.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, *Žin.*, 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

60. Pagal panaudos sutartį perduoto turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas apskaitoje registruojamas taikant 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nuostatas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. I-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

61. Panaudos davėjas, pagal panaudos sutartį perduodamas savos gamybos turtą, pardavimo pajamų nepripažįsta, nes toks sandoris pagal turinį ir ekonominę prasmę nėra pardavimas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

XIV. INFORMACIJOS APIE PANAUDĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

62. Panaudos gavėjas pilname aiškinamajame rašte turi atskleisti šią informaciją:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. I-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

62.1. panaudos laikotarpį ir galimybę jį pratęsti;

62.2. kitą svarbią informaciją apie panaudos sutartį.

63. Panaudos davėjas pilname aiškinamajame rašte turi atskleisti šią informaciją:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. I-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29

63.1. pagal panaudos sutartį perduoto turto vertę, panaudos laikotarpį ir galimybę jį pratęsti;

63.2. kitą reikšmingą informaciją apie panaudos sutartį.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

64. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK00VAS-11

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

21-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS“**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti dotacijų ir subsidijų (toliau – dotacijų) pripažinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas iš valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei iš kitų trečiųjų asmenų gaunamų dotacijų buhalterinei apskaitai. Standarto nuostatos taip pat taikomos labdarai, paramai ir kitais būdais gaunami pagalbai registruoti buhalterinėje apskaitoje.

3. Standartas netaikomas:

3.1. valstybės paramai, teikiamai mokesčių lengvatomis;

3.2. savininkų įnašams į įmonės nuosavą kapitalą.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Dotacija – valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei kitų trečiųjų asmenų finansinė ir materialinė parama konkrečiai veiklai. Dotacijoms taip pat priskiriamas ir nemokamai gautas turtas.

Subsidija – valstybės ar savivaldybės institucijų bei kitų trečiųjų asmenų parama, skirta plataus vartojimo prekių (paslaugų) kainoms išlaikyti ar sumažinti arba šių prekių gamybos (paslaugų teikimo) mastui išlaikyti.

Valstybės parama – valstybės teikiama finansinė ir materialinė pagalba, kuri įmonėms skiriama iš valstybės ar savivaldybės biudžetų bei valstybinių fondų griežtai apibrėžtiems tikslams. Šiame standarte vartojama valstybės paramos sąvoka neapima netiesiogiai teikiamos ekonominės naudos, pavyzdžiui, infrastruktūros sukūrimo arba apribojimų konkurentams nustatymo.

III. DOTACIJŲ PRIPAŽINIMAS

4. Buhalterinėje apskaitoje pripažįstamos dvi dotacijų rūšys:

4.1. dotacijos, susijusios su turtu – dotacijos, gaunamos ilgalaikio turto forma arba skiriamos ilgalaikiam turtui pirkti, statyti arba kitaip įsigyti. Teikiant tokias dotacijas gali būti nustatomos ir papildomos sąlygos, susijusios su turto rūšimi, vieta arba laikotarpiu, per kurį turtas turi būti įsigytas arba išlaikytas. Prie dotacijų, susijusių su turtu, gali būti priskiriamos ir dotacijos trumpalaikiu turtu arba trumpalaikiam turtui įsigyti, jei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje lieka reikšmingas nepanaudotos dotacijos likutis;

4.2. dotacijos, susijusios su pajamomis – dotacijos, gaunamos ataskaitinio ar praėjusio laikotarpio išlaidoms ir negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskirtinos dotacijoms, susijusioms su turtu.

5. Dotacija pripažįstama ir rodoma balanse, jeigu ji atitinka du pripažinimo kriterijus:

5.1. dotacijos gavėjas atitinka dotacijos suteikimo sąlygas;

5.2. yra dokumentais patvirtinti sprendimai ar kitų įrodymų, kad dotacija bus gauta.

6. Jeigu dotacija atitinka 5 punkte nustatytus kriterijus, ji registruojama apskaitoje kaip gautina dotacija. Jeigu dotacija arba jos dalis neatitinka pripažinimo kriterijų, ji arba jos dalis registruojama buhalterinėje apskaitoje jos faktiško gavimo metu kaip gauta dotacija.

7. Dotacijomis gali būti pripažįstamos negrąžintinos paskolos, jeigu įmonė gali pagrįstai garantuoti, kad bus įvykdytos visos paskolos panaudojimo sąlygos, ir jos grąžinti įmonei nereikės

(pavyzdžiui, negražintina valstybės paskola pripažįstama dotacija, jei yra pagrįstų įrodymų, kad sąlygos, kurių neįvykdžius reikėtų gražinti paskolą, bus įvykdytos).

8. Parama, kurios negalima patikimai įkainoti arba atskirti nuo normalios įmonės veiklos, dotacijomis nepripažįstama, o informacija apie tai pateikiama aiškinamajame rašte. Dotacijomis nelaikoma parama, kuri skiriama ne tik konkrečiai įmonei, bet ir visai vietinei bendruomenei ir kuri teikiama neribotą laiką (pavyzdžiui, infrastruktūros sukūrimas, bendras transporto ir komunikacijų tinklas, vandens ir elektros tiekimas ir pan.). Beprocentės paskolos arba paskolos su sumažintomis palūkanomis taip pat yra paramos forma, tačiau palūkanos, kurių nereikia mokėti, dotacija nelaikomos.

9. *Neteko galios nuo 2005-08-27*

Punkto naikinimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.* 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

IV. DOTACIJŲ APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

9. Dotacijų apskaita tvarkoma kaupimo principu, t. y. gautos dotacijos arba jų dalys pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su dotacijomis susijusios sąnaudos.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

10. Dotacijos, susijusios su turtu, apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje pateikiamos taip:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

10.1. ilgalaikiu turtu ar ilgalaikiam turtui įsigyti skirta dotacija visa suma užregistruojama kaip gautina ar gauta dotacija. Gauta dotacija pripažįstama panaudota dalimis, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ tiek, kiek to turto nudėvima, ir mažinamas atitinkamas sąnaudų (pavyzdžiui, nusidėvėjimo) straipsnis;

10.2. nepanaudotos dotacijų dalies likutis rodomas balanso straipsnyje „Dotacijos, subsidijos“.

11. Dotacijos, susijusios su turtu, pripažįstamos panaudotomis tokiomis sumomis, kokios gauto ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumos įskaičiuojamos į sąnaudas. Jei dotacija gaunama pinigais ilgalaikiam turtui įsigyti, jos panaudojimas nepripažįstamas tol, kol nepradedamas skaičiuoti įsigyto turto nusidėvėjimas. Dotacijos turtui, kurio nusidėvėjimas neskaičiuojamas (pavyzdžiui, žemei), gali būti pripažįstamos panaudotomis įvykdžius tam tikras dotacijos gavimo sąlygas (pavyzdžiui, žemei skiriama su sąlyga, kad ant jos bus pastatyti tam tikri statiniai. Tokiu atveju dotacija žeme pripažįstama panaudota tada, kai numatyti statiniai pastatomi).

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

12. Turtu gautos dotacijos buhalterinėje apskaitoje turi būti pateikiamos nurodyta gauto turto verte arba tikrąja verte, jei šio turto vertė nebuvo nurodyta. Jei nurodyta gauto turto vertė viršija tikrąją vertę, turto vertė pateikiama tikrąja verte. Jei Verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka turto vertė mažinama, atitinkamai turi būti mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

13. Dotacijos, susijusios su pajamomis, apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiamos taip:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

13.1. dotacija pripažįstama ir registruojama apskaitoje tada, kai ji faktiškai gaunama, arba kai yra pagrįstas užtikrinimas arba sprendimai, kad ji bus gauta;

13.2. negautoms pajamoms kompensuoti skirta dotacija pripažįstama panaudota tiek, kiek per tam tikrą laikotarpį apskaičiuojama negautų pajamų, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ ir didinamas kompensuojamų pajamų straipsnis;

13.3. dotacija patirtoms sąnaudoms kompensuoti dalimis pripažįstama panaudota tiek, kiek patiriama sąnaudų, kurioms kompensuoti skirta dotacija, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ ir kompensuojamų sąnaudų straipsnis;

13.4. nepanaudotos su pajamomis susijusios dotacijų dalies likutis rodomas balanso straipsnyje „Dotacijos, subsidijos“.

14. Dotacijų, susijusių su pajamomis, panaudojimas parodomas tais laikotarpiais, kada patiriamos susijusios sąnaudos ar negaunamos pajamos, kurioms kompensuoti buvo skiriama dotacija ar jos dalis. Jei dotacijos negalima susieti su patirtomis arba būsimųjų laikotarpių sąnaudomis ar negautomis pajamomis, jos panaudojimas turi būti pripažįstamas tą laikotarpį, kada dotacija buvo gauta arba buvo pagrįstas užtikrinimas ar sprendimas, kad ji bus gauta, 13 punkte nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-30](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-58 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-30

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

15. Jei dotacijos gaunamos (arba buvo pagrįstas užtikrinimas ar sprendimas, kad jos bus gautos) kaip finansinė parama be jokių sąlygų arba gaunamos kaip kompensacija už ankstesniais laikotarpiais patirtas sąnaudas ar nuostolius, ar negautos pajamas, jos nedelsiant pripažįstamos panaudotomis 13.2 ir 13.3 punktuose nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-30](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-58 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-30

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

V. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

16. Pilname aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-30](#), 2006-12-22, *Žin.*, 2007, Nr. 1-58 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-30

16.1. gautų ir gautinų dotacijų pobūdis, rūšys;

16.2. gautinų, gautų, panaudotų ir grąžintų dotacijų sumos;

16.3. trumpas kitokių paramos formų apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei;

16.4. neapibrėžtumų ir įsipareigojimų, susijusių su dotacijų ar paramos gavimu, apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Pirmą kartą šį standartą taikanti įmonė turi nuo standarto įsigaliojimo datos taikyti šio standarto nuostatas, o praėjusių finansinių metų lyginamąją informaciją pataisyti pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

18. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

22-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „UŽSIENIO VALIUTOS KURSO PASIKEITIMAS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonės sandorių užsienio valiuta bei užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotų įmonių veiklos rezultatų apskaitos bei valiutų kursų pokyčių pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. sandorių užsienio valiuta apskaitai;

2.2. perskaičiuojant užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotų įmonių finansinę atskaitomybę konsoliduojant ir investicijų apskaitai taikant nuosavybės metodą.

3. Standartas netaikomas:

3.1. apsidraudimo sandorių užsienio valiuta apskaitai;

3.2. perskaičiuojant finansinės atskaitomybės rodiklius kita valiuta dėl vartotojų patogumo.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Finansinės atskaitomybės valiuta – valiuta, naudojama sudarant įmonės finansinę atskaitomybę.

Grynosios investicijos į veiklą užsienyje – užsienio įmonės nuosavo kapitalo dalis, tenkanti finansinę atskaitomybę teikiančiai įmonei.

Sandoris užsienio valiuta – sandoris, kurį sudarant mokėtinos ir (ar) gautinos sumos išreiškiamos ne finansinės atskaitomybės valiuta.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti/parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Užsienio įmonė – užsienyje esanti dukterinė, asocijuota, pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojama ar bendro pavaldumo įmonė.

Užsienio valiuta – kita nei įmonės finansinės atskaitomybės valiuta.

Valiutiniai straipsniai – pinigai bei kitas finansinis turtas užsienio valiuta ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma.

Valiutos kursas – skelbiamas oficialus valiutos, naudojamos ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams apskaitoje registruoti ir finansinei atskaitomybei sudaryti, ir užsienio valiutos santykis.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2006-07-14, *Žin.*, 2006, Nr. 80-3174 (2006-07-22), i. k. 10600VIISAK000VAS-7

III. SANDORIŲ UŽSIENIO VALIUTA PIRMINIS PRIPAŽINIMAS

4. Sandoris užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta pagal sandorio dienos valiutos kursą.

5. Išimtiniais atvejais, kai valiutos kursų svyravimai nereikšmingi ir kiekvieną sandorį atskirai įvertinti sandorio dienos valiutos kursu netikslinga, gali būti taikomas vidutinis savaitės ar mėnesio valiutos kursas.

6. Komandiruotės išlaidos, padarytos užsienio valiuta, įvertinamos finansinės atskaitomybės valiuta, taikant išvykimo į komandiruotę dieną galiojantį valiutos kursą.

IV. BALANSO STRAIPSNIŲ UŽSIENIO VALIUTA ĮVERTINIMAS BALANSO DATA

7. Valiutiniai straipsniai balanse turi būti įvertinami finansinės atskaitomybės valiuta, taikant balanso datos valiutos kursą.

8. Įsigijimo savikaina apskaitomas už užsienio valiutą pirktas turtas balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant pirminio pripažinimo metu (sandorio dieną) galiojusį valiutos kursą.

9. Turtas, kurio tikroji vertė nustatoma užsienio valiuta, balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant tikrosios vertės nustatymo dienos valiutos kursą.

V. VALIUTOS KURSŲ SKIRTUMAI

10. Skirtumai, kurie susidaro apmokėjus valiutiniuose straipsniuose užregistruotas sumas kitu valiutos kursu nei pirminio pripažinimo metu arba paskutinės finansinės atskaitomybės data (jeigu valiutiniai straipsniai buvo pripažinti ankstesniais finansiniais metais), turi būti pripažįstami ataskaitinio laikotarpio pajamomis arba sąnaudomis, išskyrus skirtumus, susijusius su grynosiomis investicijomis į užsienio įmonę.

11. Jei valiutinės skolos apmokamos kitą, nei pirminio pripažinimo ataskaitinį laikotarpį, valiutų kursų skirtumas skaičiuojamas nuo paskutinės finansinės atskaitomybės datos. Jei sudaromos tarpinės finansinės atskaitomybės, valiutiniai straipsniai perskaičiuojami tarpiniais laikotarpiais (pavyzdžiui, kiekvieną mėnesį), o valiutos kurso pasikeitimo įtaka turi būti nustatoma nuo valiutinio straipsnio paskutinio perskaičiavimo datos.

12. Valiutos kurso skirtumai, kurie susidaro perskaičiavus valiutinius straipsnius, kurie iš esmės yra gryniosios investicijos į užsienio įmonę dalis, turi būti registruojami nuosavo kapitalo dalyje ir pripažįstami pajamomis ar sąnaudomis tik tada, kai ta investicija perleidžiama. Tokių valiutos kursų skirtumų gali atsirasti, jei patronuojančios įmonės balanso valiutiniuose straipsniuose yra gautinų iš užsienio įmonės ar mokėtinų jai sumų, kurių artimiausiu metu nei gauti, nei mokėti neplanuojama. Šiems straipsniams nepriskiriamos iš užsienio įmonės gautinos ar jai mokėtinos prekybos operacijų sumos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-7](#), 2006-07-14, Žin., 2006, Nr. 80-3174 (2006-07-22), i. k. 10600VIISAK000VAS-7

VI. UŽSIENIO ĮMONĖS VALIUTOS KURSŲ SKIRTUMAI

13. Konsoliduojant finansinę atskaitomybę, užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodikliai turi būti perskaičiuojami taip:

13.1. turtas ir įsipareigojimai bei nuosavas kapitalas (išskyrus ataskaitinių metų rezultatą) perskaičiuojami pagal balanso datos valiutos kursą;

13.2. pajamos ir sąnaudos perskaičiuojamos pagal kiekvieno sandorio dienos valiutos kursą;

14. Visi valiutų kursų skirtumai, susidarę dėl užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodiklių perskaičiavimo, registruojami balanso nuosavo kapitalo dalyje, kur apskaitomi iki gryniosios investicijos perleidimo.

15. Jei valiutų kursų svyravimai nereikšmingi, užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodikliai gali būti perskaičiuojami taikant vidutinį laikotarpio valiutos kursą, pavyzdžiui, mėnesio ar ketvirčio.

16. Atitinkama užsienio įmonės perskaičiuotos finansinės atskaitomybės valiutos kursų skirtumų dalis konsoliduotame balanse turi būti priskiriama mažumos daliai, jei tokia yra.

17. Prestižas, atsiradęs dėl užsienio įmonės įsigijimo, turi būti apskaičiuojamas taikant įsigijimo dienos valiutos kursą. Vėliau atliekami tikrosios vertės koregavimai, susiję su prestižo nustatymu, taip pat apskaičiuojami taikant įsigijimo dienos valiutos kursą.

18. Atliekant konsolidavimo procedūras, valiutos kursų skirtumai neeliminuojami, kadangi jie parodo patronuojančios įmonės pajamų, sąnaudų ar nuosavybės pokyčius.

19. Užsienio įmonės pinigų srautai konsoliduotoje pinigų srautų ataskaitoje turi būti įvertinami pinigų srautų susidarymo dienos valiutos kursu.

20. Jei užsienio įmonės ir patronuojančios įmonės balanso datos nesutampa, finansines atskaitomybes leidžiama konsoliduoti, jeigu jos skiriasi ne daugiau kaip trimis mėnesiais (16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduota finansinė atskaitomybė ir investicijos į dukterines įmones“). Tokiu atveju užsienio įmonės finansinė atskaitomybė perskaičiuojama pagal užsienio įmonės balanso datos valiutos kursą. Jei nuo užsienio įmonės balanso datos iki patronuojančios įmonės balanso datos įvyksta svarbių valiutos kurso pokyčių, finansinė atskaitomybė gali būti koreguojama.

21. Jei užsienio įmonė perleidžiama, įmonės nuosavo kapitalo dalyje sukaupta valiutos kursų skirtumų suma turi būti pripažįstama to laikotarpio pajamomis ar sąnaudomis. Jei perleidžiama tik dalis investicijos į užsienio įmonę, į pajamas ar sąnaudas įtraukiama valiutos kursų skirtumo dalis, proporcinga perleistai investicijos daliai.

VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

22. Pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsnyje parodomas tik valiutos kurso pasikeitimo rezultatas (pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo).

23. Pilname aiškinamajame rašte turi būti nurodoma:

Punkto pakeitimai:

Nr. [VAS-31](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-59 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-31

23.1. valiutos kursų skirtumų suma, pripažinta ataskaitinio laikotarpio pajamomis ir sąnaudomis;

23.2. nuosavo kapitalo dalyje pateikti valiutos kursų skirtumų sumų likučiai laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

23.3. svarbūs valiutos kursų pasikeitimai, darantys reikšmingą įtaką finansinės atskaitomybės straipsniams po balanso datos.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

Pakeitimai:

1.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas
Nr. [4](#), 2004-06-30, Žin., 2004, Nr. 105-3931 (2004-07-06), i. k. 10400VINUTA00000004
Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" papildymo

2.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas
Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA000000010
Dėl 4-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita" pakeitimo

3.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas
Nr. [8](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008
Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto "Balansas" pakeitimo

4.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas
Nr. [9](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009

Dėl 3-iojo verslo apskaitos standarto "Pelno nuostolių ataskaita" papildymo

5.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-3](#), 2005-04-18, Žin., 2005, Nr. 57-1995 (2005-05-05), i. k. 10500VIISAK000VAS-3

Dėl 8-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavas kapitalas" papildymo

6.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, Žin., 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

Dėl 21-ojo verslo apskaitos standarto "Dotacijos ir subsidijos" pakeitimo

7.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto "Balansas" pakeitimo

8.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" pakeitimo

9.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-7](#), 2006-07-14, Žin., 2006, Nr. 80-3174 (2006-07-22), i. k. 10600VIISAK000VAS-7

Dėl 22-ojo verslo apskaitos standarto "Užsienio valiutos kurso pasikeitimas" pakeitimo

10.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-8](#), 2006-07-17, Žin., 2006, Nr. 80-3175 (2006-07-22), i. k. 10600VIISAK000VAS-8

Dėl 8-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavas kapitalas" pakeitimo

11.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-9](#), 2006-09-06, Žin., 2006, Nr. 95-3756 (2006-09-09), i. k. 10600VIISAK000VAS-9

Dėl 19-ojo verslo apskaitos standarto "Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai" pakeitimo

12.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-10](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4880 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK000VAS-10

Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto "Balansas" pakeitimo

13.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-11](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4881 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK000VAS-11

Dėl 3-iojo verslo apskaitos standarto "Pelno (nuostolių) ataskaita" pakeitimo

14.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-12](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4882 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK000VAS-12

Dėl 4-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita" pakeitimo

15.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-13](#), 2006-11-20, Žin., 2006, Nr. 127-4883 (2006-11-25), i. k. 10600VIISAK000VAS-13

Dėl 5-ojo verslo apskaitos standarto "Pinigų srautų ataskaita" pakeitimo

16.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-16](#), 2006-12-20, Žin., 2006, Nr. 143-5448 (2006-12-30), i. k. 10600VIISAK00VAS-16
Dėl 1-ojo verslo apskaitos standarto "Finansinė atskaitomybė" pakeitimo

17.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-17](#), 2006-12-20, Žin., 2006, Nr. 143-5449 (2006-12-30), i. k. 10600VIISAK00VAS-17
Dėl 6-ojo verslo apskaitos standarto "Aiškinamasis raštas" pakeitimo

18.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-18](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-46 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-18
Dėl 3-ojo verslo apskaitos standarto "Pelno (nuostolių) ataskaita" pakeitimo

19.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-19](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-47 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-19
Dėl 8-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavas kapitalas" pakeitimo

20.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-20](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-48 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-20
Dėl 9-ojo verslo apskaitos standarto "Atsargos" pakeitimo

21.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-21](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-49 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-21
Dėl 10-ojo verslo apskaitos standarto "Pardavimo pajamos" pakeitimo

22.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-22](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-50 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-22
Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" pakeitimo

23.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-23](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-51 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-23
Dėl 13-ojo verslo apskaitos standarto "Nematerialusis turtas" pakeitimo

24.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-28](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-56 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-28
Dėl 19-ojo verslo apskaitos standarto "Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai" pakeitimo

25.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-29](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-57 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-29
Dėl 20-ojo verslo apskaitos standarto "Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda" pakeitimo

26.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-30](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-58 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-30
Dėl 21-ojo verslo apskaitos standarto "Dotacijos ir subsidijos" pakeitimo

27.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas
Nr. [VAS-31](#), 2006-12-22, Žin., 2007, Nr. 1-59 (2007-01-04), i. k. 10600VIISAK00VAS-31
Dėl 22-ojo verslo apskaitos standarto "Užsienio valiutos kurso pasikeitimas" pakeitimo

28.

Viešojo ūstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas

Nr. [VAS-3](#), 2007-06-29, Žin., 2007, Nr. 75-2978 (2007-07-07); Žin., 2007, Nr. 99-0 (2007-09-20), i. k. 10700VIISAK000VAS-3

Dėl 10-ojo verslo apskaitos standarto "Pardavimo pajamos" pakeitimo

29.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas

Nr. [VAS-5](#), 2007-06-29, Žin., 2007, Nr. 76-3038 (2007-07-10), i. k. 10700VIISAK000VAS-5

Dėl 11-ojo verslo apskaitos standarto "Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos" pakeitimo

30.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas

Nr. [VAS-8](#), 2007-11-20, Žin., 2007, Nr. 121-4994 (2007-11-24), i. k. 10700VIISAK000VAS-8

Dėl 13-ojo verslo apskaitos standarto "Nematerialusis turtas" pakeitimo

31.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas

Nr. [VAS-6](#), 2008-07-17, Žin., 2008, Nr. 85-3410 (2008-07-26), i. k. 10800VIISAK000VAS-6

Dėl 11-ojo verslo apskaitos standarto "Sąnaudos" papildymo

32.

Audito ir apskaitos tarnyba, Įsakymas

Nr. [VAS-8](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4182 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-8

Dėl 13-ojo verslo apskaitos standarto "Nematerialusis turtas" pakeitimo

33.

Audito ir apskaitos tarnyba, Įsakymas

Nr. [VAS-9](#), 2008-09-16, Žin., 2008, Nr. 109-4183 (2008-09-23), i. k. 10820AAISAK000VAS-9

Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" naujos redakcijos

34.

Audito ir apskaitos tarnyba, Įsakymas

Nr. [VAS-11](#), 2008-11-17, Žin., 2008, Nr. 134-5222 (2008-11-22), i. k. 10820AAISAK000VAS-11

Dėl 20-ojo verslo apskaitos standarto "Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda" pakeitimo

35.

Audito ir apskaitos tarnyba, Įsakymas

Nr. [VAS-12](#), 2008-12-08, Žin., 2008, Nr. 145-5848 (2008-12-18), i. k. 10820AAISAK000VAS-12

Dėl 13-ojo verslo apskaitos standarto "Nematerialusis turtas" 19 punkto pakeitimo

36.

Audito ir apskaitos tarnyba, Įsakymas

Nr. [VAS-13](#), 2008-12-08, Žin., 2008, Nr. 145-5849 (2008-12-18), i. k. 10820AAISAK000VAS-13

Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" 18 punkto pakeitimo